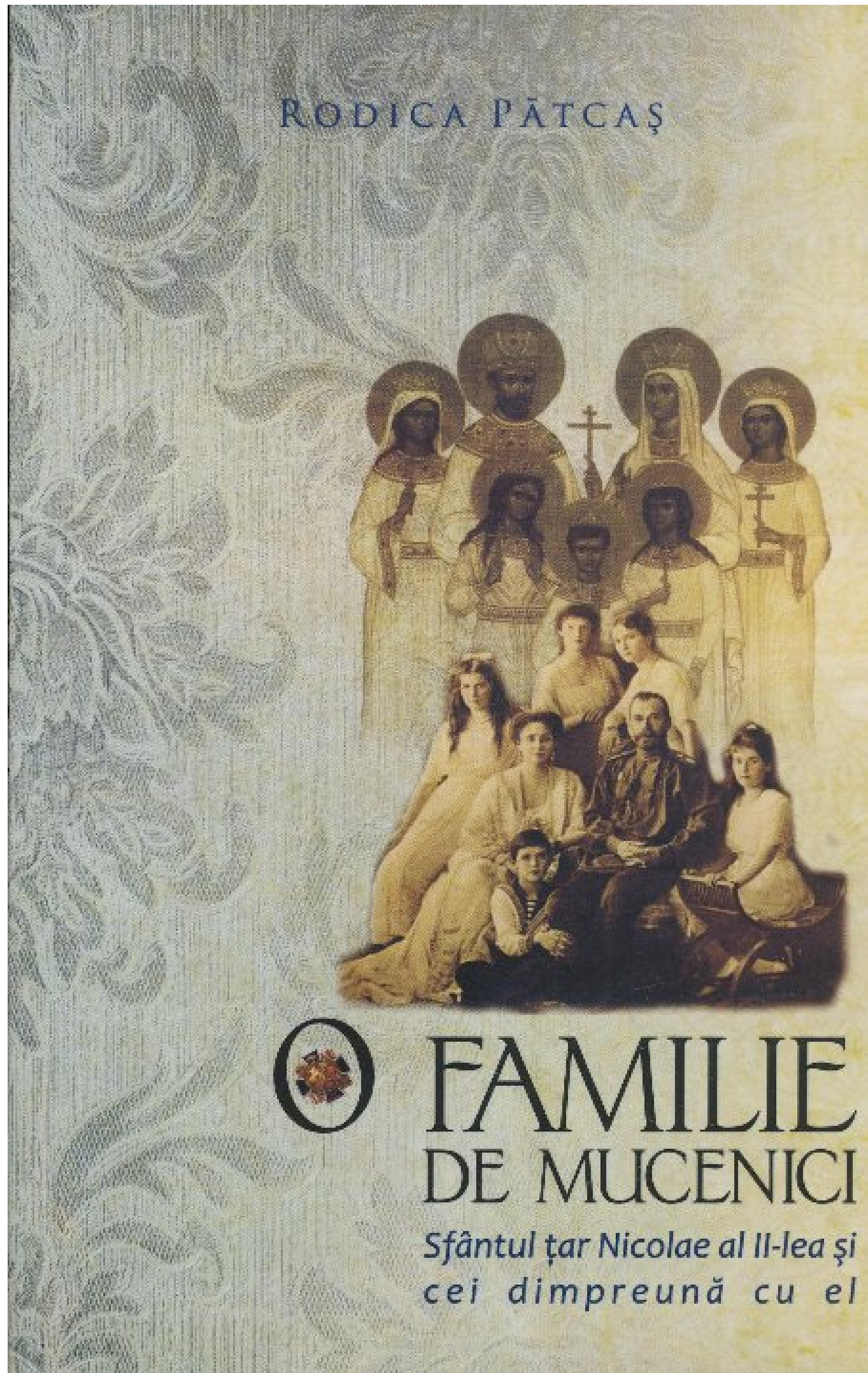
Rodica Pătcaș

Sfântul Țar Nicolae al II-lea și cei dimpreună cu el

(prăznuiți la 17 iulie)

O familie de mucenici

Carte tipărită cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte GALACTION,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Editura Egumenița
Editura Cartea Ortodoxă
2009

Cuprins

Introducere

Trăim într-o lume în care valorile spirituale sunt înlocuite de valori discutabile. După ce modele ne orientăm?

Familia ţarului Nicolae al II-lea ne pune înaintea ochilor pilde de sfinţenie. Vom vedea că bogăţia lumească nu este un motiv pentru îndepărtarea de Dumnezeu. Vom înţelege că mai importante decât condiţiile în care trăim sunt criteriile după care ştim să ne raportăm la viaţă.

Cine este ţarul Nicolae? Cine este prinţesa Anastasia? Desenele animate Disney i-au învăţat pe copii şi pe părinţii acestora că Anastasia a rămas în viaţă după uciderea familiei ei, şi că în cele din urmă a fost recunoscută drept urmaşă a Ţarului Nicolae al II-lea. De fapt, prinţesa Anastasia, părinţii şi fraţii ei au primit moarte mucenicească, și au fost canonizați de Biserica Rusă pe data de 7 august 2000.

Cartea de față este plină de amănunte biografice interesante. Dar, dacă un pasionat de istorie va afla aici doar informații care vor îmbogăți colecția lui de date și fapte, un credincios va afla mult mai mult: va afla o cunună de sfinți, noi mărturisitori, grabnic ajutători ai celor care îi cheamă în rugăciune.

Încreştinarea poporului rus

Poporul rus, încreştinat de sfânta împărăteasă Olga († 989) şi de nepotul ei, sfântul cneaz Vladimir (980-1015) în anul 988, are o istorie zbuciumată. Până la încreştinare s-a închinat zeilor păgâni şi i-a trebuit mult timp să renunţe definitiv la aceştia.

Sfântul Vladimir, cneazul Kievului (apărut ca stat în anul 882), se căsătoreşte cu Ana, sora împăratului Bizanţului, Vasile al III-lea şi astfel aduce din Crimeea, din cetatea bizantină Kerson, preoţi şi odoare bisericeşti ocupându-se personal de convertirea supuşilor. Dintr-un om violent, desfrânat, ambiţios şi arogant, în urma botezului el se schimbă radical devenind un model de virtute şi blândeţe, unind de atunci statul cu Biserica şi recunoscând oarecum primatul celui dintâi.

Chiar dacă cnejii şi-au rezolvat ulterior problemele succesorale după tradiţia antică a omorului, poporul şi-a însuşit din ce în ce mai mult trăirea autentică creştină.

Separarea sfinţilor de păcătoşi se făcea în termenii învăţăturii lui Iisus Hristos. Astfel, din popor, au apărut sfinţi care i-au întărit în credinţă, nelăsând poporul să uite de Dumnezeu în viaţa grea care o avea.

Războaiele civile interne pentru supremaţie în stat, năvălirea hoardelor asiatice, atacurile cruciaţilor germani, dorinţa polonezilor catolici de a-şi mări teritoriile şi de a-şi impune religia lor, Bizanţul lacom după averi şi teritorii, slăbiciunile oamenilor dependenţi de alcool cu toate cele ce derivă de la consumul lui, cei aproape 300 de ani de

dominaţie mongolă (1206-1480) sunt doar câteva din greutăţile prin care au trecut ruşii. Dar nu s-au lepădat de credinţa lor.

În Kiev a luat naştere, în anul 1073, Lavra Peşterilor, iar în anul 1337, lângă Moscova, Lavra Sfintei Treimi întemeiată de Sfântul Serghie de Radonej (1319-1391), puternice centre religioase din care s-au răspândit părinţi şi duhovnici în întreaga Rusie. Mai târziu numărul mănăstirilor a crescut, ele având un rol important de alinare, întărire precum şi de mobilizare.

Moscova – cea de-a treia Romă

Căderea Bizanţului în anul 1453 (considerat a doua Romă) sub Mahomed al II-lea, transferă întreaga autoritate Moscovei, devenită cea de-a treia Romă, noul centru al creştinismului oriental.

Ţarul (denumirea rusească pentru împărat este o derivaţie a cuvântului latinesc „Caesar”) nu mai era împăratul Bizanţului ci rolul îi revenea suveranului ce domnea la Moscova - a cărui putere creştea. Ca o legitimare faptică a acestei succesiuni, în anul 1472, împăratul Rusiei, Ivan al III-lea s-a căsătorit cu Sofia Paleolog, nepoata ultimului împărat al Bizanţului, Constantin Paleolog, pecetluind transferul puterii.

Prima Romă - oraşul Roma, construit de păgânul Komulus, este sfinţit prin

sângele şirului nesfârşit de mucenici şi muceniţe începând cu cei mai mari apostoli Petru şi Pavel în anii 64 şi 67 după Iisus Hristos. Apoi Sfântul Constantin cel Mare întemeiază un oraş nou, neîntinat de păgâni ci sfinţit de paşii sfântului apostol Andrei cel întâi chemat la apostolie, punându-i numele Constantinopol - „Oraşul lui Constantin".

În anul 325, Sfinţii Părinţi ai primului Sinod de la Niceea au sfinţit nu numai bisericile, ci şi zidurile şi clădirile principale ale acestui oraş, care a rămas un important centru al creştinătăţii. În anul 1453, Constantinopolul a fost cucerit de Mahomed al II-lea, împărat fiind în vremea aceea tot un Constantin (Dragases).

Imperiul creştin rămâne neclintit, dar centrul se mută în alt loc, noul loc numindu-se „a III-a Romă" şi ultima, deoarece a patra oară Biserica va fi nevoită să fugă în pustie (conform Apocalipsei, cap.12, 6, 14).

„Şi ia naştere învăţătura despre Sfânta Cetate călătoare care de trei ori în istorie şi-a schimbat locul. Numai de trei ori, căci totul se săvârşeşte în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. De aceea şi principalele reşedinţe istorice ale Bisericii Lui au fost vremelnice, dar nici peste măsură înmulţite ca să nu se distrugă sfânta mărturie a simbolicii numerelor" (Protoiereu A. Saltâkov).

Denumirea Romei este legată cel mai strâns de mucenicia îndurată în numele lui Iisus Hristos. Roma, în primele ei veacuri de apostolat al ortodoxiei, a îndurat persecuţii groaznice din partea păgânilor. Constantinopolul ortodox grec a îndurat prigoanele din partea iconoclaştilor, cruciada din partea Romei catolice şi jugul greu din partea musulmanilor.

Dinastia Romanovilor

După ce Rusia (indiferent dacă scaunul împărătesc a fost la Moscova sau Sankt Petersburg) a intrat în drepturile celei de-a III-a Rome, asupra unicei şi marii împărăţii ortodoxe s-au năpustit prigoanele, lucrările tainice ale iadului împotriva Bisericii şi a monarhiei, culminând cu cea mai tragică zi pentru Rusia, aceea a abdicării de pe tron a ţarului mult-pătimitor Nicolae al II-lea Romanov. Iar măreaţa denumire a Rusiei - Roma - a ieşit la iveală nu prin strălucirea frumuseţii, ci prin slava suferinţei.

Întemeietorii neamului boieresc al Romanovilor au fost originari din ţinuturile prusace. Se numeau Andrei şi Teodor şi au sosit în Rusia în secolul al 14-lea. Stră-strănepoata lui Andrei, Anastasia, a devenit ţarină prin căsătoria cu ţarul Ivan cel Groaznic.

Dinastia Romanovilor şi-a început domnia din anul 1613, după 15 ani de haos politic, de ţari falşi şi de descompunere a statului. Delegaţi reprezentând clerul, nobilimea, funcţionarii, orăşenii şi ţăranii, au ales ca ţar pe Mihail Romanov (1613-1645), un adolescent de 15 ani, al cărui tată era respectatul Mitropolit Filaret. Astfel, Biserica ajunge din nou în strânsă legătură cu statul. Casa Romanov avea şi calitatea de a fi nepătată de sânge, participarea ei la putere, episodică până atunci, nefiind marcată de vărsarea sângelui.

Primilor ţari Romanov li se atribuie anexarea Ucrainei la Rusia în anul 1654. Vom reda cronologic succesiunea ţarilor şi ţarinelor Romanov până la sfârşitul dinastiei lor.

După cum am amintit, primul ţar Romanov a fost Mihail Feodorov (1613-1645). Tatăl său, devenit Patriarhul Filaret, îl ajută între anii 1619-1633 la conducerea țării. Îi urmează fiul său, Alexei cel Blând (1645-1676) în timpul căruia Ucraina este anexată Rusiei.

Între anii 1676-1682 domneşte ţarul Teodor al III-lea, fiul lui Alexei. Apoi, timp de 7 ani suverana țării a fost ca regentă Sofia (1682-1689). Ea visa să abolească iobăgia, să populeze deşerturile şi să îi îmbogățească pe săraci. Eşecul de a-i supune pe tătarii din Crimeea, prin pierderea unui efectiv numeros de armată, a pus capăt domniei ei.

I-a urmat ţarul Petru cel Mare (1689-1725). El hotărăşte întemeierea Sankt Petersburgului şi mutarea capitalei din Moscova în oraşul său. Moscova, oraşul care trăia autentic viaţa rusului, era considerat oraş sfânt fiindcă adăpostise mulţimea de suverani sfinţi şi a asigurat apărarea creştinismului de năvălirea păgânilor. În timp ce Sankt Petersburgul, care şi prin nume arată că era o victorie a occidentului în Rusia, a fost proiectat şi construit de arhitecţi străini. Era lăsat în mâna străinilor care veniseră cu obiceiurile, vestimentaţia, cultura lor materială şi spirituală pe care, după dorinţa ţarului, le impuneau localnicilor. Creşterea numerică a populaţiei germane, în special, a dus la deschiderea lăcaşurilor de cult protestant.

Pentru construcţia oraşului au fost aduşi peste 40.000 de bărbaţi. Situat pe loc mlăştinos, în anul 1705 întreg oraşul a fost sub ape. În 1721, populaţia se deplasa navigând prin oraş din cauza inundaţiilor. Dar țarul nu a cedat. În anul 1724 se deschidea aici prima Academie de ştiinţe din Rusia la catedrele căreia a adus profesori din occident.

Reformator pe toate planurile, obsedat de noţiunea de progres, s-a amestecat şi în sfera Bisericii. A refuzat postul alimentar, a încurajat căsătoriile între confesiuni diferite, prinţesele străine venite pentru mariaj în Rusia şi care până atunci erau obligate să se convertească la ortodoxie au fost absolvite de această obligaţie, a neglijat rânduielile

Bisericii şi a culminat cu desfiinţarea, în anul 1721, a Patriarhatului (întemeiat din anul 1589), înlocuindu-l cu Sfântul Sinod a cărui autoritate în faţa statului era aproape nulă.

El instituie serviciul militar obligatoriu şi modernizarea armatei, ajungând să aibă cea mai mare putere militară din Europa. A obligat tineretul să înveţe carte. El a înfiinţat pentru prima dată Poliţia Politică care avea autoritate nelimitată mai ales în ceea ce privea securitatea lui şi a statului.

Apogeul reformelor a fost uciderea propriului său fiu Alexei (1690-1718) care întruchipa Rusia tradiţională, pe care tarul Petru cel Mare o ura.

În anul 1712 s-a căsătorit cu Ecaterina, pe care o încoronează ca împărătează în anul 1724, deşi era a treia soţie. Încoronarea ei a făcut astfel posibilă alegerea ei ca succesoare a tronului pe care a stat din anul 1725 până în anul 1727. Înainte de a muri, l-a desemnat ca succesor pe fiul lui Alexei, ţarul Petru al II-lea, care are o domnie scurtă (1727-1730), el murind la 15 ani din cauza variolei.

Pe tron urcă Ana, fiica lui Ivan al V-lea, pentru o perioadă de 10 ani (1730-1740).

În anul 1741, în urma unei lovituri de stat, începe domnia unei alte femei Romanov, Elisabeta I, fiica lui Petru cel Mare. În timpul domniei ei în Rusia, intră influența franceză care invadează Curtea, cultura şi obiceiurile. S-a opus aplicării pedepsei capitale cel puţin pe perioada domniei ei, care se încheie în anul 1761.

Următorul țar, Petru al III-lea, nepotul Elisabetei, nu are parte de tron decât 6 luni, el murind „subit". A fost căsătorit de mătuşa lui, în anul 1745, cu prinţesa germană Sofia de Anhalt Zerbst care, trecând la ortodoxie, s-a numit Ecaterina.

La moartea soţului şi ţarului ei (moarte de care se pare că nu era străină), cu sprijinul armatei, Ecaterina a II-a a fost desemnată ţarină. Domnia ei va fi lungă, din anul

1762 până în anul 1796. A avut la încoronare și sprijinul Bisericii căreia îi jurase în faţa icoanei Maicii Domnului din Kazan că îi va proteja drepturile. A făcut pelerinaje la locurile sfinte ale Rusiei, având evlavie faţă de sfintele moaşte. Totuşi a reinstituit pedeapsa cu moartea.

Pe 17 noiembrie 1796, a urcat pe tron fiul ei şi al ţarului Petru al III-lea, Pavel I, care avea respect pentru tradiţiile ruseşti. Urându-şi mama pentru că l-a ţinut în umbră zeci de ani, el a schimbat toate hotărârile luate de aceasta, ceea ce i-a adus scăderea popularităţii. Biserica l-a respins atunci când, devenind prieten apropiat al unui catolic rigid, al iezuiţilor dar şi al francmasonilor, a acceptat redeschiderea locaşurilor de cult catolice şi a permis iezuiţilor să se întoarcă în ţară. A murit asasinat, după cinci ani de regenţă, în anul 1801, deoarece nu a fost de acord să abdice, suferind de o tulburare psihică.

Succesor a fost fiul său, ţarul Alexandru I (1801-1825), care toată viaţa a avut remuşcări pentru că şi-a dat avizul la uciderea tatălui său - chiar dacă din punct de vedere medical era semi-dement. El a murit bolnav de febră tifoidă departe de capitală, la Taganrog. Istoria ia în vedere şi posibilitatea ca el să fi preferat să dispară din viaţa politică, renunţând la statutul de ţar şi retrăgându-se în Siberia ca eremit sub numele de Feodor Kuzmici, care a murit în anul 1864.

Îi urmează fratele mai mic, Nicolae I (1825-1855) care a fost întruchiparea perfectă a autocraţiei. Urând revoluţiile, el a creat Poliţia Politică (care mai fusese înfiintată de țarul Petru cel Mare, dar a fost desfiinţată de ţarul Petru al III-lea şi de ţarina Ecaterina a II-a, între anii 1811-1819 existând un mic Minister al Poliţiei).

El a impulsionat cercetarea istoriei, a rădăcinilor culturale, a identitătii naţionale, întorcând spatele influenţelor occidentale. S-a ocupat de educaţia ţărănimii, a oferit învăţământ gimnazial gratuit, a întins reţeaua de şcoli, a înmulţit universităţile.

Dar, o dată „luminaţi”, ţăranii nu se gândeau decât la revolte, la ieşirea de sub jugul iobăgiei. Ei au fost instigaţi de studenţi, intelectuali şi nobili, care la rândul lor erau manipulaţi perfid de cei care „trăgeau sforile” pentru căderea monarhiei şi implicit a Bisericii. Revoluţia din decembrie 1825 a fost reprimată, fără urmări pentru ţar. Dar ea îi va atrage atenţia asupra noii realităţi sociale ale ţării, asupra contradicţiilor dintre putere şi „intelighenţie” (nobilimea) care încerca să se organizeze în partide ca în occident.

Astfel, Poliția Secretă de Stat era destinată să prevină comploturile. Ea era prevăzută cu personal specializat, cu o mulţime de spioni şi provocatori. Cei care combăteau modul de guvernare sau instigau la limitarea autorității suveranului, erau condamnaţi la moarte. Acum a apărut gândirea teroristă şi organizaţia teroristă. Scopul era abolirea monarhiei şi a Bisericii Ortodoxe care o susţinea. Nicolae I a fost căsătorit cu prinţesa Charlotte a Prusiei - devenită Alexandra, după botez. Ei au avut 4 fete şi 3 băieţi.

În anul 1857, a urcat pe tron Alexandru al II-lea, bunicul țarului Nicolae. La vârsta de 18 ani, a fost trimis de părinţi pentru 6 luni să viziteze 30 de provincii ale Rusiei printre care şi Siberia pentru a cunoaşte viitorul său imperiu. Din această călătorie a cules multe informaţii folositoare în viitoarea lui guvernare.

În anul 1841 s-a căsătorit cu prinţesa germană Maria von Hessa-Darmstadt devenită, după botezul ortodox, Maria Alexandrovna cu care va avea o căsnicie fericită, având împreună şase băieţi şi o fată.

După moartea ţarinei Maria în 1860, s-a căsătorit cu Ecaterina Dolgorukaia, care i-a dăruit încă un băiat şi două fete. Dinastia avea acum, ca niciodată, o mulţime de urmaşi. Romanovii se înrudiseră între timp cu aproape toate Curţile europene. Membrii familiei deţineau funcţii importante în armată şi administraţie.

În anul 1861, prin abolirea iobăgiei (47 milioane din 61 milioane total populaţie), făcându-i pe toţi liberi şi egali cu ceilalţi locuitori ai imperiului, el şi-a câştigat

titlul de „Ţar Eliberator”. Această reformă era o problemă de mai multe generaţii. Ţarul spera ca o dată cu această hotărâre să dispară motivul revoltelor ţăranilor. Are loc acum industrializarea şi urbanizarea ţării. În anul 1864 a făcut noi reforme judiciare şi constituţionale pozitive. Dar cu toate reformele, în anul 1880 poliţia avea pe rol peste 1.000 de cazuri de crime împotriva statului.

În politica externă, ţarul a revendicat Insula Sahalin de la japonezi în schimbul Insulelor Kurile, a vândut Alaska şi Insulele Aleutine americanilor deoarece nu au reuşit să le populeze, a înaintat cu frontierele până în Persia şi Afganistan, în ziua de 14 aprilie 1877 a declarat război Turciei pentru eliberarea „fraţilor” slavi din Balcani (Bosnia, Herţegovina, Serbia şi Muntenegru), război dus până la intrarea în Istanbul şi care a durat 9 luni, şi a menţinut suveranitatea Rusiei asupra Poloniei moştenită de la tatăl său. În Polonia începuseră tulburări din pricina dorinţei de „independenţă naţională”.

După ce şapte atentate de asasinare a ţarului au eşuat, ultimul, în 1 martie 1881, şi-a atins scopul. A fost îngropat în Catedrala sfinţilor apostoli Petru şi Pavel din Sankt Petersburg, alături de înaintaşii lui.

Întrucât primul copil Nicolae a murit răpus de tuberculoză în anul 1865, la doar 22 de ani, înaintea logodnei cu prinţesa Dagmar a Danemarcei, succesorul tronului este numit Alexandru al III-lea care i-a promis fratelui muribund că se va căsători cu logodnica lui. Devenită Maria Feodorovna, s-au căsătorit în octombrie 1866, făcând un pas pe care nu l-au regretat niciodată. Au dus o viaţă burgheză şi i-au acordat o atenție deosebită fiului lor Nicolae. Au avut cinci copii: trei băieţi (Nicolae, Mihail şi Gheorghe) şi două fete (Olga şi Xenia).

Țarul Alexandru al III-lea avea ca stindard ortodoxia şi naţionalismul împins până la rusificarea tuturor teritoriilor imperiului său. A dus o politică de asimilare a celor ce nu erau ruşi: polonezii, letonii, estonii şi germanii. Evreii aveau drepturi restrânse - nu aveau voie să ocupe posturi în administraţie, să slujească în armată şi să deţină terenuri -

ceea ce a dus la exodul lor din imperiu.

Şi-a iubit familia şi şi-a condus ţara cu o mână de fier. A pus capăt trândăvelii şi vieţii uşoare a Romanovilor. Domnia lui a adus ţării pace (spunea el: „atâta timp cât trăiesc, nu va fi război în Europa") şi înviorare economică, dar prăpastia dintre suveran şi popor a devenit tot mai evidentă. Anarhiştii instigau masele, infiltrându-se printre ele.

A murit pe neaşteptate în anul 1894 (în urma unei afecţiuni renale) îmbrăţişându-şi familia şi cu rugăciunea pe buze, la câteva minute după ce s-a spovedit şi împărtăşit.

Asupra lui a existat un singur atentat serios în 1 martie 1887 care s-a soldat cu un eşec. Demn de reţinut este că unul din cei 5 terorişti condamnaţi a fost Alexandr Ulianov, fratele mai mare al lui Lenin. Peste 30 de ani, Lenin va duce la bun sfârşit proiectul de abolire a monarhiei care l-a obsedat pe fratele lui, Alexandr.

Penultimul şi cel mai important a fost ţarul Nicolae al II-lea, fiul preferat şi pregătit pentru preluarea tronului Rusiei de către ţarul Alexandru al III-lea.

Ultimul ţar al Rusiei, Nicolae al II-lea, împreună cu întreaga familie şi toţi moştenitorii Romanov, au fost ucişi de bolşevici. Portretul lăuntric spiritual şi moral al acestui ţar a fost atât de minunat încât bolşevicii oricât au căutat, aveau un singur lucru de reproşat: evlavia lui.

Am considerat important şi mai ales de folos să cunoaştem viaţa acestui ultim ţar al ruşilor, viaţă care poate şi trebuie să fie un exemplu pentru toţi creştinii. Deşi poporul credincios îl pomenea în rugăciuni din perioada imediată uciderii lui, iar din anul

2000 a fost canonizat, viaţa ţarului şi a familiei sale nu este cunoscută poporului român. Nădăjduiesc ca prin această carte să trezesc interesul şi evlavia cititorilor faţă de cel care a condus un imperiu fără pic de mândrie şi fără să-şi uite datoria de creştin drept-măritor până la jertfa supremă.

Țarul Nicolae al II-lea Alexandrovici Romanov s-a născut la Ţarskoe Selo, lângă Sankt Petersburg, pe data de 6 mai 1868. În această zi se prăznuieşte Sfântul şi Dreptul Iov cel mult pătimitor, iar răbdarea şi pătimirile Sfântului Iov i-au fost mereu prezente în minte sfântului ţar spre întărire. El spunea: „M-am născut în ziua de prăznuire a Sfântului Iov, mult pătimitorul şi sunt sortit să sufăr”. Numele l-a primit în cinstea sfântului ierarh şi făcător de minuni Nicolae pentru ca acesta să-i protejeze viaţa şi domnia.

La 14 ani a primit de la mama sa un jurnal de amintiri ca apoi pe o perioadă de 36 de ani, până la moartea lui, să ajungă la 50 de caiete pline şi ultimul neterminat. Prin intermediul acestor jurnale, care s-au păstrat până astăzi, vom putea cunoaşte caracterul, viaţa şi lupta sfântului ţar.

Copilăria şi-a petrecut-o cu familia în Gatcino, un castel măreţ în care numeroasa familie ocupa fostele încăperi destinate slugilor. De când fusese asasinat bunicul lui Nicolae II (ţarul Alexandru al II-lea), tatăl său (ţarul Alexandru al III-lea) şi-a mutat familia în afara Sankt Petersburgului pentru a fi mai protejată, locul izolat pe care se găsea castelul putând fi asemănat cu o închisoare. Vara se duceau în Crimeea la palatul lor din Yalta de pe malul Mării Negre.

Orice gest de independenţă a copilului Nicolae a fost îmblânzit de voinţa de fier a tatălui, astfel că va avea un caracter blând, domol, oarecum introvertit, retras şi timid. Educatorul lui îl compătimea văzându-i blândeţea excesivă. Era incompatibilă cu statutul de ţar care cerea un caracter ferm, hotărât. Tatăl său l-a ţinut departe de problemele conducerii statului, greşeală care ulterior i-a adus multe greutăţi ţarului

Nicolae, ajungând ţar pe neaşteptate şi nefiind pregătit pentru o sarcină atât de mare.

La 20 de ani se simţea bătrân. Îşi făcuse stagiul militar în Garda Imperială din Sankt Petersburg, loc unde a văzut destrăbălarea în toate formele ei, de la beţie, desfrâu şi până la homosexualitate. A ieşit din acest mediu, cu darul lui Dumnezeu, neprihănit, aşteptând iubirea cea mare, dragostea ideală.

A cunoscut-o pe viitoarea lui ţarină, Alix, când avea 16 ani, iar ea 12 ani, la nunta surorii ei, Ella, în anul 1884. A plăcut-o din primul moment şi i-a dăruit atunci o broşă de diamante. A revăzut-o după alţi 5 ani, timp în care nu a uitat-o.

Din anul 1889, a început aşteptarea în vederea căsătoriei. O iubea şi a împărtăşit acest lucru şi părinţilor lui. Spre decepţia lui, părinţii aveau în plan alianţa cu Franţa prin căsătoria cu fiica ducelui de Paris. După o discuţie aprinsă, Nicolae hotărăşte să nu mai insiste pentru căsătoria cu Alix, principesa de Hessen, dar se opune ferm căsătoriei impuse cu principesa franceză.

După un timp, a apărut în viaţa lui o evreică care a dispărut chiar din Rusia de cum a auzit despre ea ţarul-tată.

Nicolae a iubit-o pe Alix şi spera să se căsătorească cu ea, ştiind că şi ea îi împărtăşea sentimentele. Scria el în jurnal: „o iubesc de multă vreme... singura prăpastie dintre mine şi ea este problema religiei. În afară de aceasta alta nu mai există; sunt aproape convins că sentimentele noastre sunt reciproce. Totul este după voia Domnului; sperând la mila Lui, privesc în viitor cu calm şi supunere".

Aştepta şi se ruga. Se ruga ca părinţii lui să nu se mai împotrivească, iar Alix să aibă puterea şi dorinţa de a îmbrăţişa ortodoxia.

A fost trimis în călătorie prin Europa, dar s-a întors neschimbat. Tot în ideea de a o uita pe Alix îi este prezentată chiar de ţarul-tată, în luna martie 1890, o balerină cuminte, Matilda. Ea se dedică lui cu tot sufletul dar, spre decepţia tuturor, Nicolae se

păstrează pentru Alix.

În anul 1891 face o călătorie în Japonia, unde are loc un atentat nereuşit asupra lui. Este al doilea, primul a avut loc în 17 septembrie 1888 pe când călătorea cu trenul ţarist şi se soldase cu 20 de morţi şi 16 răniţi. Dar nu a părut speriat sau impresionat, a conştientizat că Dumnezeu veghează asupra lui şi se gândea că, probabil, are o misiune pentru el dacă nu a păţit nimic.

Au trecut anii, el a curtat-o pe Matilda, balerina, şi din când în când deschidea în faţa ţarului discuţia despre el şi Alix spre disperarea acestuia.

Anul 1894 a debutat trist, țarul Alexandru al III-lea fiind foarte bolnav. Neavând de ales, şi-a dat acordul în vederea căsătoriei lui Nicolae cu Alix de Hessen. Logodna lor, atât de mult aşteptată de cei doi, este anunţată public în aprilie 1894 la nunta fratelui lui Alix, Ernest, cu principesa Victoria de Saxe-Coburg. Aici au avut loc discuţii lungi în urma cărora cei doi şi-au recunoscut şi împărtăşit sentimentele vechi de ani de zile.

Dar dacă nu ar fi existat o scrisoare adusă de la o principesă trecută la ortodoxie, discuţiile nu ar fi avut finalitatea aşteptată. Alix a acceptat greu trecerea la Biserica ortodoxă. O speria noutatea, iar ea era foarte bine ancorată în credinţa ei protestantă.

Dacă cineva ar fi îndrumat-o sau i-ar fi descoperit tainele şi frumuseţea noii religii, ar fi scutit-o de acest coşmar. Când sora ei, Ella - devenită Elisabeta prin botez - i-a descris bucuria pe care o trăieşte prin ortodoxie, Alix a renunţat fără remuşcări. Şi-a pus nădejdea în Domnul Dumnezeu care o ajutase până atunci şi care i-a ascultat rugăciunile. Era 8 aprilie 1894.

Nicolae a fost nespus de bucuros când i s-a dat vestea. Dumnezeu îi ascultase rugăciunile, aşteptarea n-a fost zadarnică. Pe 10 aprilie îi scria mamei sale fericit că: „nu

ştiu cum să-I mulţumesc lui Dumnezeu pentru marea Sa milostivire”.

Principiul lui, potrivit căruia şi-a dirijat întreaga viaţă, era ca „în toate să te încredinţezi lui Dumnezeu”.

Despărţiţi după logodnă, întorşi, el în Rusia, ea în Anglia, îşi scriau zilnic. Sute de scrisori de dragoste şi dor. Corespondenţa a fost întreruptă de telegrama urgentă care o chema pe Alix în Crimeea la Palatul de vară al ţarilor, la începutul lui octombrie. Aici, în prezenţa părintelui Ioan din Kronştadt şi a părintelui Ioan Ianîşev (duhovnicul familiei), ţarul Alexandru al III-lea, înconjurat de familie şi-a dat sufletul în mâna Domnului. Era 20 octombrie 1894. Nicolae a stat la căpătâiul lui şi i-a ţinut capul. A notat în jurnalul său: „a fost moartea unui sfânt”. Cu o oră în urmă, se spovedise şi se împărtăşise.

Tristeţea a fost imensă: pierderea părintelui drag şi urcarea pe tronul Rusiei. De fapt acesta a fost preţul căsătoriei cu Alix. Nicolae a dorit să renunţe în favoarea fratelui său mai mic, Mihail, dar ţarul Alexandru al III-lea a tinut la succesiunea la tron şi nu a acceptat abdicarea lui, dându-i voie să se căsătorească cu femeia iubită ca răsplată.

Pe 21 octombrie a avut loc mirungerea Alixei de către părintele Ioan din Kronştadt. A primit numele Alexandra.

Nunta a avut loc pe 14 noiembrie 1894, prea aproape de înmormântarea ţarului ca să fie veselă. În ţară s-a decretat doliu pentru un an de zile. Cununia religioasă a avut loc în Biserica mare a Palatului de iarnă din Sankt Petersburg după care au plecat la Catedrala Fecioarei din Kazan să se închine la icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni. Apoi s-au retras la Palatul Anicikov unde se stabilise ţarina-văduvă.

În ţară a fost aparent linişte. Cea care domnea era de fapt ţarina-văduvă, Maria Feodorovna. Ea conştientiza că orice decizie influenţată de oamenii răuvoitori de la Curte

sau din familie chiar putea fi fatală pentru imperiu. Ea a stat lângă fiul ei Nicolae la începutul domniei ca principal consilier.

Tristă urmare o aştepta pe ţarina-văduvă. Îşi va vedea copiii şi nepoţii ucişi şi va asista la căderea imperiului întemeiat de soţul ei. Se va retrage la Copenhaga în 1919, unde va rămâne până la sfârşitul vieţii ei, în anul 1928.

Locul unde au trăit, când erau în Sankt Petersburg, era palatul Ţarskoe Selo. Aici s-a născut pe 3 noiembrie 1895 prima fetiţă a cuplului ţarist: „zi memorabilă pe vecie pentru mine, pe parcursul căreia am suferit mult. Pe fiica trimisă de Dumnezeu în timpul rugăciunii, am numit-o Olga", scria Nicolae în jurnalul său, după numele celei întocmai cu apostolii şi încreştinătoarea ruşilor, împărăteasa Olga. Copila va creşte ca un exemplu de ascultare faţă de părinţi şi de dragoste faţă de bolnavi şi de oropsiţi.

În anul 1914, a venit însoţită de familie la Constanţa în vederea unei posibile logodne cu Carol al României, dar nu i-a plăcut deloc tânărul şi nu putea concepe să-şi părăsească poporul. Părinţii nu au forţat-o şi nu au mai deschis subiectul vreodată. Este tardiv şi inutil să ne închipuim cum ar fi fost viaţa ei sau a românilor sub Carol însurat cu Olga. Lucrurile s-au petrecut după cum a îngăduit Dumnezeu. Instalarea bolşevicilor şi apoi a comunismului în ambele ţări a umplut cerul de sfinţi şi sfinte.

Încoronarea ca țar al Rusiei a lui Nicolae a avut loc în Catedrala Adormirii Maicii Domnului din Moscova (construită în anul 1479) la data de 14 mai 1896. A fost o zi mare, solemnă. El a citit crezul, şi-a pus mantia purpurie, a primit coroana din mâinile Mitropolitului Serghie şi şi-a pus-o pe cap, apoi a luat în mâini globul şi sceptrul, însemnele puterii.

Mitropolitul i s-a adresat cu următoarele cuvinte: „Nu există sarcină mai mare şi mai grea pe pământ decât cea a autorităţii ţarului. Nu există răspundere mai

împovărătoare decât cea a slujirii împărăteşti. Cu ajutorul acestei văzute ungeri, fie ca nevăzuta putere de sus să vă lumineze şi să vă orienteze activitatea de suveran spre bunăstarea şi fericirea credincioşilor voştri supuşi”.

A ridicat apoi coroana şi a atins capul ţarinei Alexandra care stătea îngenuncheată în faţa lui. Coroana a fost repusă pe capul lui. Pe capul ţarinei a fost pusă o coroană mică de briliante. Au ieşit în Pridvorul Roşu unde s-au închinat în faţa poporului de trei ori, în numele Sfintei Treimi. La încoronarea monarhului rus, au participat toate Casele Regale din Europa şi mult popor.

Bucuria încoronării a fost umbrită de tragedia de pe câmpia Hodânsk unde poporul s-a strâns la ospăţul gratuit oferit de ţari. Aici, în noaptea de 17 mai, s-a produs o ambuscadă la împărţirea cadourilor în care au murit călcaţi în picioare sau au fost striviţi mii de oameni. La două ore după ce a aflat vestea, pe 18 mai, ţarul a plecat spre locul tragediei, tulburat şi trist.

Au făcut slujbă de pomenire chiar acolo, deşi locul fusese curăţit. Împreună cu ţarina au vizitat victimele la spital şi au acordat ajutoare familiilor victimelor.

În rugăciunea către Împăratul împăraţilor, ţarul Nicolae a cerut să fie înzestrat cu darurile Sfântului Duh care să îl îndrume în slujba la care fusese chemat. Îşi aducea aminte de cuvintele tatălui său de pe patul de moarte:

„Îţi las moştenire dragostea faţă de tot ce slujeşte bunăstarea, cinstea şi demnitatea Rusiei. Păzeşte autocraţia, amintindu-ţi în acelaşi timp că tu porţi responsabilitatea pentru soarta supuşilor tăi dinaintea Tronului Celui Atotputernic.

Fie ca credinţa în Dumnezeu şi în sfinţenia îndatoririlor tale împărăteşti să reprezinte temelia vieţii tale...

În politica externă păstrează independenţa. Aminteşte-ţi că Rusia nu are prieteni; toţi se tem de măreţia noastră.

Evită războiul.

În politica internă, primul şi cel mai important lucru este oblăduirea Bisericii, adesea ea a salvat Rusia în vremuri de restrişte.

Întăreşte familia, căci ea reprezintă temelia oricărui stat”.

După Sfânta Liturghie, ţarul Nicolae a fost uns cu Sfântul şi Marele Mir. Apoi a intrat în sfântul altar prin uşile împărăteşti şi s-a împărtăşit cu Sfintele taine la fel ca şi clericii.

Ţarul ortodox, odată cu primirea tainei Mirungerii în timpul încoronării, devine o persoană sfinţită şi purtătoare a unui har aparte al Sfântului Duh. Acest har lucrează în el atâta timp cât împlineşte legea lui Dumnezeu .

Ţarul Nicolae a fost conştient pe toată perioada domniei de misiunea duhovnicească pe care trebuie să o facă ca „uns al lui Dumnezeu”. A fost atent mereu la greutăţile şi nevoile celor năpăstuiţi şi a luptat să curme suferinţele poporului său. Nu a respins niciodată vreo cerere de ajutor ajunsă la el.

Nu a semnat niciodată vreo condamnare la moarte.

La începutul secolului al 20-lea existau în Moscova 624 de biserici (din care în anul 1938 mai rămăseseră 26!) iar pe teritoriul Rusiei se slujea în 54.457 de biserici (în 1941 sub 4.260), mănăstiri şi schituri deschise 1.948, 4 academii teologice şi 57 de seminarii. Slujeau 57.105 preoţi (în anul 1941 mai slujeau 5.165).

Ţarul a fost întruchiparea castităţii şi capul unei familii ortodoxe exemplare, profund sensibil faţă de nevoile supuşilor.

A luptat pentru menţinerea păcii în lume şi în ţară, pentru ca naţiunea să poată

prospera.

Oferea ajutoare masive din veniturile proprii.

Era simplu, modest până la umil, virtuţi creştine rare la un împărat. Şi nu oricare împărat, ci împăratul Rusiei, un imperiu cu 130 milioane de locuitori.

A dus o politică de modernizare a industriei dependentă de investiţiile străine.

Imediat după înscăunare, a adoptat legea împotriva beţiei recunoscută în Europa ca „boala rusească”, conştient fiind de toate răutăţile atrase de această patimă. Regulamentul poliţiei prevedea ca nimeni să nu vândă băuturi alcoolice mai aproape de 90 de metri în jurul unei biserici.

În anul 1906, a făcut o reformă agrară care a împroprietărit o jumătate de milion de ţărani.

În anul 1913, Europa recunoştea, fascinată, ascensiunea extraordinară a Rusiei, conştientă că în acest ritm în câţiva ani Rusia va domina politic, economic şi financiar Europa. Speriaţi de acest avânt, forţele oculte şi-au intensificat lupta, urmărind abolirea monarhiei cu orice preţ şi a Bisericii, cei doi piloni de susţinere a vechii societăţi. Acest lucru era posibil doar prin revoluţie.

Încercaseră o dată, în anul 1905, dar, din cauza proastei organizări, tentativa se terminase cu un eşec. Dacă analizăm cauzele şi desfăşurarea revoluţiilor din statele conduse de monarhi (Anglia, Spania, Franţa) care au dus la căderea monarhiei, observăm că fiecare revoluţie a fost antireligioasă, ducând la schisme în cadrul Bisericii. Aşa se va întâmpla şi în Rusia prin revoluţia bolşevică care se pregătea din umbră prin bani, falsuri, abuzuri, instigaţie, minciună şi terorism.

Biserica, cel de-al doilea pilon de bază, a avut dintotdeauna prestigiu şi

credibilitate în faţa oamenilor. În acea perioadă era condusă de Sfântul Sinod, patriarhatul fiind abolit de ţarul Petru cel Mare în anul 1721. Ţarul avea dreptul de a participa la şedinţele Sfântului Sinod, având un cuvânt greu. A sprijinit mereu Biserica, fiind el însuşi un exemplu de trăitor adevărat al ortodoxiei.

În anul 1905 a avut loc, în luna ianuarie, „duminica sângeroasă” când poporul, instigat prin minciuni şi calomnii, cu ajutorul unor muncitori cumpăraţi care s-au infiltrat în toate păturile sociale, s-a răsculat, dar răscoala a fost înăbuşită. Ţarul, văzând poporul nemulţumit, a fost pe punctul de a renunţa la tron. A propus Sfântului Sinod retragerea lui de la conducerea ţării şi numirea lui în scaunul de Patriarh. Ţarina îşi dorea şi ea o viaţă retrasă, în rugăciune. De comun acord, deşi trăiau aceeaşi dragoste profundă şi sinceră ca în ziua logodnei din urmă cu 10 ani, au hotărât să îşi închine vieţile Domnului. Dar Sfântul Sinod n-a acceptat ideea.

Oricum, familia imperială ducea o viaţă retrasă, în care trăiau autentic ortodoxia, ceremoniile şi protocolul de la Curte fiind o povară pentru ei. Retragerea aceasta nu a fost pe placul Curţii care era plină de curiozitate şi dispusă la intrigi. Negăsind motive de bârfă, a recurs la inventarea lor pentru ca familia să cadă în dizgraţie.

În anul 1897, pe 29 mai, s-a născut fetiţa următoare care a primit numele marii muceniţe Tatiana, iar după alţi doi ani, în 1899, s-a născut Maria. Tot în acest an a murit fratele ţarului, Gheorghe, care de mulţi ani era bolnav de tuberculoză.

În anul 1900, ţarul a fost la un pas de moarte îmbolnăvindu-se de tifos exantematic, dar a trecut peste boală cu voia şi cu ajutorul lui Dumnezeu.

A patra şi ultima fetiţă s-a născut pe 5 iunie 1901. Deşi aştepta naşterea fiului moştenitor, ţarul nu s-a arătat niciun moment decepţionat de venirea pe lume a celor patru fetiţe. El şi-a înmulţit doar rugăciunile.

Cuplul imperial ducea o viaţă creştinească autentică. Îşi începea ziua şi termina seara cu rugăciunile citite cu voce tare, împreună, toată familia.

Mâncau simplu, mâncare tradiţională rusească, fără a face risipă. Au ţinut cu stricteţe toate posturile.

Fetele dormeau pe paturi de campanie, câte două într-o cameră iar pereţii erau plini de icoane sub care ardeau candele la capul patului. Se îmbrăcau cu simplitate, hainele copiilor trecând de la unul la altul.

Părinţii au sădit în mintea şi inima copiilor de mici rugăciunea, mila, dragostea de oameni şi de popor. Țarul vorbea cu copiii în limba rusă, neutilizând niciun cuvânt străin. Țarina vorbea cu ei în engleză sau rar în germană doar pentru a le face educaţia de rigoare.

Toţi purtau la gât sfânta cruce în care se găseau părticele de sfinte moaşte. Participau la sfânta Liturghie şi cunoşteau întreaga slujbă. Arhiepiscopul Teofan al Poltavei îşi amintea cu câtă „frică şi pocăinţă” veneau la sfântul Potir să se împărtăşească.

Familia ţaristă a ajutat şi ocrotit bisericile ortodoxe din întreaga lume. Iar acolo unde au putut, au ridicat din donaţii proprii biserici noi. Astfel, în Bucureşti, Biserica Sfântului Nicolae (actualmente Paraclis Universitar) a fost construită între anii 1905-1909 de familia țaristă cu destinaţia de a fi Paraclis al Ambasadei Ruse. A fost trimis la sfinţirea din 26 noiembrie 1909, ca delegat al Sfântului Sinod, ÎPS Vladimir, Arhiepiscop al Sankt Petersburgului.

În timpul domniei ţarului Nicolae, s-au construit sute de mănăstiri şi mii de biserici. Ortodoxia era în plină ascendenţă. Calendarul s-a îmbogăţit cu noi sfinţi şi sărbători religioase. Proslăvirea unui sfânt o făcea mai întâi poporul evlavios apoi urma canonizarea din partea Sfântului Sinod.

Deşi era împărţit în clase sociale distincte, poporul trăia în mare evlavie faţă de tot ce era legat de Biserica Ortodoxă şi tradiţia ei. Rânduielile Bisericii, Împărtăşania, binecuvântarea, moaştele, metaniile, închinăciunile, cântările sau lumânările, toate exprimau credinţa şi evlavia credincioşilor.

Chiar dacă, îngenuncheaţi de greutăţile şi mizeriile vieţii se lăsau să cadă pradă instinctelor celor mai decăzute, ajungând să facă mari păcate, oamenii imediat se ridicau şi căzând cu mare umilinţă în faţa Domnului, se căiau adânc pentru faptele lor mărturisindu-şi păcatele şi cerând milă sau pedeapsă, invocând adeseori mijlocirea unui sfânt.

Nu treceau prin faţa vreunei biserici fără să se oprească şi să se închine cu mare respect. Îşi făceau semnul sfintei cruci atât pe ei înşişi cât şi pe cei dragi, pe mâncare, pe obiectele din casă, considerând că prin puterea ei sunt alungate duhurile necurate. Îşi închinau copiii seara la culcare, soţiile soţii când aceştia plecau din casă, iar icoanele erau aşezate cu candele ce ardeau neîncetat la loc de cinste în case, existând colţuri sau mici paraclise de rugăciuni în care familia se ruga laolaltă. Nu lipseau din casă apa sfinţită şi prescura care, luate dimineaţa pe nemâncate, duceau la împlinirea unui act de credinţă şi curăţire interioară. Copiii mujicilor învăţau să citească acasă pe Evanghelie, Psaltire sau Vieţile Sfinţilor, având de mici o relaţie zilnică cu Dumnezeu.

În prima săptămână din postul mare, teatrele imperiale erau închise. Pe străzi şi în pieţe se vindeau doar alimente de post. Bisericile erau pline de credincioşi şi în timpul săptămânii. Se pregăteau cu mare seriozitate de venirea praznicului Învierii Domnului. După cele 7 săptămâni de post, nevoitorii pierdeau din greutatea corporală, dar

li se citea pe chip liniştea, pacea, smerenia şi bucuria datorate înfrânării.

Slujbele se ţineau cu o rigurozitate şi seriozitate maximă. Slujitorii nu făceau niciun gest în plus şi nu tăiau vreun cuvânt din rânduiala slujbei. În noaptea Învierii se părea că toate stelele cerului au căzut pe pământ înconjurând sfintele biserici. În ziua de Paşti oricine avea voie să tragă clopotele bisericii.

În primele două zile după Paşti, de dimineaţa de la ora 10 şi până seara, ţarul şi ţarina primeau în Palatul Alexandrovski pe toţi slujitorii Curţii Imperiale cu care, după salutul tradiţional al Învierii Domnului, se sărutau de trei ori, indiferent de rang. Musafirii primeau de la ţarină ouă din porţelan sau pietre de Urali prelucrate în fabrica regală din Peterhof. Împăratul era îmbrăcat în ţinută de gală, pe care o purta fără mândrie, simplu şi bucuros. Se perindau astfel prin faţa cuplului imperial peste 1.600 de persoane. Seara se încheia prin audierea corului bisericii.

În Rusia nu existau alte registre de înregistrare ale naşterilor, botezurilor, căsătoriilor şi deceselor decât cele din Biserică. Cererea de divorţ trebuia prezentată unui tribunal bisericesc care depindea de Sfântul Sinod.

Posturile se respectau cu stricteţe pe tot parcursul anului.

Femeile purtau obligatoriu fuste şi basmale pe cap şi ştiau pe de rost o listă lungă de sfinţi şi în ce probleme puteau fi chemaţi în ajutor.

În biserică, credincioşii se comportau ireproşabil. Veneau cu mult înainte de a începe slujba ca să poată lăsa pomelnicele pentru cei vii şi pentru cei adormiţi, se deplasau în mare linişte, stăteau nemişcaţi în picioare şi nu vorbeau în timpul slujbelor, aprindeau multe lumânări în faţa icoanelor, se închinau şi făceau metanii cu mare evlavie, se rugau cu lacrimi fierbinţi izvorâte din umilinţa sufletului şi credinţă multă. Părţile de jos ale icoanelor erau şterse sau uzate de mulţimea sărutărilor depuse pe acestea. Icoanele

făcătoare de minuni erau duse în procesiuni în afara oraşelor sau ale mănăstirilor, sau la capul vreunui bolnav sau muribund.

Armata nu pleca la luptă până nu primea binecuvântare de la preot cu o astfel de icoană, iar preotul însoţea pretutindeni soldaţii.

Mănăstirile erau căutate de poporul evlavios. Pe toate drumurile ce duceau spre lavre, mănăstiri sau schituri, se puteau vedea pelerini zdrenţuiţi şi prăfuiţi cu o boccea pe umăr care păreau rupţi de realitatea înconjurătoare. Dormeau sub cerul liber sau în vreo şură. Se mulţumeau cu ceea ce primeau pe drum ca milostenii şi se rugau pentru binefăcătorii lor. Credinţa şi trăirea lor lăuntrică îi situau deasupra necesităţilor trupeşti, a confortului, a luxului. Parcurgând sute de kilometri pe jos, indiferent de anotimp, înarmaţi cu un metanier şi rugăciunea inimii, căutau stareţi, mari trăitori şi duhovnici, care să îi povăţuiască pe calea mântuirii. Bucuria pe care o simţeau în momentul ajungerii la destinaţie, ştergea orice urmă de oboseală. Ei se hrăneau duhovniceşte din slujbele şi sfaturile primite. Căutau Împărăţia lui Dumnezeu, renunţaseră la cea pământească.

În mănăstiri, stareţii (părinţi îmbunătăţiţi) erau înconjuraţi de dimineaţa până seara de oameni din toate clasele sociale. Poporul venea să ceară sfat şi binecuvântare pentru orice lucru important. În anul 1903 existau aproximativ 550 de mănăstiri deservite de 11.000 de călugări şi 18.000 de maici.

Bisericile, simple, din lemn, sau maiestuoase, erau acoperite cu cupole sub formă de bulbi (unele albastre cu steluţe aurii) în vârful cărora erau puse cruci pravoslavnice aurite. Clopotniţele aveau cel puţin trei clopote, marile lavre şi mănăstiri având câteva zeci, de diferite mărimi. Clopotarul făcea o adevărată artă din trasul clopotelor. Limbile legate cu sfori erau apoi ancorate de mâinile, picioarele, centura şi chiar gâtul clopotarului care se mişca ciudat dar controlat, făcându-le să pornească pe rând şi să alcătuiască o linie melodică. Clopotele se trăgeau distinctiv pentru slujbe, sărbători sau calamităţi.

Preoţii de mir erau căsătoriţi, iar dacă rămâneau văduvi trebuiau să se retragă la vreo mănăstire, a doua căsătorie nefiind acceptată. Purtau barbă, păr lung şi reverendă tot timpul. Aveau un comportament exemplar fiindcă erau urmăriţi îndeaproape de oameni. Aveau salariu mic şi o grămadă de îndatoriri: de a-şi întreţine familia (numeroasă de obicei), de a se ocupa de şcoala din sat, de a îngriji bolnavii în absenţa medicului, pe lângă restul slujbelor din biserică şi din casele oamenilor (înmormântări, împărtăşiri, botezuri, cununii, etc.). Ei se ocupau şi de alcătuirea corului care ţinea strana la slujbe, preoteasa şi copiii fiind prezenţi întotdeauna.

Cerşetoria era îngăduită şi era considerat un mare păcat să nu dai ceva ca milostenie unei mâini întinse. Pentru a înţelege sufletul rus trebuia să vizitezi „Azilul pentru Copii Găsiţi din Moscova", considerat cea mai mare instituţie de binefacere din lume la acea oră, în care erau asistate 39.000 de persoane pe an (copii şi gravide), instituţie patronată de ţarina-mamă Maria Feodorovna. Pe teritoriul ţării funcţionau peste 2.500 de astfel de instituţii de ajutorare a nevoiaşilor, orfanilor, bătrânilor, handicapaţilor şi bolnavilor.

În anul 1903, ţarul a poruncit Sfântului Sinod să-l canonizeze grabnic pe stareţul Serafim din Sarov. Iar când a avut loc la Sarov slujba de canonizare, ţarul a participat cu întreaga familie, rămânând la mănăstire mai multe zile. El însuşi s-a învrednicit de a purta pe umeri moaştele Sfântului Serafim, iar în cadrul sfintei Liturghii s-a împărtăşit cu întreaga familie.

Apare scris în jurnalul ţarului: „Minunat este Dumnezeu întru sfinţii săi. Negrăită este mila Sa faţă de iubita Rusie. Nespus de mângâietoare este nouă manifestarea harului Domnului, descoperită nouă tuturor. O, Doamne, întru Tine ne punem toată nădejdea, nu ne părăsi niciodată. Amin!".

Cele trei zile la Sarov le-au petrecut în rugăciune. Nu au uitat să ceară un moştenitor ţării. Ţarina s-a scăldat în lacul acumulat din izvorul sfântului în acelaşi scop.

La această sfântă slujbă a canonizării, a participat mulţime mare de popor care şi-a arătat dragostea, credincioşia şi ataşamentul faţă de ţar şi ţarină, întărind încrederea ţarului în poporul său. Aici el a văzut manifestarea Rusiei ortodoxe pentru care lupta.

În calitate de conducător şi protector al ortodoxiei, a deschis larg graniţele pentru a-i primi pe refugiaţii creştini care au fost atacaţi de turci sau de austro-ungari.

În anul 1901 a avut loc un val de asasinate; asupra miniştrilor învăţământului, afacerilor interne şi afacerilor externe. Ţarul nici măcar nu şi-a mărit protecţia personală sau a familiei. El scria: „Dacă mă vezi acum atât de liniştit, acest lucru se datorează neclintitei mele credinţe că soarta Rusiei, a mea proprie şi cea a familiei se află în mâinile lui Dumnezeu. Orice se întâmplă, mă plec dinaintea voii Sale... trebuie să trecem cu umilinţă şi cu tărie peste încercările care ne sunt trimise de Domnul pentru binele țării... asta este sfânta Lui dorinţă”.

Credinţa nestrămutată în Dumnezeu şi dragostea fără margini pentru ţarină au fost la baza întregii sale vieţi. „Domnul m-a binecuvântat cu o rară fericire în viața noastră familială. Fie ca bunul Dumnezeu să ne învrednicească de această prea înaltă binecuvântare de-a lungul întregii noastre vieţi!”.

Fiul mult aşteptat şi dorit s-a născut pe 12 august 1904. Dar, în acelaşi timp, începe războiul ruso-japonez ca urmare a unei intrigi puse la cale de radicalii de dreapta şi poliţia secretă care vedeau iminentă revoluţia. Ministrul Afacerilor Interne, Pleve, anticipase acest război: „Pentru a evita revoluţia, avem nevoie de un mic război aducător de victorie”.

Astfel, ţarul a fost împins la cotropirea Manciuriei. Dar războiul s-a terminat

cu o înfrângere şi de fapt a dat tonul începerii revoluţiei. Pierderile militare, sărăcia, alimentarea cu ură, minciună, promisiuni fără bază, infiltrarea evreilor prigoniţi în trecut din toate sectoarele în organizaţiile de opoziţie anti-monarhice devenind din „fenomenal de fricoase persoane-bombardatori, ucigaşi şi tâlhari", lupta dintre Curtea liberală şi familiile celebre ale Curţii Ruse care făceau parte din loja masonică, toate acestea au fost la baza primei încercări de revoluţie.

Ea a avut loc la începutul lunii ianuarie 1905 şi s-a numit „duminica sângeroasă". A fost înecată în sângele a sute de morţi.

Peste câteva luni, în Sankt Petersburg a avut loc o grevă generală care a paralizat tot oraşul.

Ţarul a avut două alternative: ori retragere, ori reforme şi constituţie. Şi a ales cea de-a doua variantă, ziua de 17 octombrie 1905 intrând în istorie ca sfârşit al autocraţiei prin naşterea Constituţiei. Evita astfel începerea unui război civil intern care ar fi dus la jertfe umane, în al doilea rând armata ar fi fost ținută în afara sferei politice şi apoi ţarul considera în smerenia lui că un guvern provizoriu va conduce mai bine Rusia decât o făcuse el.

Era într-un mare impas: oamenii lui de bază au fost ucişi pe rând, mama-văduvă plecase în Danemarca unde îşi avea tatăl pe moarte, la Curte nu mai avea încredere în nimeni, copilul-ţarevici era bolnav de la naştere de hemofilie putând muri în orice moment, ţarina era disperată de întreaga situaţie. Scria în zilele acelea: „Doamne, ajută-ne, salvează-ne şi potoleşte Rusia". S-a rugat şi apoi a semnat călcându-şi pe suflet: „unica mea consolare constă în aceea că aceasta este voinţa lui Dumnezeu şi că această dificilă hotărâre o va scoate pe draga Rusie din această stare haotică insuportabilă în care se află de aproximativ un an".

Constituţia însemna acordarea drepturilor civile populaţiei, libertatea cuvântului, a presei, a adunărilor, uniunilor, iar toate proiectele de lege să treacă printr-o

Dumă de stat (comisie). În traducere, transfera puterea autocratică în mâna acestei Dume. Dar măcar a păstrat tronul moştenit.

În acest timp, unii miniştrii spuneau că: „Ţarul este Unsul lui Dumnezeu, trimis de Dumnezeu pentru a fi gardianul suprem al Bisericii şi conducătorul atotputernic al Imperiului... Întrucât primeşte puterea de la Dumnezeu, numai Lui trebuie să îi dea socoteală... Liberalismul constituţional este o erezie şi o himeră stupidă. Nu există viaţă naţională în afara cadrului autocraţiei şi ortodoxiei. Dacă sunt necesare reforme politice, în mod obligatoriu ele trebuie înfăptuite numai în spiritul autocraţiei şi ortodoxiei”.

Dar nu au putut trece peste voia ţarului.

Prima Dumă a fost dizolvată în aprilie 1906, cea de-a doua a luat naştere în anul 1907, a treia în 1912 şi a patra în 1916. Ţarului i-a fost greu să vadă cum cei mai calmi şi echilibraţi oameni, în momentul numirii şi apariţiei lor la tribună, se schimbau. Imediat deveneau rebeli, aproape nebuni. A avut o mare dezamăgire. Îi numea în funcţii pentru cumpătarea şi bunătatea lor, iar ei se transformau în mod negativ, devenindu-i duşmani.

Din anul 1904, după naşterea ţareviciului Alexei, familia s-a retras şi mai mult. Motivul a fost boala moştenitorului, despre care nu trebuia să se afle. A apărut atunci, în viaţa familiei ţarului, Rasputin sau stareţul Grigori, cum l-au numit ei. Ţarul l-a acceptat pentru că avea o putere pozitivă asupra ţarinei şi salva mereu, în mod miraculos, prin rugăciune, viaţa ţareviciului, atunci când medicina se dovedea neputincioasă. Şi întrucât ţarina ţinea la stareţ şi credea din toată inima în puterea şi darul lui, ţarul nu i-a putut refuza această bucurie. Ţarul ştia de comportamentul cel puţin ciudat al acestui stareţ (beţia, desfrâul, vulgaritatea) pe care îl afişa în afara palatului, dar dragostea lui

pentru ţarină şi grija pentru copil îl făceau să treacă cu vederea aceste scăpări ale stareţului. Abia în anul 1914, pentru a închide gura Curţii, l-a exilat în satul lui natal din Siberia. Curtea era nemulţumită printre altele de puterea pe care o exercita stareţul asupra ţarinei, implicându-se şi în probleme politice şi de conducere care îi vizau personal. I se atribuia căderea dinastiei.

Când stareţul Grigori a fost ucis în decembrie 1916, ţarul a fost întristat peste măsură: omorul săvârşit de un creştin asupra altui creştin este urât în fața lui Dumnezeu, iar criminalul, care şi-a premeditat crima, era rudenie cu el. Pe ucigaşi i-a trimis în exil sau cu domiciliu fortat, dar durerea din sufletul lui nu s-a şters niciodată.

În vâltoarea evenimentelor şi îndurerat de viitorul trist al Rusiei pe care l-a prevăzut, pe 20 decembrie 1908 a trecut la Domnul viitorul sfânt, preotul Ioan din Kronştadt. El scria înainte: „Imperiul rusesc se clatină. Căderea sa este iminentă”. După adormirea lui, ţarul a dispus ca în anii următori, în toate bisericile din ţară să se slujească parastase în memoria lui, în ziua de 20 decembrie. Iată ce cinste îi acorda unui slujitor al altarului care şi-a trăit viaţa în Iisus Hristos şi care a conlucrat la maxim cu Duhul Sfânt primit la hirotonie.

În anul 1913 s-au împlinit 300 de ani de când Rusia era condusă de Romanovi. În ziua de 21 februarie, ziua sărbătoririi, ei au mers la Catedrala Fecioarei din Kazan unde s-a oficiat o slujbă religioasă de Te Deum, după care au primit felicitări de la vreo 1.500 de persoane. Nu au dat nici măcar o recepţie sau un bal. Simplu de tot.

Singurii care erau apropiaţi ţarilor, din propria lor familie, au fost sora ţarinei, Ella, devenită monahia Elisabeta şi cumnatul ţarului, Petru, fostul soţ al Olgăi, sora ţarului. Aveau în comun blândeţea.

Anul de apogeu al prosperării imperiului a fost 1913, iar în 31 decembrie ţarul scria: „Miluieşte, Doamne, Rusia şi pe noi toţi cu pace, linişte şi cucernicie”.

Urmează un an greu. În data de 19 iulie 1914, Germania a declarat război Rusiei, apoi pe 24 iulie Austro-Ungaria. Începea primul război mondial, războiul care a distrus imperiile şi a reîmpărţit teritoriile.

Ce greu i-a fost din nou ţarului. Un adevărat Iov tot timpul. Trebuia să lupte împotriva ţării care i-a dat femeia iubită. S-a întors în ţară, alături de el, fratele lui, Mihail, care fusese exilat din cauza vieţii sale particulare dezaprobate de familie şi Curte. Se căsătorise fără avizul familiei cu o femeie aflată la a treia căsătorie, fără a avea rang nobil. Ţarul Nicolae şi Mihail se iubeau şi semănau mult. Aveau o trăsătură comună: îşi iubeau soţiile.

Pentru prima dată de când s-au căsătorit, cuplul imperial a trebuit să stea despărţit din cauza războiului. Ţarul Nicolae şi-a urmat armata pe front, iar restul familiei a rămas la Tarskoe Selo. Scrisorile găsite, aparţinând corespondenţei lor (cele din partea ţarinei către ţar au fost 653!) arată sentimentele care existau între ei şi după 20 de ani de căsătorie. Erau declaraţii de dragoste, de dor, cuvinte de întărire şi încredinţare în voia lui Dumnezeu. El o numea „soarele meu scump, comoara mea scumpă, unica mea iubită, soţioara sufletului meu, dragostea mea, sufleţelul meu", iar ţarina îl sufoca cu dragostea şi corespondenţa asiduă.

Ei au ajuns rar să mai fie împreună iar atunci când se aflau faţă în faţă le era de ajuns să se privească. Prin ochi îşi transmiteau tot dorul şi dragostea. Dragostea în Iisus Hristos care i-a unit prin sfânta taină a cununiei.

Când erau împreună, nu comunicau foarte mult. Nu era nevoie. Dar, când au fost despărţiţi, şi-au simţit reciproc lipsa. Ţarul scria în jurnalul lui: „Cele mai fierbinţi mulţumiri pentru dragostea ta... Dacă ai şti cât de mult mă susţin şi mă răsplătesc în lucrarea, responsabilitatea şi neliniştea mea. E drept că nu ştiu cum aş fi rezistat dacă Dumnezeu nu ar fi potrivit să mi te dea pe tine ca soţie şi prietenă. Spun asta cu toată seriozitatea".

Câţi dintre bărbaţii din ziua de azi Îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru soţiile lor? Şi câţi dintre ei recunosc sau sunt conştienţi de sprijinul primit? Şi el, ţarul, care avea atâtea responsabilităţi pe umeri, nu uita acest aspect şi nu îl tăgăduia.

Pe perioada războiului, ţarina şi-a oferit palatele şi averea personală în folosul soldaţilor. Împreună cu Olga şi Tatiana, fetele cele mari, şi-a dedicat zilele îngrijind soldaţii răniţi aduşi de pe front. Şi în timp ce ea îşi demonstra dragostea faţă de popor, urătorii de Dumnezeu o numeau „nemţoaica", inventau poveşti despre ajutorul financiar pe care l-ar fi trimis Germaniei, ţara ei de baştină, instigând astfel poporul la ură nu numai împotriva ţarinei ci şi a ţarului. Adevărul este că se urmărea cu orice preţ căderea monarhiei şi orice motiv era aşteptat, orice gest era interpretat, totul spre defăimarea şi incriminarea familiei ţariste.

Pe tot parcursul anului 1916, în guvern s-au perindat o mulţime de nume. Mereu exista cineva nemulțumit. Iar nemulţumirea era cu atât mai mare cu cât cel nou numit era propus de ţar sau de ţarină. Mai mult, familia Romanov a hotărât ca noii miniştri să fie numiţi de Dumă şi nu de ţari. Îi îndepărta de conducerea ţării propria lor familie. Să nu uităm că masonii îşi recrutaseră discipoli şi dintre Romanovi. Ţarina îl susţinea amintindu-i că el este Ţarul şi nu era normal să plece capul la nesfârşit, că tăcerea şi smerenia au şi ele rostul dar şi limita lor.

Cei care urmăreau căderea monarhiei, profitau de starea în care se afla ţara (sărăcia datorată războiului), de absenţa ţarului plecat la Cartierul General al Armatei, de neînţelegerile din Dumă, şi au început revoluţia. Pregătită din umbră de ani de zile, ea a izbucnit pe data de 24 februarie 1917 în Sankt Petersburg (Petrograd) prin grevele a mii de muncitori. A fost paralizat guvernul, transportul, aprovizionarea cu alimente, căldura, au fost incendiate secţiile de poliţie, judecătoriile. Unităţile militare s-au separat, ajungând să se împuşte reciproc deoarece nu mai slujeau aceleiaşi cauze.

Iar în haosul instalat mureau oameni. Oameni nevinovaţi. Țarul a găsit ca soluţie unică de a opri starea instalată, abdicarea lui şi trecerea conducerii ţării fratelui său, Mihail. Abdicarea a avut loc pe 2 martie 1917. În mod normal, tronul revenea ţareviciului Alexei dar, întrucât era bolnav fără şanse de însănătoşire, pentru a-l proteja, a binecuvântat urcarea pe tronul Rusiei a marelui cneaz Mihail Alexandrovici Romanov, fratele rămas în viață.

Următorul pas a fost de a-şi lua rămas bun de la armata lui, care încă era în război. A făcut-o solemn, dar trist.

A doua zi, pe 3 martie 1917, a aflat că Mihail a abdicat la rândul său. Nu a avut de ales, poporul dorea anarhie, nu un nou țar. Anarhie au cerut, anarhie au primit.

Toți membrii familiei Romanov au fost destituiți din funcţii, membrii Dumei şi ai guvernului au fost înăbuşiţi şi înlăturaţi de „lumea nouă". Printre primele hotărâri ale „noii lumi" - denumită Sovietul Muncitorilor şi Soldaţilor Deputaţi - a fost cea legată de arestarea ţarului Nicolae al II-lea şi a membrilor dinastiei Romanov. Domiciliul forţat al familiei fostului ţar a fost pentru un timp la Țarskoe Selo.

Pe 8 martie, Nicolae semnează ordinul de bun rămas trimis trupelor din armata:

„Pentru ultima dată mă adresez vouă, mult-iubite trupe militare, îndepliniţi-vă datoria voastră: apăraţi glorioasa noastră patrie, supuneţi-vă guvernului provizoriu, ascultaţi-i pe comandanţii voştri. Să vă binecuvânteze Dumnezeu şi marele mucenic şi biruitor Gheorghe să vă ducă la victorie".

Şi, în scurt timp, trupele împărţite în Armata Roşie (bolşevică) şi cea a Armatei Albe sau a Alb-gardiştilor (a contrarevoluţionarilor) s-au omorât între ele în războiul civil (iulie 1918 - noiembrie 1920). Războiul mondial s-a sfârşit în luna noiembrie 1918.

Din 9 martie, familia s-a reunit, încartiruită (temporar) forţat în palatul de la Ţarskoe Selo. În palat au mai rămas câţiva dintre servitorii familiei. Ceilalţi au fost eliberaţi din funcţii, aducându-li-se la cunoştinţă că cei care vor rămâne vor avea regim de arestaţi. Familia s-a bucurat că este împreună. S-au încurajat reciproc şi s-au lăsat în voia Domnului.

În luna aprilie 1917 s-a întors în Rusia din Elveţia, prin Germania, un grup de emigranţi bolşevici ruşi în frunte cu Lenin. S-a întors cu ajutorul unui spion dublu care lucra şi pentru nemţi şi pentru turci, state care încurajau revoluţia bolşevică şi războiul civil. Lenin a aşteptat de la începutul războiului momentul prielnic întoarcerii, când visa la transformarea războiului cu nemţii în război civil. Când a ajuns în Moscova a fost primit cu entuziasm de mulţime de popor - ceea ce arată că totul a fost aranjat dinainte. La data de 25 octombrie 1917, Lenin cu camarazii lui au preluat puterea.

Ţarul şi-a luat rămas bun pe 8 martie de la mama sa iar pe 31 iulie 1917 de la fratele său Mihail. Pe 1 august 1917, dimineaţa la ora 6, au fost urcaţi în maşini şi au pornit spre primul lor loc de exil, orăşelul Tobolsk, având ca pază 330 de soldaţi. În Tobolsk, localitate mică din Siberia, familia imperială a rămas până în luna aprilie 1918.

Au dus acolo, sub pază, un regim de viaţă izolată. Şi-au făcut de lucru prin grădină, s-au rugat, au citit, şi-au cârpit hainele. Duminica participau la Sfânta Liturghie ţinută într-o cameră din casa unde locuiau. Scria ţarul: „Probabil că pentru mântuirea Rusiei este necesară o jertfă răscumpărătoare. Eu voi fi acea jertfă. Facă-se voia Domnului!”. A existat o tentativă de a-l elibera pe ţar din partea celor care îl susţineau. Ei i-au propus un proiect de evadare. Răspunsul ţarului a fost surprinzător, dar ferm: „În timpuri atât de grele pentru Rusia, nici un rus nu are dreptul să o părăsească. Nici eu nu mă pregătesc să fug nicăieri, ci voi aştepta aici destinul nostru...”. Şi copiilor le-a spus acelaşi lucru. Nu îi deranja dacă îi trimiteau mai departe în Siberia, important era să rămână pe pământul Rusiei.

Ei poartă un timp corespondenţă cu alţi membri ai familiei - dar sub cenzură. Toată familia îşi continuă jurnalele zilnice. Auzind veştile despre haosul din ţară şi ascensiunea bolşevicilor, ţarul începe să regrete tot mai des abdicarea lui care părea să fi fost fără rost.

Pe 31 octombrie este numit Patriarh Tihon (1865-1925) care, prin arhiepiscopul Ermoghen al Tobolskului (înecat de bolşevici pe 16 iunie 1918), transmite ţarului binecuvântarea sa.

Patriarhul Tihon (canonizat în anul 2000) i-a anatemizat la începutul anului 1918 pe bolşevici. În scurt timp este judecat pentru „activitate antisovietică”. În anul 1923 este constrâns să se căiască şi să îndemne credincioşii să colaboreze cu Puterea Sovietică, cea care avea ca misiune reducerea la zero a instituţiei Bisericii (numai în timpul unui proces intentat Bisericii din anul 1922 au fost ucişi 8.100 de preoţi, călugări şi maici). Biserica este declarată „organizaţie contrarevoluţionară” şi tratată ca atare. Pletele argintii ale preoţilor şi monahilor pot fi văzute în fiecare celulă, în fiecare convoi de arestaţi pornit spre lagărele de exterminare apărute după preluarea puterii de către Lenin în data de 5 septembrie 1918. Închisorile sunt arhipline de cei pe care Lenin îi consideră „duşmanii poporului”.

Biserica Ortodoxă trecea printr-o perioadă grea, de criză. Noua mişcare politico-religioasă aservită Puterii şi duşman al Bisericii, numită „Biserica vie”, căuta revizuirea dogmelor creştine, desfiinţarea călugăriei, schimbarea calendarului, aprobarea recăsătoriei preoţilor divorţaţi şi mai ales ideea că atât creştinismul cât şi comunismul au acelaşi scop, căutând să împlinească ce spune Scriptura. O grupare cerea ca sfinţii de origine burgheză să fie scoşi din calendar şi să nu mai fie cinstiţi de Biserică.

Căutau ca relaţiile dintre Dumnezeu şi om să fie democratice. Noul curent spiritual era caracterizat de dorinţa alăturării lucrării duhovniceşti a Bisericii la

construirea unei lumi socialiste. A urmat astfel scindarea în Biserica Ortodoxă Rusă. Clerul nou saluta revoluţia, numindu-o „faptă creştinească”(!). Şi dacă monarhia căzuse brusc ca urmare a revoluţiei, lupta împotriva Bisericii a fost de durată, pe baza unui plan dinainte stabilit, caracterizat de un ateism dur, agresiv, având ca scop final eliminarea întregii vieţi religioase.

În ianuarie 1918 este dat publicităţii „decretul despre separarea Bisericii de stat” care prin hotărârile lui îngrădeşte participarea Bisericii la viaţa socială, în învăţământ, spitale şi armată. Bunurile Bisericii sunt declarate bunuri naţionale. Sunt culese sfintele vase şi tot ce este de valoare din biserici. Sunt tolerate doar anumite slujbe.

Prigoana începe. În noaptea de 19 ianuarie 1918 sunt îngropaţi de vii în cimitirul Smolensk din Sankt Petersburg 40 de preoţi (ei sunt şi astăzi acolo având o cruce mică din fier, simplă, pe care scrie că acolo se odihnesc trupurile a 40 de noi mucenici). În mănăstirea Oranki de lângă Moscova sunt ucişi prin împuşcare, în decurs de o lună în anul 1919, nu mai puţin de 11.000 de călugări. În 25 ianuarie 1918 este rândul Kievului să-şi dea jertfa prin Mitropolitul Vladimir, ucis pe un câmp în afara mănăstirii. Înainte de a fi împuşcat a spus: „Doamne, iartă-mi păcatele cele de voie şi cele fără de voie şi primeşte-mi sufletul în Împărăţia Ta”. Şi, binecuvântându-şi călăii, a spus iarăşi: „Domnul să vă ierte!”. A fost singurul arhiereu din istoria Bisericii Ruse care a ocupat succesiv cele mai înalte scaune: al Moscovei, al Sankt Petersburgului şi al Kievului. Moaştele lui întregi se găsesc în peştera Lavrei Pecerska din Kiev.

În anul 988, în Kiev, prin sfântul cneaz Vladimir, poporul rus primea botezul, Rusia devenind creştină. Tot acolo, în anul 1918, Mitropolitul Vladimir primea botezul sângelui - mucenicia, la care era chemat atunci poporul rus.

În perioada 4-8 noiembrie 1917 şi pe 15 martie 1918, delegaţia Sfântului Sinod în frunte cu Patriarhul Tihon încearcă o negociere cu Consiliul Comisarilor

Poporului în vederea obţinerii libertăţii de care avea nevoie Biserica. Bolşevicii nu fac nicio concesie.

Demn de reţinut este că pe data de 27 martie 1917 îşi începe activitatea Comisia Extraordinară care timp de o lună investighează vina ţarului Nicolae al II-lea şi a ţarinei Alexandra cu privire la modul în care au condus țara. Concluzia: nevinovaţi. Concluzia nu este dată publicităţii pentru a nu se ajunge la alte ciocniri între guvern şi Soviete. Când un membru al Comitetului de anchetă desemnat de guvernul provizoriu a întrebat de ce nu s-a publicat rezultatul anchetei sau măcar corespondenţa dintre ţar şi ţarină, avocatul apărării a spus: „Dacă am fi publicat-o, oamenii i-ar fi venerat ca pe nişte sfinţi”. Şi poporul a rămas la sloganul afişat de cei interesaţi „sângerosul ţar şi soţia lui, nemţoaica, vinovaţi de trădarea şi vărsarea sângelui poporului rus”.

Ierarhul Teofan al Poltavei, noul zăvorât (1873-1939), duhovnic al familiei împărăteşti între anii 1905-1912, a fost cercetat şi el. Dar tot ce a spus, a fost în favoarea familiei ţarului. Îşi amintea evlavia şi credinţa ţarului: „Suveranul îşi începea fiecare zi de lucru rugându-se în biserică. La ora 8 fix intra în biserica palatului. Până la acel moment, preotul trebuia să fi terminat proscomidia şi să fi citit ceasurile. Odată cu intrarea ţarului, începea sfânta Liturghie care se termina la ora 9 fix. Suveranul se ruga întotdeauna cu multă osârdie”. Cunoştea îndeaproape familia imperială şi-i ştia şi preţuia rânduiala ei curată, sfântă, creştinească de viaţă, profilul moral al membrilor ei.

Iar când a auzit că țarul a abdicat, a înţeles că acesta i-a fost ultimul pas pe calea slujirii poporului, pe care el făgăduise că îl va apăra. A ştiut că ţarul a preferat să se dea la o parte decât să fie pricina dezbinării poporului.

Vom reda declaraţia arhiepiscopului Teofan dată Comisiei Extraordinare a Guvernului Provizoriu al eserilor (social-revoluţionarii care au pregătit calea bolşevicilor - ca apoi să fie lichidaţi fără milă de aceştia). Declaraţia se referă la relaţia ţarinei Alexandra cu Rasputin, cu care era acuzată că ar avea relaţii extraconjugale: „Niciodată

nu am avut vreo îndoială cu privire la curăţia morală şi caracterul ireproşabil al legăturilor dintre ei. Şi declar asta oficial, ca fost duhovnic al împărătesei. Toate relaţiile lor au fost create şi susţinute numai şi numai de faptul că prin rugăciunile sale, Grigori Efimovici Rasputin literalmente îi scăpa împărătesei de la moarte fiul iubit, prinţul moştenitor, în timp ce medicina ştiinţifică modernă era neputincioasă... El (Rasputin) n-a fost nici făţarnic, nici netrebnic. A fost un adevărat om al lui Dumnezeu, apărut din poporul simplu”.

Arhiepiscopului Teofan acuza înalta societate din Sankt Petersburg care s-a folosit de el, smintindu-l şi împingându-l spre păcate pentru a întina prin el imaginea ţarinei şi implicit a țarului.

Ierarhul Teofan a suferit mult văzând că cele prezise de „fericita” (a se citi „nebuna pentru Hristos”) Paşa (Parascheva Ivanova) de la Sarov se împlineau cu paşi repezi. El a vizitat-o în anul 1911 şi Paşa i-a „spus” în felul ei ce soartă îi aşteaptă pe ţari. Pentru ţar nu era o noutate. El însuşi cu ţarina o vizitaseră pe fericită când fuseseră la Sarov la canonizarea Sfântului Serafim. Atunci ea le-a dat de înţeles că vor avea un moştenitor, dar şi s fârşitul tragic care îi aşteaptă. Astfel de proorociri au făcut şi stareţii Optinei, sfântul Ioan din Kronştadt, Schiarhimandritul Iliodor al Glinei şi, cu 70 de ani înainte, Sfântul Serafim din Sarov.

Fericita Paşa a plecat la Domnul în 5 octombrie 1915. Înainte de a muri ea făcea metanii în fața tabloului ţarului Nicolae, sărutându-i picioarele. Spunea tuturor ca el va fi mai înalt decât toţi ţarii. Şi că este aproape de sfârşit. Îl numea mucenic şi îi cerea să se roage pentru ea.

Slujitorii împăratului spuneau şi ei: „nu am văzut niciodată până acum o familie atât de nobilă, plină de compasiune, de dragoste şi de credinţă şi este puţin probabil că vom mai vedea vreodată aşa ceva”.

Miniştrii lui nu o dată îşi ieşeau din fire şi îl rugau pe ţar să se enerveze şi să

fie dur şi hotărât în anumite situaţii. Dar cum să fie aşa un om al lui Dumnezeu?

În data de 13 aprilie 1918, familia ţaristă a fost mutată la Ekaterinburg, în munţii Urali, unde stăpâneau bolşevicii. Ei au locuit aici în casa inginerului Ipatiev. Coincidenţa bizară este că şi primul ţar Romanov, Mihail, în anul 1613, a fost adus pentru a prelua tronul dintr-o mănăstire care se numea la fel, Ipatiev.

Acolo, în casa Ipatiev, una dintre cele mai înalte clădiri din Ekaterinburg, au avut de suferit din partea gardienilor. Au fost urmăriţi pas cu pas (nici uşa de la toaletă nu aveau voie să o închidă), li s-a oprit legătura cu exteriorul, mâncarea era puţină, nu existau condiţii de igienă, sufereau de căldură, vara nefiind lăsaţi să deschidă nici măcar puţin geamurile. Dar nu s-au revoltat. Durerea cea mare le era legată de soarta țării.

Ţarul scria în jurnalul său, ultimul jurnal: „Cât timp nefericita noastră patrie va mai fi chinuită şi sfâşiată de duşmanii interni şi externi? Mi se pare uneori că nu mai am putere să merg mai departe. Nici nu ştii pe ce să te bazezi, ce să îţi doreşti? Şi totuşi pe nimeni decât pe Dumnezeu... facă-se voia Lui cea sfântă... Totul este în mâna Domnului, în El este toată speranţa noastră”.

Nu spera la o eliberare, nici măcar la un azil în alt stat. Visa la liniştea şi bunăstarea ţării. Dumnezeu l-a ferit însă să vadă cu proprii lui ochi urgia abătută asupra poporului.

Pe data de 13 iunie 1918, noaptea, comuniştii l-au ucis prin împuşcare pe cneazul Mihail Romanov, fratele ţarului. După o lună, pe 18 iulie, ei au înscenat executarea unui alt lot de Romanovi. După ce i-au bătut cu patul armei, i-au aruncat de vii într-o mină, i-au acoperit cu grenade, au acoperit intrarea cu crengi şi i-au dat foc. Cadavrele au fost găsite ulterior de contrarevoluţionari. Luaţi la întrebări, autorii s-au disculpat spunând că aceştia încercaseră să evadeze. În anul 1919 şi alţi membri ai familiei Romanov au fost ucişi la Petropavlovsk.

La sfârşitul lunii iunie 1918, situaţia în ţară era disperată până şi pentru bolşevici - a căror putere se năruia. În Ucraina stăpâneau nemţii şi formaseră armate de voluntari împotriva bolşevicilor, în nordul Rusiei debarcaseră englezii, partidele revoluţionare luptau unele împotriva celorlalte, eserii (opozanţii bolșevicilor) au început o altă revoltă, iar în Urali contrarevoluţionarii se apropiau de Ekaterinburg. Acest fapt, pe fondul întregii conjuncturi politice, a hotărât şi a grăbit sfârştul familiei ţariste.

Ultima zi de duminică din viaţa lor a fost pe 14 iulie, când au avut bucuria de a participa la Sfânta Liturghie. Atunci s-a întâmplat un lucru cel puţin ciudat. După terminarea Sfintei Liturghii, diaconul, în loc să citească rugăciunea de cinstire a sfântului prăznuit în ziua respectivă, a început să cânte „Cu sfinţii odihneşte, Hristoase, sufletele adormiţilor robilor Tăi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viaţă fără de sfârşit”. Toată familia a îngenuncheat în tăcere, deşi la acest moment nu se stă în genunchi.

În noaptea de 16/17 iulie, ţarul, ţarina, cei 5 copii ai lor împreună cu însoţitorii lor fideli care i-au urmat în exil: medicul copilului, un lacheu, un bucătar şi o cameristă, 11 persoane în total, au fost coborâţi la subsolul casei Ipatiev unde, după citirea sentinţei, au fost ucişi prin împuşcare şi apoi verificaţi prin înţeparea cu baionetele armelor.

Participarea la execuţie a fost benevolă - criminalii fiind din rândurile celor care îi păzeau, iar voluntarii şi-au stabilit dinainte victimele. Ei erau foşti ocnaşi politici, revoluţionari, cekişti (CEKA - predecesoarea securităţii statului rus 1917-1922), mândri de „onoarea” de care au avut parte.

Totul s-a întâmplat cu avizul conducerii de la Moscova. Când a primit vestea uciderii familiei țarului Nicolae al II-lea, Lenin a tăcut, ceea ce însemna că nu a fost întru totul de acord. Pe de o parte i-a fost frică de ţar, fiindcă existau în popor oameni fideli

acestuia şi ofiţeri care aveau în subordine armată promonarhistă, iar pe de altă parte i-ar fi convenit să îl mai ţină fiind bun de „monedă de schimb” cu alte state. Dar, exista o datorie: fratele lui de sânge, Alexandr, fusese executat din ordinul țarului Alexandru al II-lea - la viața căruia atentase. Şi nu putea uita acest fapt.

Conducerea care era la putere a recunoscut că a fost încălcată procedura „ceremonialului tradiţional istoric al execuţiei persoanelor încoronate” şi că puterea muncitorească şi ţărănească a dat dovadă în acest caz de un democratism maxim(!). Aceasta a fost declaraţia oficială din presă. Iar între ei, „sus”, au recunoscut că au fost obligaţi de situaţie să acţioneze (apropierea contrarevoluţionarilor de oraş şi teama că ţarul va fi eliberat de aceştia).

După împuşcare, cadavrele au fost luate şi urcate într-un camion cu care au fost transportate într-o pădure din apropierea Ekaterinburgului şi aruncate într-o mină părăsită lângă satul Koptiaki. Apoi, pe 18 iulie, au dus o cantitate mare de acid sulfuric şi benzină. Nu au fost de ajuns gloanţele şi baionetele, a urmat ciopârţirea corpurilor, stropirea cu acid sulfuric şi benzină, iar în final arderea pe ruguri în apropierea minei. Cenuşa şi resturile au fost îngropate, iar mormintele ascunse prin nivelare cu roţile camionului.

Ce pericol putea veni din partea unor morţi? De ce au fost atât de înverşunaţi să nu mai rămână nicio urmă? Răspunsul l-au dat tot ei: pentru ca locul să nu devină ulterior loc de pelerinaje. Dar dacă au fost într-atât de răi, cine să îi mai caute? Dar bolşevicii erau conştienţi de adevăr şi se temeau.

Martorii la crimă povesteau cât de greu au găsit locul viitorului mormânt al familiei ţariste, ore în şir s-au plimbat prin pădure de parcă căutau ceva anume, deşi stabiliseră clar anterior locul îngropării. Nu ştiau că, pe locul unde ei au îngropat corpurile, avea să se ridice peste mulţi ani o mănăstire în cinstea sfintei familii mucenice. Dumnezeu Însuşi alesese locul.

Participanţii la crimă au relatat că, înainte de a primi gloanţele, ţarul ar fi spus: „Voi nu vă daţi seama ce faceţi!”, în timp ce ţarina şi Olga şi-au ridicat mâinile pentru a-şi face sfânta cruce. Când li s-a adus la cunoştinţă ce îi aşteaptă, nu au făcut nici un gest de disperare, de împotrivire sau de înduplecare. Şi-au acceptat soarta hotărâtă de Dumnezeu şi prezisă de sfinţi.

Sfântul arhiepiscop Ioan Maximovici spunea în anul 1938: „O, sfinţită eşti tu, Rusie! Tu ai întrecut vechea Romă prin mulţimea nevoinţelor mucenicilor, tu ai întrecut şi Roma, care te-a botezat, prin statornicia ta în Ortodoxie şi vei rămâne neîntrecută până la sfârşitul lumii”. A trăit să vadă cum „au înviat pentru Rusia vremurile catacombelor pe care ea nu le cunoscuse înainte”.

Au început 70 de ani de prigoană cumplită, cum nu s-a mai auzit, după revoluţia bolşevică din 1917, de când a fost detronat „unsul lui Dumnezeu”, ţarul pravoslavnic Nicolae al II-lea. În acest timp au fost ucişi peste 2.000.000 de oameni, cei mai mulţi creştini: mireni, monahi, preoţi, ierarhi. Pământul s-a umplut de sfinţi fără cruci şi nume.

Moaştele mucenicilor sunt pline de harul dumnezeiesc - iar uneori se văd şi semne minunate prin bunăvoinţa lui Dumnezeu (mireasmă, mir, căldură). Pentru cei ce au primit botezul, moartea mucenicească este un „al doilea botez”, suprem, botezul după care nimeni nu mai greşeşte şi care uneşte imediat cu Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur observă că nu oricine se mântuieşte poate fi învrednicit să pătimească pentru Iisus Hristos, aceasta este o milă deosebită a lui Dumnezeu. Mucenicia este mărturia despre Iisus Hristos adusă prin sânge şi propovăduirea săvârşită prin suferinţe. Mucenicia este dovada incontestabilă a celui mai important lucru, a învierii din morţi a Mântuitorului.

Sfântul Sinod Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Ruse, întrunit în luna august

2000, a declarat că cea mai importantă activitate a sa este proslăvirea noilor mucenici şi mărturisitori ruşi ştiuţi şi neştiuţi de lume dar ştiuţi de Dumnezeu, mai mult de o mie de nume de sfinţi nou canonizaţi intrând în rândul Sfinţilor Bisericii Ortodoxe Ruse.

La loc de cinste între aceşti sfinţi se găseşte familia pătimitorilor împăraţi Nicolae al II-lea, Alexandra şi a copiilor lor Olga, Tatiana, Maria, Anastasia şi Alexei, canonizaţi la 7 august 2000. În Catedrala sfinţilor apostoli Petru şi Pavel din Sankt Petersburg, într-o încăpere separată, s-au depus, într-un mormânt din marmură albă, sfintele moaşte ale familiei ţariste. Ele au fost aduse din pădurea de lângă Ekaterinburg pentru a fi alături de ţarii şi ţarinele Rusiei îngropaţi în aceasta biserică.

Casa Ipatiev din Ekaterinburg, în care au fost împuşcaţi membrii familiei ţariste, a fost declarată „Muzeu al revoluţiei” în anul 1927 - iar din 1937 s-a numit „Muzeu antireligios”. Oamenii mărturisesc că, periodic, din pereţii clădirii ieşeau picături proaspete de sânge. Oricât a încercat conducerea oraşului să ascundă şi să găsească explicaţii legate de acest fenomen nu au făcut decât să atragă atenţia şi să confirme minunea. Credincioşii veneau şi se rugau în casă şi lângă ea, punând lumânări şi cântând „Cu sfinţii odihneşte, Hristoase...” şi „Veşnică pomenire”, simţind ajutorul care venea în

urma rugăciunilor şi slujbelor. O femeie care a lucrat ca paznic al muzeului povestea că în ajunul marilor praznice auzea venind din subsolul casei sunetul unor cântări îngereşti.

Clădirea a fost dărâmată din ordinul lui Boris Elţîn, în noaptea din 27 spre 28 iulie 1977. Deasupra locului s-a turnat asfalt. Credincioşii au continuat să depună flori, lacrimi, lumânări şi rugăciuni pe locul fostei case. O fotografie făcută în anul 1989 pe 16 iulie, atestă prezenţa unui grup mare de oameni care au venit în procesiune, cu prapori, flori şi lumânări la comemorarea evenimentului. În august 1990 exista o cruce de lemn pe locul casei dispărute iar în octombrie s-a ţinut parastas cu participare arhierească.

Mâinile credincioşilor participanţi strângeau la piept icoane cu sfânta familie ţaristă. În anul 1993 crucea a fost înlocuită de un paraclis în care participau, la slujbe în sobor, preoţi şi mulţime de oameni. Prima sfântă Liturghie a avut loc în noaptea de 17 iulie 1993. De atunci s-a slujit anual la acea dată. La 23 septembrie 2000 s-a sfinţit piatra

de temelie a viitoare Catedrale-Monument, cu binecuvântarea Patriarhului Alexei II al Rusiei, ridicată în cinstea Tuturor Sfinţilor ruşi şi a familiei martire a Sfântului Țar Nicolae al II-lea Romanov. A fost sfințită la data de 16 iulie 2003. Catedrala însângerată, cum este numită, a fost construită în stil rusesc bizantin, icoanele fiind pictate în stil tradiţional rusesc din secolul 16. Exact pe locul unde a avut loc martirajul sfintei familii ţariste este o masă de altar, pe care se slujeşte Sfânta Liturghie doar pe 17 iulie. Icoana reprezentativă a fost pictată şi adusă din Sfântul Munte Athos.

Imediat după împuşcare, mucenicii ţarişti au fost duşi şi îngropaţi într-o pădure din apropierea oraşului. După ce au fost căutate, găsite şi mutate moaştele familiei martire, pe locul unde au fost trupurile lor s-a ridicat o mănăstire de călugări, Ganina Iama, în care obştea se roagă sfintei familii martire pentru Rusia, poporul ei şi pentru toţi drept-măritorii creştini din lume. Mănăstirea este de o frumuseţe aparte. Aflată la 18 kilometri distanţă de Ekaterinburg, într-o pădure de mesteceni şi brazi înalţi, a căror coroană se găseşte doar în partea de sus a tulpinei, a fost ridicată prin purtarea de grijă a Patriarhului Alexie al II-lea. El însuşi a sfinţit locul în anul 2000, pe 23 septembrie. Pe locul respectiv exista de mulţi ani (cel puţin de când s-a redat libertate totală Bisericii, după 1990) o cruce de lemn la care creştinii veneau să se închine şi unde se făceau slujbe de pomenire pentru familia ţaristă. Chiar ierarhul locului participa în ziua de 17 iulie la slujbă.

După vizita Patriarhului, în decurs de 3 ani s-au sfinţit nu mai puţin de 7 biserici din lemn cu hramurile: Sfinţii ţari mucenici (în care se păstrează într-o raclă crucea încrustată şi plină de sfinte moaşte a Sfântului ţar Nicolae pe care a purtat-o la gât toată viaţa, precum şi un inel de-al Olgăi, fiica lui cea mare), Sfântul Serafim din Sarov (în care se citeşte psaltirea neîntrerupt), Sfântul Serghie din Radonej, Sfântul Iov mult-pătimitorul, Sfântul ierarh Nicolae (care are 17 cruci aurite pe cupole), icoana Maicii Domnului Ivirskaia (pictată tot de părinţi din Sfântul Munte Athos special pentru această mănăstire) şi Icoana Maicii Domnului Derjavnaia (icoană apărută în mod miraculos într-o biserică din apropierea Moscovei în ziua abdicării forţate a ţarului Nicolae, în care Maica

Domnului, înveşmântată în totalitate în haină roşie stă pe tron având pe cap coroană regală iar în mâini sceptrul împărătesc şi globul pământesc; Mântuitorul îi stă în poală binecuvântând cu mâna dreaptă, capul este aplecat spre glob iar mâna stângă arată tot spre globul pământesc vrând parcă să spună că Maica Domnului rămâne în continuare împărăteasa Rusiei, iar El îşi revarsă în continuare binecuvântarea Sa asupra ţării).

Toate bisericile sunt construite din lemn de brad şi sunt acoperite cu tablă verde pe vârful căreia apar bulbi negri ce susţin cruci pravoslavnice aurite. Stilul arhitectural precum şi pictura aparţine secolelor 16-17. Între sfintele biserici, aleile sunt pavate cu dale de piatră. Arhiepiscopul Vichentie, ierarhul Ekaterinburgului, este ajutător şi ocrotitor al acestor locuri. Este prezent aici în cele mai neaşteptate ore ale zilei, supraveghind viaţa duhovnicească şi ridicarea tuturor construcţiilor.

Evlavia poporului faţă de familia sfântului ţar este mare. Deasupra locului unde au fost îngropaţi există o groapă cu un diametru de câţiva zeci de metri pe marginea căreia ard mii de lumânări la hram sau la sărbători. În această groapă sunt plantaţi doar crini imperiali. Groapa este înconjurată de o alee din lemn cu balustradă şi acoperită. În faţa gropii este înălţată, pe un soclu din marmură maronie, o cruce de lemn la baza căreia arde neîncetat o candelă înconjurată de multe, multe flori.

Mormântul lor a fost găsit în anul 1979. În anul 1991 au fost scoase osemintele şi supuse unei expertize. În luna iulie 1998 a avut loc ceremonia de înhumare a rămăşiţelor pământeşti ale ţarului, ţarinei şi copiilor lor în Catedrala-muzeu a sfinţilor Petru şi Pavel din Sankt-Petersburg.

În luna iulie 1993, acelaşi Patriarh Alexei al II-lea chema, prin mesajul său lansat cu ocazia comemorării a 75 de ani de la noaptea uciderii familiei ţârului Nicolae Romanov, ca întreg poporul să se pocăiască de acest mare păcat: „Chemăm la pocăinţă întregul nostru popor, pe toţi fiii lui, indiferent de opţiunile politice şi de optica asupra istoriei, indiferent de provenienţa etnică şi de confesiunea religioasă, indiferent de atitudinea faţă de ideea de monarhie şi faţă de personalitatea ultimului împărat al Rusiei.

Şi astăzi noi, în numele întregii Biserici, în numele tuturor fiilor ei - vii sau adormiţi - ne aducem în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor, pocăinţa faţă de acest păcat. Iartă-ne, Doamne!”.

În acelaşi timp, cerea să se reia cercetările din partea organelor autorizate asupra tuturor aspectelor legate de crima de la Ekaterinburg. Şi în paralel cu pregătirea canonizării familiei ţariste mucenice să se condamne şi din punct de vedere juridic actul uciderii familiei ţariste fără proces şi fără drept de apărare.

Sfântul Patriarh Tihon († 1925) al Moscovei şi al întregii Rusii, în zilele de după moartea ţarului, a acuzat şi s-a dezis de această faptă, atrăgând atenţia că poporul trebuie să se căiască de participarea la regicid fiindcă „altminteri sângele celor ucişi va cădea şi asupra noastră, nu numai asupra celor care au comis această faptă”.

Sfântul Arhiepiscop al Bisericii Ruse din exil, Ioan Maximovici (1894-1966), ajungând în Iugoslavia (unde a păstorit între anii 1921 şi 1934, când a devenit episcop) a atras atenţia, în anul 1928, asupra uciderii bine-credinciosului ţar, iar apoi în ziua crimei

(17 iulie) săvârşea parastas în cinstea familiei mucenice, indiferent că era în Serbia (1921-1934), China (1934-1949), Arhipeleagul Filipinez (1949-1951), Paris şi Versailles (1951-1962) sau America (1962-1966). A prevăzut canonizarea familiei cu zeci de ani în urmă, iar el îi proslăvea şi cerea poporului rus mai ales să se căiască de păcatul în care erau. Se cutremura gândindu-se că a fost prezent în Rusia în perioada abdicării, exilului şi uciderii ţarului Nicolae. Şi chiar dacă pentru că a susţinut monarhia şi credinţa ortodoxă a fost închis de câteva ori, regreta că nu a ajuns să fie jertfă supremă şi el.

„Cu toţii suntem vinovaţi şi, cu adevărat, trebuie să spunem: «sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri» (Matei 27, 25). Trădare, încălcare a jurământului de credinţă făcută ţarului Mihail Feodorov şi urmaşilor săi, pasivitate şi împietrire, nesimţire, iată din ce a împletit poporul rus cununa cu care şi-a încununat ţarul. Acum suveranul şi-a primit cununa mucenicească, dar aceasta nu ne este o scuză, nu este spre micşorarea vinovăţiei noastre... Este un mare păcat să ridici mâna asupra Unsului lui Dumnezeu... nelegiuire săvârşită în ziua Sfântului Andrei Criteanul, care ne îndeamnă la adâncă pocăinţă. Dar pocăinţa noastră trebuie să fie deplină, fără nici-o dezvinovăţire, fără rezerve, osândindu-ne pe noi şi toată nelegiuirea noastră, de la începutul ei. Păcatul împotriva lui şi a Rusiei a fost săvârşit de toţi cei care, într-un fel sau altul, au acţionat împotriva lui, nu s-au împotrivit celor întâmplate sau chiar numai au simpatizat cu evenimentele petrecute... Pentru noi, pentru poporul rus, calea renaşterii este calea recunoaşterii păcatului şi a pocăinţei”.

Într-o altă predică, mai făcea o dezvăluire cutremurătoare spunând că: „peste capetele celor ce au comis aceste crime au căzut şi blestemele strămoşilor - ale Sinodului local din anul 1613, care şi-a pecetluit hotărârile prin blestemarea celor care le-ar călca”, adică supunere totală în faţa împăratului. Împăratul nu este acelaşi cu preşedintele unei ţări. La înscăunare, împăratul primeşte pecetea harică a Duhului Sfânt prin mirungere.

Acest sfânt a spus, în Biserica Memorial din Bruxelles, în anul 1962, că este

necesar să se ridice din partea poporului rus o catedrală deasupra subsolului casei Ipatiev, locul unde a fost ucisă familia ţaristă. Patruzeci de ani mai târziu, ea avea să se construiască.

Mitropolitul Macarie al Moscovei a avut un vis în anul 1917: țarul Nicolae stătea în fața Mântuitorului care îi cerea să aleagă între cele două cupe pe care le ţinea în mâini. Una amară pentru poporul rus şi cealaltă dulce pentru ţar. Iar ţarul a căzut în genunchi şi L-a implorat stăruitor pe Mântuitor să-i dea lui cupa cea amară în locul celei dulci. Mântuitorul a scos din cupă un cărbune mare încins şi i l-a pus ţarului în palmă care, în timp ce îl muta dintr-o palma în cealaltă suferind, se lumina la trup până ce a ajuns luminos şi străveziu.

Apoi, într-o altă secvenţă, ţarul împărţea mană poporului rus aflat în jurul lui. În acest timp s-a auzit o voce care spunea: „împăratul a luat asupra sa vinovăţia poporului rus şi poporul este iertat”.

Unui participant, la ceremonia proslăvirii noilor mucenici şi mărturisitori de către Biserica Rusă din diaspora, i s-a arătat tot în vis că ultimul împărat al Rusiei este în mare slavă cerească şi că este primul după sfântul Vladimir, încreştinătorul şi luminătorul poporului rus. I s-a spus că sfântul ţar şi fiicele lui se îngrijesc de cei care îi cheamă în ajutor şi mai ales de binefăcătorii țării.

Pe tot cuprinsul Rusiei şi al Ucrainei, în biserici, icoana sfintei familii ţariste mucenice este pusă la mare cinste.

[Am văzut pentru prima oară icoana familiei ţariste mucenice în Biserica Sfintei Treimi a Sfântului Iona din Kiev în toamna anului 2001. Mă închinam la toate icoanele expuse şi când am ajuns în faţa acestei icoane care părea proaspăt pictată, cu lacul neuscat pe ea, am rămas înmărmurită. Trăiam o emoţie puternică şi o bucurie mare. Priveam uimită icoana şi nu înţelegeam nimic: adulţi, copii, fete, băiat, mantii, coroane

împărăteşti, cruci în mâini, aureole în jurul capului. Iar în faţa icoanei ardea candela. Le-am citit numele dar tot nu mă dumiream. Nu cunoşteam nimic din istoria acestei familii. Am căutat repede pe cineva să mă lămurească. Nu puteam trece mai departe deşi nu a fost o problemă să trec peste alte icoane cărora nu le putusem descifra numele sau nu cunoşteam sfântul. Dar cu icoana familiei martire a fost altceva, nu mă lăsa să plec. Şi aşa am aflat de ţarul Nicolae Romanov şi familia lui. Nu am avut cu cine să-mi împart bucuria şi emoţia dar m-am depărtat cu mare greutate de acea icoană. Nu am uitat-o niciodată şi de câte ori mă întorc în acea biserică mai întâi caut icoana. O văd, zâmbesc, mă liniştesc şi aştept să ajung la ea ca la o veche cunoştinţă pe care abia aşteptam să o revăd**]**.

Au apărut cărţi cu viaţa, pătimirea şi minunile lor. Din sfintele lor icoane izvorăşte mir şi sunt grabnic ajutători în orice fel de cereri dar mai ales la examene, dobândirea liniştii în familie, zămislirea de prunci, ieşirea din sărăcie, din situaţii critice, scăpare la procese, tămăduiri de boli.

Sfântul ţar s-a arătat multora în vis, învățându-i ce au de făcut în momentele grele. Altă dată, Sfântul ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei s-a arătat unei femei spunându-i să nu îl mai cheme pe el în ajutor, ci pe noul sfânt mucenic Nicolae, ţarul. Când o litografie (hârtie imprimată cu poză) a sfântului țar Nicolae a intrat în Biserica Schimbării la Faţă din mănăstirea Valaam, din încă patru icoane diferite a început să curgă mir.

În luna iulie 2005, un grup de credincioşi făceau înconjurul Rusiei cu icoana Sfântului Ţar Nicolae, a lui Alexei, ţareviciul mucenic, a Sfântului Serafim de Sarov, icoane care aveau însemnele facerii de minuni. Ajunseseră cu ele pe insula-mănăstire Solovăţ (lagăr de exterminare între anii 1922-1937), loc de mare mucenicie a poporului rus.

Fie ca rugăciunile noastre către sfânta familie mucenică să fie auzite şi primite, să mijlocească sfinţii mucenici pentru iertarea păcatelor noastre şi să ne ajute să

ne iubim unii pe alţii, să ne iubim ţara, să nu trecem cu vederea jertfa martirilor neamului nostru românesc, să nu ne depărtăm de Biserica noastră dreptmăritoare, să avem puterea de a lupta până la capăt cu patimile, cu poftele şi cu toată lucrarea văzută şi nevăzută a viclenilor vrăjmaşi, iar în ziua Judecăţii să stăm fără de frică în faţa Judecătorului Suprem. Amin.

Sfânta Țarină Muceniță ALEXANDRA (1872-1918)

Alix, viitoarea ţarină a Rusiei, s-a născut în Darmstadt în anul 1872, fiind fiica cea mai mică a marelui duce Ernest Ludwig al IV-lea de Flessen Darmstadt şi a Alisei de Anglia, fiica reginei Victoria a Angliei. A rămas orfană de la vârsta de 6 ani. Atunci a fost luată de bunică la Curtea Angliei şi crescută departe de familia ei. S-a supus acestei rupturi, dar a visat mereu să aibă o familie a ei la fel de mare. A lăsat o dată cu familia ei şi limba germană, în noua familie vorbind în engleză. Alături de bunică a călătorit prin numeroasele palate regale ce aparţineau familiei în întreaga Europă. A cunoscut de mică lipsa mamei, a fraţilor, a tatălui, singurul său refugiu fiind biserica anglicană şi rugăciunea.

A ajuns în Rusia pentru prima oară în anul 1884, când avea doar 12 ani, cu ocazia căsătoriei surorii sale, Ella, cu marele cneaz Serghei Alexandrovici, fratele țarului Alexandru al III-lea.

Cu această ocazie l-a cunoscut pe Nicolae, viitorul ei soţ şi ţar al Rusiei. Acesta a fost cucerit de principesa anglo-hessenă şi drept dovadă i-a dăruit o broşă cu diamante. Alix a considerat că a avut un comportament necorespunzător, care l-a ispitit pe Niki (Nicolae), şi a doua zi i-a returnat broşa. La curtea Angliei a fost educată în stil puritan, auster, arogant şi tenace. Nu avea îngăduit nici-un gest necalculat.

A revenit în Rusia în vizită la sora ei după alţi cinci ani. Curtea, căreia nu-i scăpa nimic, a catalogat-o ca fiind rece, lipsită de farmec, băţoasă. De fapt era o fată simplă, timidă, care îşi juca rolul. Dar Nicolae a plăcut-o şi a aşteptat să treacă timpul şi să decidă. Alix îi împărtăşea sentimentele, dar nu putea trece peste religia ei, în care credea puternic.

În aprilie 1892, se reîntâlnesc la nunta fratelui ei, Erni, şi, datorită sentimentelor reciproce care durau de ani de zile, îşi anunţă public logodna lor.

Profund religioasă, Alix a suferit enorm la gândul că trebuie să îşi schimbe confesiunea, cea care fusese punctul ei de sprijin în toată nefericirea ei. În sufletul ei s-a dat o mare luptă: frica de a îmbrăţişa o altă religie, nouă, necunoscută pe de o parte şi dragostea veche, împărtăşită, dureroasă din cauza distanţei dintre ea şi Nicolae, care dura de ani de zile, pe de altă parte.

Cea care a ajutat-o în lupta ei lăuntrică să depăşească momentul greu şi care i-a influenţat decizia a fost sora ei Ella, care trecuse la ortodoxie şi care era fericită de alegerea făcută. Doar cuvintele celei care a renunţat la vechea lor confesiune au putut să o convingă. Iar când s-a hotărât, a făcut-o atât de ferm încât toţi au fost uluiţi. A declarat că din acel moment îşi va iubi soţul, noul popor şi ortodoxia din toată inima şi că le va urma credincioasă. S-a ţinut de promisiune până la jertfa supremă. Era 8 aprilie 1892.

A primit, cu ocazia oficializării logodnei, un inel cu rubin pe care l-a purtat la gât alături de cruciuliţă toată viaţa, precum şi acea broşă cu diamante pe care o returnase prinţului cu ani în urmă - şi nu s-a mai despărţit niciodată de ea. Darurile au ars cu ea în iulie 1918.

Scria în corespondenţa din 18 aprilie 1892:

„Cu ajutorul lui Dumnezeu voi învăţa în curând să iubesc şi religia lui şi sunt sigură că mă va ajuta şi el (Nicolae)... Nu-ţi pot descrie cât sunt de fericită - este prea mult, pot doar să-I mulţumesc lui Dumnezeu, în genunchi, pentru că m-a condus la asta”.

Primele cuvinte pe care le-a învăţat în limba rusă au fost: a crede, a uita şi a cânta, credinţa, dragostea şi nădejdea.

După logodnă s-a întors în Anglia, la Windsor, unde Nicolae a vizitat-o după o lună jumătate, nemaiputând suporta distanţa dintre ei şi nefiindu-i de ajuns corespondenţa. De fapt a fost prilejul de a fi cunoscut şi acceptat şi de Curtea Angliei. S-au despărţit greu, el s-a întors în Rusia, dar şi-au scris zilnic scrisori care cuprindeau interminabile declaraţii de dragoste şi jurăminte.

Alix a revenit chemată de urgenţă în Rusia, la Ialta, pentru a fi alături de Nicolae, al cărui tată, ţarul Alexandru al III-lea se găsea pe patul de moarte în urma unei complicaţii renale. Ţarul a murit pe 20 octombrie şi Alix a fost singura rază de bucurie a logodnicului îndurerat.

Pe 21 octombrie a avut loc mirungerea şi trecerea ei la ortodoxie în Catedrala Feodorovska, slujba fiind oficiată de însuşi părintele Ioan din Kronştadt, prezent în mijlocul familiei. Odată cu mirungerea, a primit numele Alexandra, ca al sfintei mari împărătese şi muceniţe. După slujbă s-au împărtăşit amândoi.

Până la nunta programată la scurt timp după înmormântare, Alexandra a locuit la sora ei Ella, devenită prin botez Elisabeta. Ea i-a explicat bucuria trăirii în credinţa ortodoxă. Atunci, Alexandra a afirmat precum odinioară Rut moabiteanca către soacra ei, Noemi: „Poporul lui va deveni al meu, iar Dumnezeul lui va fi Dumnezeul meu”. Va ține cu sfinţenie această promisiune.

A iubit poporul rus cu toată fiinţa ei, iar pe plan familial a avut o viaţă cu adevărat creştinească, fiind un exemplu de trăire a ortodoxiei. A fost devotată pe deplin patriei sale adoptive care reprezenta tot ce avea ea mai scump ca femeie şi soţie, suverană şi mamă.

În ţară, a fost declarat doliu pentru un an de zile, dar nunta a fost programată pentru 14 noiembrie 1894, înaintea începerii postului Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos. Scria în jurnalul ei că: „nunta a fost continuarea înmormântării, doar că pe noi ne-au îmbrăcat în alb”.

Nunta a fost fără fast, fără petreceri, cu invitaţi comuni celor două evenimente, nu s-au făcut nici măcar fotografii. Dar ei erau fericiţi.

Completase, în jurnalul ţarului: „Nu mi-am putut imagina vreodată că există atâta fericire pe lumea asta, un astfel de sentiment de unitate între două fiinţe muritoare... În sfârşit uniţi, legaţi pe viaţă şi, când această viaţă se va sfârşi, ne vom întâlni din nou în lumea cealaltă, pentru a rămâne împreună în veşnicie”.

A conştientizat că şi-a început viaţa de ţarină şi soţie într-un mod trist şi sumbru. A intrat în Sankt Petersburg smerită, tristă, în urma unui cortegiu funerar. Scria: „sunt sigură că noua mea poziţie va fi plină de încercări şi greutăţi dar, cu ajutorul lui Dumnezeu şi al iubitorului meu soţ, vor fi mai uşor de suportat”.

La data de 3 noiembrie 1895, Alexandra a născut prima fetiţă, pe care au botezat-o Olga.

Apoi a urmat momentul solemn al încoronării, din 14 mai 1896, care a avut loc în Catedrala Adormirii Maicii Domnului din Kremlinul Moscovei (construită în anul 1479). Aici i s-a pus pe cap coroana de briliante şi a devenit ţarina ruşilor. Nu a avut la dispoziţie decât puţină vreme pentru a se familiariza cu limba rusă şi obiceiurile naţionale, acest lucru făcându-o să evite să se exprime în rusă, părând tăcută şi arogantă.

Din nou, tristeţea şi-a pus amprenta asupra ţarinei prin evenimentul tragic petrecut pe câmpia Hodînsk. Aici s-au strâns mai mult de un milion de oameni care au venit la sărbătoarea încoronării şi care, din cauza îmbulzelii, s-au călcat în picioare. În zilele următoare a vizitat răniţii de pe câmpie din spitale, iar pentru cei morţi s-a făcut slujbă de pomenire. Obligaţi să participe la balul dat în cinstea lor de Ambasadorul Franţei în ziua încoronării, au stat tot timpul trişti din cauza celor întâmplate.

Următoarea fetiţă s-a născut pe 29 mai 1897 şi a fost botezată Tatiana, iar Maria, cea de-a treia fiică, s-a născut în anul 1899.

Ţarina suferea văzând că nu dă naştere unui moştenitor, deoarece doar băieţii au dreptul de a fi urmaşi la tron. S-a consolat, ajutată de soţ, şi a sperat în continuare că rugăciunea ei va fi ascultată.

A depăşit o altă emoţie, în anul 1900, când ţarul a fost la un pas de moarte din cauza bolii care o contactase, tifosul exantematic. Şi, pentru rugăciunile ei, ţarul şi-a revenit, iar ţarina şi-a dat seama că este din nou însărcinată. O altă speranţă şi apoi o altă decepţie. S-a născut pe 5 iunie 1901 a patra şi ultima fetiţă, Anastasia.

La naştere, copiii au avut între 4 şi 5,2 kg, slăbănogind trupul mamei, dar ea a insistat să-i alăpteze câteva luni de zile. Au fost patru surori cu caractere diferite, dar având în comun simplitatea, candoarea, prospeţimea, bunătatea înnăscută a inimii şi dragoste nemăsurată pentru părinţii lor. Vorbeau cu ţarina în limba engleză, iar cu ţarul numai în rusă. Ascultau necondiţionat şi încercau să nu-şi supere părinţii. O compătimeau

pe ţarină când era bolnavă, o încurajau şi se rugau pentru ea. Când, după naşterea ţareviciului, micul frăţior, pe care îl iubeau foarte mult, era bolnav, ele intrau încet în camera lui, îl sărutau, încercând să lase un pic de dulceaţă în jurul lui. După începerea războiului, fetele cele mari şi-au propus să le uşureze părinţilor lor grijile şi neliniştile, înconjurându-i cu o dragoste manifestată prin atenţii emoţionante şi delicate.

În această perioadă, ţarina Alexandra a făcut cunoştinţă cu diverse persoane misterioase care i-au fost prezentate de doamnele de la Curte. Aşa a auzit pentru prima dată de „nebunii pentru Hristos” care au vădit contradicţiile dintre adevărul lui Dumnezeu şi superficialitatea gândirii lumii acesteia. Lumea îi critica şi îi ponegrea, iar ei prooroceau şi făceau minuni.

Părintele Ioan din Kronştadt a văzut panta alunecoasă pe care se îndrepta ţarina şi a povăţuit-o să caute cuvântul lui Dumnezeu şi voia Lui prin intermediul sfinţilor. I-a povestit despre Serafim de Sarov (1760-1833), la care poporul avea mare evlavie şi despre care se ştia că a fost un mare stareţ. Încă nu fusese canonizat. Ţarina Alexandra a crezut din primul moment în sfinţenia stareţului Serafim din pustia Sarovului, insuflându-i această credinţă şi ţarului. Împăratul Nicolae participa la şedinţele sinodale şi, văzând tergiversarea canonizării stareţului adormit în urmă cu şaptezeci de ani, a insistat ca acesta să fie canonizat.

Ţarina a hotărât ca toată familia să participe la slujba de canonizare a Sfântului Serafim, în ziua de 19 iulie 1903. Acolo, la Sarov, au rămas trei zile în care s-au rugat sfântului să le dea un moştenitor. Noaptea, ţarina s-a cufundat în lacul care s-a format în aceşti şaptezeci de ani din apa izvorâtă din izvorul sfântului, lac care există şi astăzi şi care are puteri tămăduitoare. Pelerinii intră prin afundare (ca la botez) de trei ori (în numele Sfintei Treimi) în apa care nu depăşeşte 4 grade Celsius, indiferent de

temperatura de afară. Iarna se formează pojghiţă de gheaţă care este spartă pentru ca pelerinii să se poată afunda. Pe tot parcursul anului sunt oameni la lac. Şi, după credinţa lor şi pentru întărirea în credinţă, mereu se fac minuni: se tămăduiesc boli şi neputinţe, se lecuiesc patimi, se dezleagă zămislirea de prunci, se vindecă demonizați.

Atunci, sfântul a fost ales ocrotitorul familiei ţariste.

În anul 1920, după martirizarea familiei ţariste, moaştele cuviosului Serafim au fost luate şi ascunse, iar după alţi 70 de ani au fost găsite în Muzeul Ateismului amenajat în subsolul Catedralei Fecioarei din Kazan. Au fost aduse cu mare cinste în mănăstirea lui de maici de la Diveevo, unde se găsesc şi astăzi. Încă de când trăia acest sfânt, a prezis toată viaţa ţarului şi a spus că: „ţarul care mă va proslăvi, pe acela îl voi proslăvi şi eu", Dumnezeu descoperindu-i cui se va datora canonizarea lui precum şi mucenicia țarului.

La începutul anului 1904, a început războiul ruso-japonez. În data de 30 iulie 1904, s-a născut moştenitorul mult aşteptat, pe care l-au botezat Alexei după un ţar înaintaş - Alexei Romanov (1645-1676) numit şi „cel mai blând" - care a fost credincios, bun, liniştit şi care era împăratul preferat al ţarului Nicolae.

Din nefericire, ţarina Alexandra a transmis fiului ei boala neamului Hessen - hemofilia - şi care se transmitea doar copiilor de parte bărbătească. Asta însemna că viaţa copilului Alexei era în pericol ori de câte ori se lovea, cădea, se tăia sau făcea un efort fizic mai mare.

Boala ţareviciului necesita prezenţa unei persoane care să-l îngrijească în permanenţă. Şi această persoană era mama lui, ţarina, care era foarte tulburată de acest necaz. Deşi se ruga mereu şi avea nădejdea că Sfântul Serafim mijloceşte pentru ei şi că Dumnezeu nu îi va lăsa, era în pragul isteriei la fiecare manifestare a bolii. Inima ei de

mamă era brăzdată de tăişul sabiei prin pătimirea fiului mult aşteptat.

Alături de timiditate, de lipsa ţarului plecat departe cu probleme de conducere a ţării, de boala copilului, ţarina a avut de înfruntat şi răceala Curţii. Oamenii de la Curte, depărtaţi de Biserică, căutau mereu motive de bârfă, iar dacă nu le aveau le inventau, instigau poporul, minţindu-l sau exagerând, toate acestea făcând rău ţarinei şi ducând la îndepărtarea de ei.

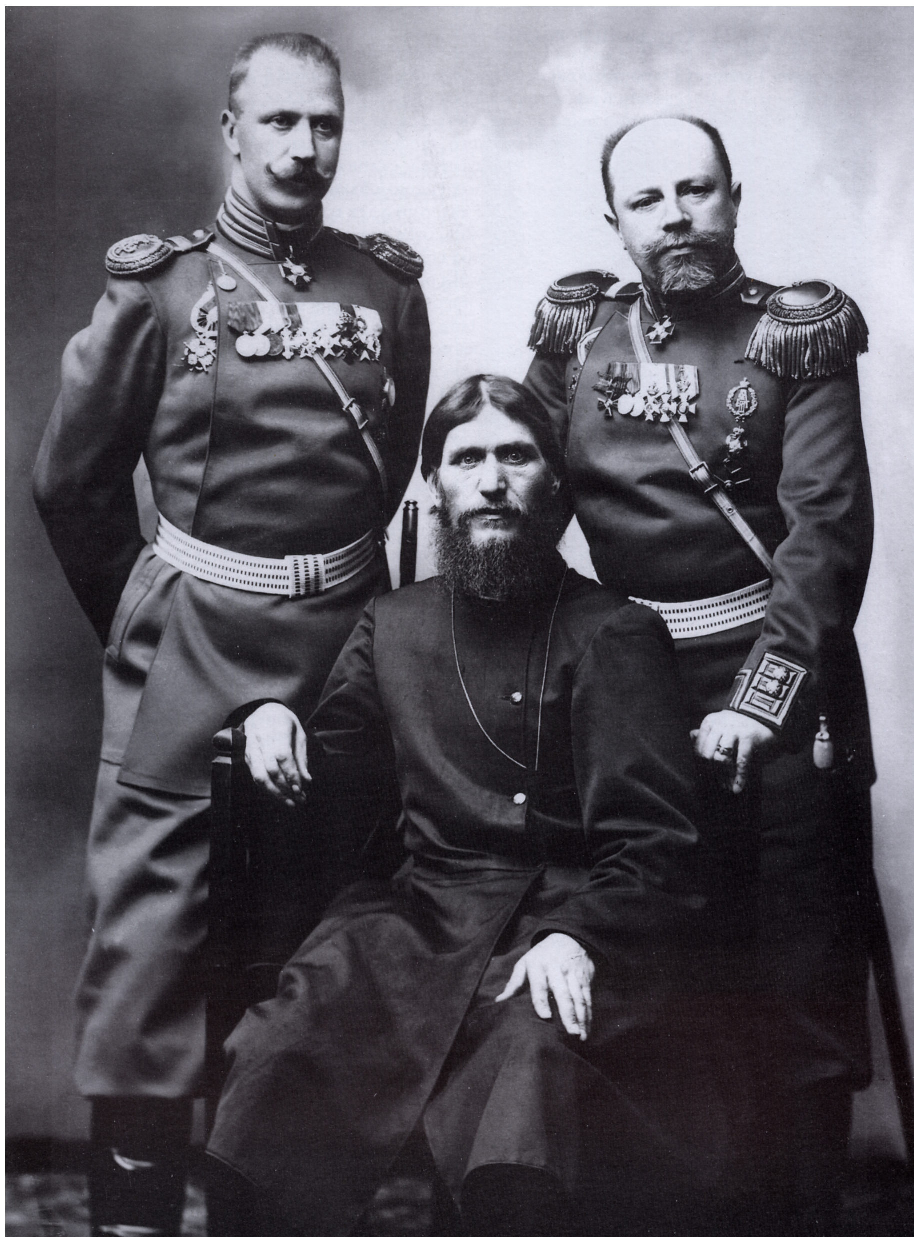
A fost greşit interpretată orice atitudine a ţarinei. Fire timidă de fapt, îşi ascundea această slăbiciune prin sobrietate şi aroganţă. Iar retragerea, în intimitate cu toată familia ei, a fost un gest de neconceput şi de neînţeles pentru nişte oameni care nu aveau altceva de făcut decât să-i urmărească şi să-i analizeze pas cu pas.

Dar ţarina avea şi un motiv bine întemeiat: boala ţareviciului, care trebuia să rămână o taină. A aflat despre ea Olga, sora ţarului, în anul 1910 şi s-a anunţat public în anul 1912, când copilul a fost la un pas de moarte şi s-a cerut poporului să se roage pentru el. Ţarina cunoştea persoane care vânau tronul şi care s-ar fi bucurat de o asemenea veste.

Ţarina ştia că tronul se transmitea pe linie masculină primului născut, regulă care nu se încălca.

Dacă nu existau băieţi, erau întronați alti bărbaţi, de obicei cei mai apropiaţi ca grad de rudenie. Lupta ca mamă şi lupta ca ţarină. De aceea, când a apărut Rasputin la Curte şi a văzut cum i-a vindecat copilul atunci când medicina s-a dovedit a fi neputincioasă, ea s-a agăţat de el cu toată nădejdea şi credinţa că Dumnezeu i l-a trimis pentru rugăciunile Sfântului Serafim de Sarov. A găsit în vorbele lui liniştea după care alerga în momentele de tristeţe şi de singurătate. A găsit în el un ascultător şi un sfătuitor potrivit sufletului ei. Nu a interesat-o aspectul lui exterior, nici bârfele legate de aventurile lui, nici măcar zvonul că ar fi amanţi. Viaţa ei se învârtea în jurul „stareţului Grigori", cum l-au numit. Iar ţarul, văzând încântarea ei şi schimbarea în bine a stării ei sufleteşti, alături de ajutorul dat copilului, l-a acceptat pe stareţ - deşi avea unele reţineri alimentate

tot de Curte.

Ţarina a notat poveţele stareţului într-un caiet pe care l-a păstrat ca pe un dar de mult preţ până în ziua morţii ei. Ea a recitit mereu cele scrise. Erau numai cuvinte duhovniceşti împletite cu proorocii şi cu adevăruri de credinţă creştină. Balsam pentru sufletul ei.

Credinţa ei în el a fost întărită de un alt episod în care stareţul a reîntors la viaţă pe Ana Vîrubova, prietena ţarinei, care s-a accidentat grav într-o explozie a vagonului cu care călătorea - ca urmare a unui complot, pe 15 ianuarie 1915. Ţarina îi ţinea capul grav rănit, în timp ce Ana se simţea din ce în ce mai rău. Era în agonie când a ajuns, chemat de urgenţă, stareţul. El i-a luat mâna, s-a rugat, iar apoi i-a spus să se trezească. Şi Ana s-a trezit, iar din acel moment şi-a revenit treptat. A rămas cu sechele, dar în viaţă.

Ţarina a crezut cu adevărat că este om al lui Dumnezeu acest stareţ. Se pieptăna cu pieptenul lui, mânca coaja rămasă în farfuria lui, convinsă de puterea lor de a face minuni.

În ţară se găseau mulţi părinţi sau monahi cu viaţă aleasă, înalţi trăitori. Dar nu au reuşit să ajungă lângă familie. Iar familia ţaristă era prea ocupată cu conducerea ţării, cu revoltele ce apăreau sporadic, cu războaiele, cu intrigile, crimele, teroriştii, cu familia şi cu „prietenii" de la Curte. Părintele Ioan din Kronştadt (18.10.1829 - 20.12.1908) plecase la Domnul trist, deoarece prevăzuse viitorul Rusiei.

Singura „fericită" pe care o cercetaseră ţarina împreună cu ţarul, a fost Paşa de la Sarov. Au stat de vorbă un timp îndelungat, iar când au plecat, erau îngânduraţi. A rămas o taină dialogul lor. Unii cred că le-a prezis naşterea băiatului şi a afirmat că „nu întru bucurie, ci întru jale se va naşte acest vlăstar împărătesc" văzând că sângele lui mucenicesc va striga din cer.

Înainte de adormirea ei în anul 1915, Paşa de la Sarov luni de zile a făcut metanii mari şi s-a rugat înaintea portretelor ţarului şi ţarinei spunând: „sfinţilor mucenici ţarişti, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi". Săruta portretele lor, pe care le pusese în colţul cu icoane, şi le vorbea ca unor apropiaţi cu care urma să se întâlnească.

Ţarina a avut o grijă deosebită pentru educarea religioasă a copiilor, pregătindu-i „pentru orice fel de încercări primite din partea lui Dumnezeu”. I-a crescut sădindu-le în inimă dragostea de poporul rus, de tradițiile ortodoxe, de omul aflat în suferinţă.

O învăţa pe Olga, fiica cea mare:

„Învaţă să-i faci fericiţi pe alţii, gândeşte-te abia la urmă la tine. Fii blândă şi amabilă, niciodată aspră sau nepoliticoasă. Fii o adevărată doamnă, atât ca maniere, cât şi ca limbaj. Fii răbdătoare şi încearcă să-ţi ajuţi surorile în tot ceea ce poţi. Când vezi că cineva este trist, încearcă să-l înveseleşti şi zâmbeşte-i cu căldură... Mai ales, învaţă să îl iubeşti pe Dumnezeu cu toată forţa sufletului tău şi El va fi mereu alături de tine. Roagă-te Lui din tot sufletul. Ţine minte că El vede şi aude tot...”.

În anul 1914, profesorul copiilor, Gilliard, scria despre Olga că era indiferentă faţă de ea însăşi şi că părea că se aşează singură în fundal, că avea o minte extraordinar de iute, un raţionament bun şi spirit dezvoltat de iniţiativă, talent de a da replici rapide şi amuzante.

Când ţarul era plecat de lângă ei, ţarina lua copiii şi îi ducea la biserica din palat, unde împreună cu ea, în genunchi, se rugau pentru el. Ea îi scria:

„Copiii şi cu mine am pus o lumânare foarte mare care va arde mult timp şi va duce rugăciunile mele la tronul lui Dumnezeu pentru tine şi în faţa Fecioarei şi a Sfântului Nicolae... Dumnezeu să te binecuvânteze, să te apere şi să te ajute în toate acţiunile tale”.

În lipsa ţarului, ea nu participa la nici-o recepţie sau întrunire în afara palatului. Singurele ei preocupări erau creşterea copiilor, îngrijirea lor, rugăciunea, grija de săraci şi răniţi.

Nu lua nici-o decizie fără a-l consulta pe ţar, aşa cum nici el nu semna nimic fără a-i cere părerea. Se bucura de fiecare pas corect şi plângea pentru greşelile făcute de

el.

Pentru cei care locuiau în palat, comportamentul ţarinei trecea drept bizar sau exagerat. Deşi copiii aveau doici şi profesori particulari, ea nu i-a lăsat nesupravegheaţi niciodată.

Toate sfaturile ei îi învăţau să nu uite niciodată de rugăciuni şi de atotprezenţa lui Dumnezeu, să aibă dragoste şi milă de aproapele şi de săraci, să nu preţuiască luxul, confortul, mâncarea, să aibă un echilibru în ceea ce fac, să asculte de cei mai în vârstă, precum şi alte învățături ziditoare de suflet.

Ţarina nu vorbea doar, avea şi fapte.

După ce a început războiul, a transformat cât a putut din palatele lor în spitale militare. Şi-a convins prietenii să-şi transforme palatele nefolosite în spitale pentru soldaţii răniţi. Astfel, 85 de palate şi 10 trenuri mobile au devenit spitale de campanie de urgenţă.

Şi-a luat fetele cele mari, s-au îmbrăcat în uniforme de surori medicale şi s-au implicat în îngrijirea soldaţilor răniţi aduşi de pe front. Fără nici-o reţinere a ajutat la operaţiile complicate cu amputări de membre. De dimineaţa până seara erau lângă patul bolnavilor, ajutându-i sau încurajându-i. Nu au fost puţini cei la care le-au ținut lumânarea când au murit. Țareviciul Alexei a fost şi el dus în mijlocul răniţilor, pentru a discuta cu ei şi a-i încuraja. Ţarina a vrut să vadă copiii că în lume există şi multă suferinţă, să cunoască realitatea crudă a vieţii.

În anul 1898, peste poporul rus s-a abătut o mare foamete. Atunci, ţarina a oferit a opta parte din venitul familiei sale celor înfometați. Acţiuni filantropice şi de

caritate, expoziţii cu vânzare, banii proveniţi donaţi pentru bolnavi, şcoli de meserii deschise pentru cei săraci în toată ţara, şcoli de meserii pentru soldaţii inapţi de muncă în urma războiului ruso-japonez - acestea au fost câteva din preocupările ţarinei.

Ţarina şi prinţesele cântau în timpul Sfintei Liturghii, cunoscând toată rânduiala stranei. Conştiente de puterea şi taina Sfintei Împărtăşanii, se apropiau cu frică şi vărsau nenumărate lacrimi de pocăinţă înaintea Sfântului Potir.

Prinţesa Anastasia a scris în jurnalul ei despre postul pe care îl ţineau cu sfinţenie toate cele 40 de zile, despre rugăciunile făcute în comun, despre lecturile făcute din cărţile Bisericii.

În timpul postului, ţarina nu mânca aproape nimic. În Săptămâna Mare ea mergea la paraclis să se roage şi să se închine la zecile de icoane care se găseau acolo.

În timpul slujbei de Sfintele Paşti, chipul ei strălucea de bucurie. Iisus Hristos învia în inima ei.

Nu se aşezau la masa de prânz până nu era şi preotul prezent, ca să dea binecuvântare. Zilnic se repeta această rânduială. Ţarina mânca ce mânca țarul, mâncare tradiţională rusească: supă de varză, caşa, hrişcă, blinii, kutia (fulgi de orez cu stafide) şi nelipsitul kulich (cozonac) de Paşti.

Toate obiceiurile şi tradiţiile ruseşti şi le-a însuşit. Povestea despre tradiţia consumării ceaiului din Anglia, dar nu a mai practicat-o vreodată de când era „rusoaică”.

Fetele erau îmbrăcate simplu, hainele treceau de la cele mari la cele mici, nu aveau voie să se rujeze, să poarte părul ridicat de pe ceafă, purtau toalete alese de mama

lor, aveau o sumă infimă ca bani de buzunar (20 de ruble pe lună - echivalentul unei perechi de mănuşi din dantelă), dormeau în paturi de campanie fără perne la cap. Au primit totuşi o educaţie pe măsura rangului lor: limbi străine, comportament în societate, cântat la pian, noţiuni de cultură generală.

Copilul bolnav, Alexei, era deosebit. Toată lumea a observat ce suflet deosebit avea, ce duh de linişte şi blândeţe răspândea în jurul lui.

Cei apropiaţi nu au putut trece cu vederea anumitele „senzaţii" pe care le avea cum că se vor întâmpla anumite lucruri. Sora lui, Anastasia, mărturisea că „Alexei are un fel ciudat de a vedea lucrurile". Această afirmaţie făcută de „năzdrăvana" familiei pe când avea doar 13 ani, arată că Alexei era într-adevăr înzestrat cu un simț aparte. Pentru că acest copil era împărtăşit des, din cauza bolii, ferit de anturaje „nesănătoase", crescut într-un mediu religios, Duhul Sfânt lucra prin el. Poporul îl iubea, iar prezenţa lui în mijlocul armatei impulsiona curajul soldaţilor. Privat de jocurile copilăriei, el s-a maturizat repede.

În septembrie 1912, Alexei a fost bolnav câteva săptămâni, având mari dureri şi urlând din cauza lor tot timpul. Nu dormea, ci gemea şi repeta „Ai milă de noi, Doamne!". Este o altă taină de ce spunea „noi" când el suferea.

În această perioadă, ţarina nu s-a dus niciodată la culcare, nu s-a dezbrăcat, rareori s-a întins pentru a se odihni. Atunci, într-unul din puţinele momente când a fost conştient, i-a spus mamei sale: „Când am să mor, să-mi construiţi în pădure un monument mic din piatră".

Azi, pe locul unde a fost îngropat de bolşevici în pădure, este ridicată o cruce din lemn simplă pe un soclu de piatră maronie, nu prea mare, exact cum a cerut. De unde i-a venit ideea cu pădurea când ştia bine că locul ţarilor era Catedrala Sfinţilor Petru şi

Pavel din Sankt Petersburg? Dar cu monumentul mic? Doar pe mormântul ţarilor şi a celor din familia lui se inscripţiona doar numele, rangul şi anii între care au trăit. Voia lui Dumnezeu şi viitorul stabilit de El se descoperea prin gura copilului.

Când, în aprilie 1916, ţarul a rămas să petreacă Sfintele Paşti în mijlocul ostaşilor, spre surprinderea fetelor care şi-ar fi dorit ca tatăl lor să fie acasă, Alexei a spus că „locul ţarului este lângă armata lui”. Avea 11 ani şi iubea armata ţării întocmai ca tatăl său. Nu o dată țarul l-a luat cu el la Cartierul General al Armatei.

Atunci, ţarina, îngrijindu-se de programul de rugăciuni al copilului, scria într-o scrisoare adresată țarului că la ora când ar fi trebuit să citească copilul rugăciunile, a plâns şi a citit ea în locul lui atunci când el uita să le citească. Câtă grijă avea de sufletul copiilor! Asemenea lui Iov cel mult pătimitor, care aducea jertfă Domnului zicând că poate copiii lui au greşit sau au gândit cu păcat împotriva lui Dumnezeu şi nu s-au căit. Nu întâmplător ţarina gândea sau proceda ca Iov din Vechiul Testament. Acesta era prăznuit în ziua când se născuse soţul ei, ţarul, care nu uita niciodată acest lucru, asemănând durerile sale cu ale lui Iov.

Mucenicia albă, fără sânge, este des întâlnită în vieţile sfinţilor căsătoriţi. Dar cununa roşie a muceniciei, şi mai ales dăruită unei întregi familii, este arareori întâlnită. Şi cu atât mai mult cu cât un popor întreg a fost părtaş la uciderea familiei conducătorului lor.

Jertfa soţului pentru soţie şi a soţiei pentru soţ este recunoscută şi cinstită de Biserică ca şi un fel de mucenicie. De aceea, al doilea tropar din timpul dănţuirii lui Isaia, din rânduiala Tainei Cununiei, spune: „Sfinţilor mucenici, care bine v-aţi nevoit şi v-aţi încununat...”.

Unită prin taina sfântă a cununiei cu ţarul Nicolae, ţarina Alexandra a fost sprijinul lui cel mai de nădejde, care nu i-a înşelat aşteptările niciodată.

Corespondenţa lor exprimă revărsare de dragoste, dragoste sfântă, curată, în Iisus Hristos. Nu se deosebesc cu nimic scrisorile din perioada logodnei sau din perioada imediată căsătoriei de cele scrise după douăzeci de ani de convieţuire. Avea aceeaşi dragoste nemărginită şi grijă deosebită pentru soţul ei. Copiii nu au reuşit să minimalizeze sau să scadă această dragoste împărtăşită de amândoi.

Când pleca la război, ţarina îi scria aproape zilnic. Scrisorile erau interminabile declaraţii de dragoste, credinţă şi speranţă. Ţarina îl alinta numindu-l „raza soarelui”. Numărul scrisorilor găsite (ţarul a păstrat toate scrisorile primite de la ea) a fost de 653, datate, numerotate, păstrate ca dovadă a legăturii sfinte dintre ei. Îl alinta, îl încuraja în ceea ce făcea sau pur şi simplu scria rugăciuni pentru el. „Rugăciunile şi credinţa plină de abnegaţie întru mila lui Dumnezeu îi dau putere omului să reziste la toate”, scria ea.

Cât despre legătura dintre ei, ea îi scria: „chiar dacă au rămas cu mine copiii noştri, cu tine pleacă o parte din viaţa mea - noi suntem un întreg...”. Fiindu-i dor de el, îi binecuvânta şi îi săruta perna dimineaţa şi seara, iar rugăciunile ei începeau şi se terminau cu numele lui.

După ce a început războiul, au fost mult timp despărţiţi, iar atunci când s-au întâlnit ţarina nu se sătura să-l privească. În scrisori îl încuraja să-i destăinuiască toate frământările lui, ca să-l poată ajuta mai mult. L-a compătimit mereu pentru crucea grea pusă pe umerii lui şi se învinovăţea că nu îl ajuta suficient, că nu îl putea apăra de probleme şi de nenorociri.

În scrisori îi povestea ce făcea peste zi, ce făceau copiii, ce se întâmpla la Curte, intrigile apărute, problemele de conducere a statului, precum şi sfaturile duhovniceşti pe care le primise, insistând ca acestea să fie ascultate.

Singurul motiv de dispută între cei doi soţi imperiali a fost Rasputin. Fiind plecat mult timp pe front (1904-1905 - războiul ruso-japonez, din 1914 - primul război mondial), ţarina i-a ţinut locul în fruntea ţării. Sfătuitorul ei principal a fost stareţul, iar hotărârile luate împreună nu erau pe placul Curţii neglijate - ceea ce a dus la o antipatie pronunţată din partea acesteia. A ajuns până într-acolo încât să se pună problema înlăturării forţate şi definitive a stareţului. Ţarina şi stareţul au procedat întotdeauna aşa cum au considerat că ar fi mai bine pentru ţară. Nu au luat cele mai bune decizii de fiecare dată, dar au fost sinceri în ceea ce au făcut, urmărind doar binele țării.

Mamă bună, soţie desăvârşită, poate că ţarină a avut unele greşeli în ceea ce priveşte conducerea țării - dar îi declaraseră, în secret, război forţele oculte ale masoneriei împotriva cărora nu s-a putut apăra. Soarta ei, a familiei şi a monarhiei fusese hotărâtă. S-a aşteptat doar momentul oportun. Prin minciuni, calomnii, intrigi, instigări, promisiuni nefondate, acuzaţii eronate, teroare şi subminare a economiei, urătorii de Dumnezeu au avut ca scop dărâmarea credinţei pravoslavnice, lovind în stâlpii ei de susţinere: monarhia, prin ţarul credincios şi Biserica.

După revoluţia din octombrie 1905, lojile masonice au prosperat, ajungând ca în anul 1917 ele să unifice elita liberală a societăţii, devenind o forţă reală. Deşi cunoşteau existenţa lor, ţarii le-au neglijat. Dar nu se întâmpla decât ceea ce prevăzuseră şi proorociseră sfinţii: căderea monarhiei şi apoi sfârşitul unei ere şi începutul alteia - care a umplut cerul de mucenici.

Când a început războiul cu Germania, poporul, din rândul căruia provenea armata şi implicit răniţii, i-au declarat pe „nemţoaică" şi pe ţarul neautoritar cauzele pierderilor de război (vieţi omeneşti, zone teritoriale). Au acuzat-o, fără dovezi, că a trimis ajutoare financiare germanilor. Îi reproşau provenienţa de care ea se debarasase de fapt. Era adevărat că armata ţarului lupta împotriva armatei fratelui ei, o situaţie dureroasă şi

nedorită - dar ţarina s-a comportat ca o rusoaică veritabilă, sprijinind poporul rus. Şi în jurul tuturor acuzaţiilor era găsit, invariabil, numele stareţului Rasputin.

Sora ei, devenită monahia Elisabeta, a fost la ţarină (probabil trimisă de familia Romanov, care a încercat să evite înlăturarea forţată a lui Rasputin din preajma ei) în luna decembrie 1916, încercând să-i sugereze debarasarea de stareţ. Ţarina n-a ascultat-o, continuând să aibă încredere în el. Maica a prevenit-o asupra situaţiei critice în care se găsea ţara şi atunci au auzit şi fetele pentru prima dată că existau anumiţi revoluţionari care doreau să îl detroneze pe ţar şi să preia conducerea ţării. După o săptămână de la vizita maicii Elisabeta, stareţul a dispărut. A fost găsit mai târziu în apele îngheţate ale Nevei. Era mort.

Ţarina a fost copleşită de durere, deşi stareţul o prevenise, nu o dată, de faptul că va fi ucis. După isterie, a urmat o stare total opusă, de calm, de nesimţire. Şi-a dat seama că încep să se împlinească toate prezicerile lui. Toată familia a fost profund marcată. Iar ţarul a fost copleşit că un creştin din familia lui a luat viaţa unui om fără nici-o remuşcare.

Ţarina a constatat în timp adeverirea prezicerilor stareţului, iar sfaturile şi învăţăturile lui - pe care le-a notat în jurnalul ei - i-au fost de ajutor şi suport moral până în ultima zi.

În data de 2 martie, când a început noua revoluţie, ei erau departe unul de celălalt. Plecat la Cartierul General al Armatei, el nu a mai putut să se întoarcă la palat. În scrisoarea trimisă de ţarină în acea zi, pentru prima dată a apărut o expresie nouă: „suntem alături de tine, sfinte martir... Dacă va trebui să ne supunem împrejurărilor, Dumnezeu ne va ajuta să ne eliberăm de ele. O, sfântul meu martir... Dumnezeu prin mila Sa să-ţi dea putere şi înţelepciune, El te va răsplăti pentru aceste suferinţe nebune...”.

Ţarul recunoştea că scrisorile ei îi erau singura mângâiere. Nu mai ştiau în cine să aibă încredere şi asta îi lega şi mai mult. Se compătimeau reciproc, fiindcă se

cunoşteau bine, şi ştiau ce neputincioşi şi timizi erau ca oameni, dar s-au lăsat pe deplin în mâna lui Dumnezeu, Cel ce cunoaşte slăbiciunea firii omeneşti.

Când, pe 8 martie 1917, ţarina a fost anunţată că era arestată cu toţi copiii, ea a strâns slujitorii, le-a împărţit daruri şi câte o icoană, spunându-le să plece ca să nu fie arestaţi şi ei. Au rămas puţini slujitori fideli care nu i-au părăsit, urmându-i în exil. Acolo s-au mai retras de bună voie sau siliţi câţiva, rămânând patru, care şi-au găsit sfârşitul alături de familie în Ekaterinburg.

Primul loc de exil a fost în oraşul Tobolsk, în casa guvernatorului, numită „casa libertăţii" în mod ironic. În ziua când s-au mutat în casă, a venit preotul şi a stropit camerele cu apă sfinţită. Aici şi-au continuat pe cât au putut strădaniile de a duce o viaţă creştinească.

De acolo, ţarina a putut coresponda o perioadă cu prietena ei Ana, rămasă în Sankt Petersburg. Îi scria că duce o viaţă liniştită, dar că a încărunţit repede şi că a slăbit. De aici se înţelege că era aparent liniştită şi că, pentru a-şi menaja familia, trăia un zbucium sufletesc neexteriorizat.

Îşi amintea în mod cert prezicerile stareţului, testamentul lui (în care preciza că dacă va fi ucis de cineva din familia Romanov, întreaga familie a ţarului va muri în mai puţin de doi ani de la moartea lui) şi ceea ce le-a descoperit „fericita" Paşa de la Sarov.

În toată tristeţea ei, ţarina a compătimit-o pe Ana şi pe cei rămaşi în Sankt Petersburg ca să trăiască „grozăviile" ce se petreceau. Se considera fericită fiindcă îşi avea soţul şi copiii lângă ea. Dar starea de incertitudine legată de viitorul lor şi-a pus amprenta pe ţarină, care se usca pe picioare. Tronul era pierdut, se consolase, dar suferea şi îi scria Anei:

„Cât de mult am îmbătrânit, dar mă simt ca o mamă a ţării şi sufăr ca pentru

copilul meu, şi-mi iubesc patria mea în ciuda tuturor grozăviilor şi păcatelor de acum... Tu ştii că nu poţi să smulgi iubirea din inima mea şi nici Rusia... în ciuda nerecunoştinţei criminale faţă de ţar care îmi rupe inima... Doamne, miluieşte şi salvează Rusia”.

În noaptea anului nou, ea a notat în jurnal doar trei rânduri: „Îi mulţumesc Domnului că suntem salvaţi şi că suntem împreună, şi pentru că în tot acest an El ne-a ocrotit pe noi şi pe toţi cei ce ne sunt dragi”.

În ziua aniversării a douăzeci şi patru de ani de la logodna lor, pe 7 aprilie, li s-a permis să participe la slujba religioasă ţinută într-o sală de un preot şi patru maici de la mănăstirea „Ivanovsk” din oraş.

Spunea ţarina celor din jurul ei: „Dumnezeu ne-a trimis aceste chinuri; le accept cu mulţumire pentru izbăvirea mea veşnică... trebuie îndurată şi această amărăciune îngrozitoare... trebuie să ne supunem şi la asta. Nu a băut Iisus Hristos cupa până la fund?”. Se referea la umilinţa la care erau supuşi de către păzitorii lor.

I-a încercat o nouă tristeţe când, pe 12 aprilie, au fost anunţaţi că trebuie să schimbe locul de exil.

Partea dificilă era că Alexei, bolnav fiind, nu putea fi transportat. Ţarina a avut de ales între a pleca cu soţul ei sau a rămâne cu copilul. Temându-se pentru viaţa ţarului, a părăsit Tobolskul cu inima frântă, lăsându-l pe Alexei cu trei dintre surori. Li s-a permis să o ia pe Maria cu ei. Au stat despărţiţi patru săptămâni, timp în care au corespondat cifrat, deoarece toate scrisorile treceau prin mâna paznicilor.

S-au reîntâlnit toţi, pe 10 mai, la ultimul lor domiciliu, casa Ipatiev din Ekaterinburg. Aici, slăbită fizic, ţarina a stat mai mult culcată sau aşezată în balansoar, citind sau rugându-se. Erau calmi şi stăpâni pe ei, pregătiţi de orice sacrificiu cerut pentru binele ţării. Seninătatea şi credinţa lor puternică au avut un efect de contagiozitate asupra

întregului grup din casă. Slujitorii, cu care au pornit în exil, au rămas alături de ei până în ultima clipă, deşi ar fi putut să plece oricând.

Între timp, s-a hotărât soarta lor: uciderea prin împuşcare. Se ştia cine va trage în fiecare membru al familiei. Cel care a ales să tragă în ţarină s-a numit Iacob Iurovski. Acesta a lăsat scrisă o notă cu privire la tot ce s-a întâmplat în aceea noapte de 16 spre 17 iulie 1918 în subsolul casei Ipatiev. El a notat că ţarina şi-a ridicat mâna pentru a-şi face semnul sfintei cruci după ce li s-a citit verdictul şi înainte de a fi secerată de gloanţe. Nu a ţipat, nu a leşinat, reacţia ei a fost spontană, de adevărată creştină, mărturisitoare a sfintei Cruci.

Asasinul ei a fost „răsplătit" cu întemniţarea în lagărele staliniste pentru 20 de ani a fiicei sale, Rimma, favorita Komsomolului (organizaţia de tineret omoloagă U.T.C.-ului din România) din Ekaterinburg. Iacob Iurovski a murit în chinuri şi dureri mari provocate de un ulcer gastric în anul 1938.

Fie ca rugăciunile ei - de mamă, soţie şi muceniţă - ale ţarinei să ne acopere şi să ne întărească în toată vremea vieţii noastre. Iar exemplul vieţii ei vrednic de urmat să ne fie spre întărire şi luare aminte. Amin.

Sfânta mare ducesă a Rusiei, cuvioasa și muceniță ELISABETA FEODOROVNA (1864-1918)

Cea de-a doua fiică în familia marelui duce de Hessen-Darmstadt, Ernest Ludwig al IV-lea şi a Alisei, fiica reginei Victoria a Angliei, a primit la naştere numele Sfintei Elisabeta, mama sfântului Ioan Botezătorul.

Prin căsătoriile lor, cele patru surori, principese de Hessen, au unit prin legături de rudenie casele imperiale rusă, engleză şi germană. Elisabeta şi Alix, viitoarea ţarină Alexandra şi sora ei cea mai mică, au fost alese de Dumnezeu să îmbrăţişeze credinţa ortodoxă a Rusiei. Deşi prinţesele venite în Rusia erau obligate să se convertească la ortodoxie înaintea căsătoriei, Elisabeta a fost scutită de acest lucru. Avea douăzeci de ani când a sosit în Rusia pentru a se căsători cu marele duce Serghie Alexandrovici Romanov, fratele țarului Alexandru al III-lea. Nunta a avut loc în data de 3 iunie 1884.

O căsătorie fictivă deoarece soţul avea înclinaţii nefireşti, fiind homosexual. Din acest motiv, nu au avut copii.

Mama Elisabetei a murit tânără, la doar treizeci şi cinci de ani, însă a fost o femeie inteligentă şi înţeleaptă şi a lăsat sădite în inimile copiilor ei principiile vieţii creştine şi mai ales dragostea pentru aproapele.

Toată viaţa, inima Elisabetei a ars de dragoste şi milă nesfârşită pentru ceilalţi. A demonstrat acest lucru inclusiv în momentul martirajului ei.

Marele duce Serghie Alexandrovici, soţul ei, comandant al regimentului de gardă a ţarului, a fost profund religios şi suferea mult din cauza înclinaţiilor sale nefireşti. Din acest motiv, se refugia în petreceri şi era gelos pe soţia lui. Soţie care nu i-a reproşat

nimic şi care, cel puţin pentru cei din jurul ei, părea fericită, îşi iubea soţul pentru că aşa poruncea Dumnezeu. Putem spune că prin căsătorie şi-a luat o cruce a muceniciei, pe care a purtat-o cu demnitate.

Îşi consuma toată dragostea, bunătatea şi energia, organizând diverse baluri şi acţiuni de binefacere şi de într-ajutorare a celor năpăstuiţi. Aduna înalta societate în jurul ei, implicându-o în săvârşirea de fapte bune. Acesta era scopul ei - viaţa în bunăstare şi slavă o nemulţumeau. Participa la recepţiile oficiale doar întrucât statutul social îi impunea aceasta.

În scurt timp după venirea în Rusia, a fost cucerită de profunzimea, adevărul, frumuseţea şi bogăţia Bisericii Ortodoxe. Când a luat decizia de a părăsi confesiunea protestantă în schimbul ortodoxiei, soţul ei a plâns de bucurie. Emoţionat profund şi bucuros de decizia cumnatei sale, ţarul Alexandru al III-lea i-a dăruit o icoană scumpă a Mântuitorului, icoană de care nu se va despărţi niciodată.

Ea s-a preocupat de nevoile duhovniceşti ale oamenilor. Ce exemplu poate fi mai elocvent decât faptul că a construit paraclise pe care le-a pus pe roţi şi le-a dus acolo unde era nevoie de sfintele slujbe. În palatul din Kremlin, locuinţa ei, a creat ateliere specializate în care a adunat la lucru femei din toate clasele sociale, dărâmând barierele dintre ele.

În anul 1891, Dumnezeu i-a dăruit pentru creştere şi educare doi copii mici, orfani de mamă, ai marelui cneaz Pavel, frate al țarului Alexandru al III-lea. Aceştia au rămas în preajma Elisabetei şi a soţului său până în anul 1905. Ella, cum i se spunea în familie, şi-a revărsat toată atenţia asupra celor doi copii.

Viaţa ei s-a schimbat începând cu 4 februarie 1905, când soţul ei a fost ucis. Din acea zi, ea a renunţat definitiv la vechiul stil de viaţă, pornind cu hotărâre spre unul nou - în slujba lui Dumnezeu. După perioada de doliu petrecută în rugăciune şi meditaţie,

a părăsit palatul şi s-a mutat într-o locuinţă modest mobilată care avea trei încăperi mici. Patul ei de acum va fi de lemn, fără saltea.

Înainte de a se retrage, şi-a împărţit averea, o parte din ea dăruind-o Comunităţii Sfintelor Maria şi Marta, comunitate pe care ea însăşi o întemeiase. Însăşi denumirea arată ce scop avea această Comunitate: să-I slujească lui Dumnezeu prin rugăciuni şi fapte.

A înfiinţat un cămin pentru muncitoarele tinere, un spital particular, un sanatoriu pentru femeile sărace bolnave de tuberculoză, a hrănit orfanii şi săracii, a ridicat mai multe biserici în vechiul stil arhitectural şi iconografic.

În urma decesului soţului ei, a devenit preşedinta Asociaţiei „Misiunea rusă”, misiune care ocrotea aşezămintele ruseşti din Palestina şi organiza pelerinaje în Ţara Sfântă. În anul 1888, a plecat la Locurile Sfinte - cu ocazia sfinţirii bisericii ruseşti Sfânta Maria Magdalena din Ghetsimani. Atunci, trăind bucuria şi solemnitatea momentului, într-un impuls izvorât dintr-un profund sentiment duhovnicesc, a spus că şi-ar dori să fie înmormântată în această biserică. Deşi şi-a dorit să se întoarcă la Ierusalim în pelerinaj, nu a mai reuşit. Tot atunci, în biserica nou sfinţită, s-a rugat din toată inima ca Alix şi Nicolae să fie uniţi în dragostea lor.

A îmbrăcat haina monahală în ziua de 2 aprilie 1910 împreună cu treizeci de surori laice, devenind stareţa noii Mănăstiri Sfânta Maria Magdalena din Sankt Petersburg, mănăstire la care s-au adăugat o biserică, un spital, ateliere şi şcoli. Călugăriţele nu erau izolate ci vizitau şi îngrijeau săracii şi bolnavii.

Sufletul Maicii Elisabeta se înălţa duhovniceşte în raport cu jertfa ei. Dormea două-trei ore pe noapte pe patul de scânduri şi pernă umplută cu paie, miezul nopţii o găsea în rugăciune în biserică, apoi străbătea spitalul, alinându-i pe cei aflaţi în suferinţă. De multe ori, bolnavii mureau în mâinile ei, lăsându-i în îngrijire copiii lor. În capelă, ea citea psaltirea la căpătâiul trupurilor neînsufleţite. În rând cu celelalte măicuţe, vizita de

două ori pe săptămână sanatoriul bolnavelor de tuberculoză fără a se feri de îmbrăţişarea bolnavelor contagioase, la acea oră neexistând tratament medicamentos pentru vindecare.

În anul 1914, când a început războiul mondial, ea s-a pus în slujba ţării îngrijind răniţii. Un război greu, pierdut, care va duce la destabilizarea ţării, moment de care au profitat urătorii de Dumnezeu. Prin minciună, intrigi şi calomnie, anarhiştii au declanşat revoluţia care nu a mai putut fi oprită. În simplitatea lor, oamenii au fost manipulaţi fără să realizeze pasul greşit pe care urmau să-l facă.

Poporul nu a uitat originea germană a prinţeselor de Hessen, acuzându-le de trădare a Rusiei, la îndemnul celor care ocupau funcţii de conducere în jurul ţarului şi de la care a pornit revolta în popor.

Chiar dacă ambasadorii şi delegaţii oficiali din străinătate au îndemnat-o să părăsească Rusia, ea a refuzat, fiind hotărâtă să împartă aceeaşi soartă cu poporul ei. Le-a răspuns că nu îşi va părăsi de bună voie nici mănăstirea, nici ţara. Îşi renega originile sau cel puţin nu le amintea niciodată, simţind că aparţinea pe deplin poporului rus, numindu-l poporul ei.

La începutul anului de grea cumpănă, 1917, maica Elisabeta a spus: „Rusia a pierit, însă Sfânta Rusie este vie”. Ceea ce arată că maica făcea parte din acei drepţi ai Rusiei care vedeau din punct de vedere duhovnicesc „cele depărtate ca pe cele apropiate” şi că i se descoperise sensul încercărilor trimise.

A fost evacuată din Sankt Petersburg în a treia zi de Paşti a anului 1918 şi dusă la Ekaterinburg. Întruna din ultimele ei scrisori scria că: „probabil că încă nu suntem demni de coroana martirajului”. Gândul ei preferat, care-i dădea puteri în ceea ce făcea, era că „umilinţa şi suferinţa ne apropie de Dumnezeu”. Conştientă de deznodământ, se ruga încontinuu. Şi-a îndeplinit până la capăt datoria de a se ruga şi ajuta pe ceilalţi.

La sfârşitul lunii mai 1918, a fost exilată împreună cu ucenica ei Varvara mai

departe, în oraşul Alapaevsk, la 120 kilometri de Ekaterinburg, unde au fost aduşi şi alţi Romanovi exilaţi din Sankt Petersburg. Erau marele cneaz Serghei Mihailovici, fiii marelui cneaz Konstantin: Konstantin, Igor şi Ioan, cneazul Vladimir Palei şi tânărul cneaz Pavel, care era în vârstă de 17 ani.

În noaptea de 17 spre 18 iulie 1918, au fost urcaţi în căruţe. Martorii au declarat că erau calmi, în mod sigur îi întărea rugăciunea maicii stareţe Elisabeta şi a ucenicei şi surorii ei de botez, Varvara (Iacovleva). Căruţele s-au oprit lângă un puţ de mină necunoscut, pe jumătate inundat, din apropierea orăşelului. Cneazul Serghei Mihailovici a încercat să se împotrivească, dar a fost împuşcat în mână. Au aruncat-o prima pe maica Elisabeta, după ea pe maica Varvara şi apoi pe bărbaţi. Şi fiindcă nimeni nu s-a înecat, au fost aruncate două grenade, după care unele voci nu au mai fost auzite. Apoi au umplut puţul cu vreascuri şi crengi uscate şi le-au dat foc. Moartea a fost lentă şi chinuitoare.

S-au auzit ore în şir cântări de rugăciune de sub pământ. Erau intonate de maica Elisabeta. În întunericul minei, sufocată de fum, grav rănită prin cădere, ea s-a târât până la trupul lui Ivan, care era pe moarte, şi i-a bandajat cu un pansament, improvizat din fustă, capul găurit. A murit îngrijind un suferind şi cu rugăciunea pe buze, lăsând îngerii să-i continue cântarea.

Contrarevoluţionarii, anunţaţi de un ţăran, care trecând prin zonă a auzit rugăciunile, au ajuns prea târziu. Sufletele tuturor plecaseră în ceruri. Maica a fost găsită pe o terasă a minei, la 16 metri adâncime, alături de trupul cneazului Ivan. La piept purta icoana Mântuitorului primită de la ţarul Alexandru al III-lea cu ocazia îmbrăţişării ortodoxiei. Îngerii s-au bucurat, primind sufletul ei curat.

Rămasă orfană de mică, neîmplinită prin căsătorie, privată de bucuria de a fi mamă, văduvă la 40 de ani, petrecându-şi viaţa în preajma celor suferinzi, a orfanilor, trăindu-le durerile, decepţionată de acuzaţiile nefondate ale revoluţionarilor, îndepărtată

forţat de obştea ei şi de cei ce aveau nevoie de ea, marea ducesă, cuvioasă şi muceniţă, a plecat capul şi a primit totul, mulţumind lui Dumnezeu şi încredinţându-se Lui.

Credinţa i-a fost pe măsura bunătății. Bunătatea a fost arma ei. L-a iertat imediat pe asasinul soţului ei. L-a cercetat în închisoare şi i-a explicat dimensiunea păcatului săvârşit. La plecare, i-a dat o Evanghelie şi l-a rugat să o citească. A sperat că acel suflet nu se va pierde, ci se va pocăi şi va obţine iertarea de la Dumnezeu. A mijlocit în faţa ţarului Nicolae pentru micşorarea sentinţei primite de criminal. Din nefericire, acel om a murit convins că făcuse un lucru bun.

Pe locul unde a murit marele duce, soţul ei, ea a ridicat o cruce pe care a pus să se graveze cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos: „Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!”.

Maica a avut parte de slujba înmormântării abia pe 1 noiembrie 1918, aceasta ţinându-se pentru toţi în Catedrala din Alapaevsk, organizată de comandantul Armatei Albe din zonă.

Atât de mare a fost ura bolşevicilor faţă de aceşti mucenici, încât în iulie 1919 trupurile au fost deshumate şi mutate în oraşul Irkuţk, de unde pe 28 februarie 1920 au fost transportate spre China. În momentul ieşirii din ţară, urătorii de Dumnezeu şi duşmanii sfinţilor Lui au încercat profanarea sicrielor. Au intervenit soldaţii chinezi şi i-au oprit. Pe 3 aprilie 1920, sicriele au fost depuse în cripta bisericii Sfântul Serafim din Sarov - care aparţinea cimitirului Misiunii Ruse din Pekin.

Dar Dumnezeu a vrut ca moaştele celei care L-a iubit şi I-a slujit să aibă un alt loc de veci. Şi prin grija surorii ei, Marchiza de Milford-Haven, rămăşiţele pământeşti ale Sfintei Muceniţe Elisabeta şi ale ucenicei sale, Varvara, trecând prin Shanghai şi Suez au ajuns în Palestina. Aici, Patriarhul Ierusalimului, Damian, împreună cu numeroşi clerici şi cu mulţime de locuitori din zonă, au celebrat funeraliile sfintelor, depunându-le trupurile în cripta bisericii Sfânta Maria Magdalena din Ghetsimani, în Ierusalim. Dorinţa ei a fost

îndeplinită. Domnul Dumnezeu i-a arătat mare cinste, primind-o în Pământul Naşterii şi Învierii Mântuitorului Iisus Hristos.

Astăzi, moaştele Sfintei Muceniţe Elisabeta sunt aşezate într-o raclă de marmură albă, în partea dreaptă a sfântului altar al Bisericii Sfânta Maria Magdalena, care a devenit mănăstire de maici a Bisericii Ruse din Diaspora. Sfânta Elisabeta este prăznuită pe 18 iulie.

În Alapaevsk s-a deschis o mănăstire de maici cu hramul Sfinţilor Noi Mucenici ai Rusiei, chiar pe locul unde au fost ucişi maica Elisabeta, maica Varvara şi ceilalţi membri ai familiei Romanov.

Fie ca jertfa şi rugăciunile lor să fie bine primite în faţa Tronului Ceresc, iar noi să îi avem mijlocitori pentru iertarea păcatelor noastre şi întărirea în credinţă până la sfârşit. Amin.

Acatistul Sfinților Țari mucenici

Condacul I:

Aleşilor şi de toată lumea lăudaţi ţari mucenici, mijlocitori ai pământului rusesc şi rugători sfinţi ai poporului rus, dreptcredinciosului ţar Nicolae, ţarinei Alexandra şi copiilor lor Olga, Tatiana, Maria, Anastasia şi Alexei, cântare de laudă să le aducem, cu credinţă şi cu dragoste. Pentru că aveţi îndrăzneală către Domnul, care v-a proslăvit, ocrotiţi-ne de toate relele şi nevoile cu rugăciunile voastre, pentru ca noi să vă cântăm aşa:

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Icosul I:

Făcătorul îngerilor, Împăratul şi Domnul tuturor făpturilor, care soarta popoarelor şi a împărăţiilor o conduce după voia Sa, a dăruit Rusiei o cunună de ţari binecuvântaţi, alegându-l pe ţarul Nicolae şi pe cei din familia sa ca să-I fie jertfă vie şi bineplăcută. Iar noi, minunându-ne de această purtare de grijă a lui Dumnezeu, cu inimă smerită le aducem laudă acestea:

Bucură-te, unsule al Domnului, Nicolae, podoaba tronului împărătesc al Rusiei;

Bucură-te, ţarină Alexandra, frumuseţea şi slava înţeleptelor femei creştine;

Bucură-te, ţareviciule Alexie, jertfă nevinovată adusă Domnului;

Bucuraţi-vă, adevărate mirese ale lui Hristos şi muceniţe Olga, Tatiana, Maria şi Anastasia;

Bucuraţi-vă, că pe Hristos din toată inima L-aţi iubit;

Bucuraţi-vă, că până la moarte credinţa în Dumnezeu aţi păstrat;

Bucurați-vă, că în viața voastră multe necazuri ați îndurat;

Bucurați-vă, că din suferinţa lui Hristos cu bărbăţie v-aţi împărtăşit;

Bucuraţi-vă, că în ceruri şi pe pământ de Dumnezeu aţi fost proslăviţi;

Bucurați-vă, că cetei sfinţilor noi mucenici v-ați alăturat;

Bucuraţi-vă, că Rusia cu mila voastră aţi apărat;

Bucuraţi-vă, că tămâia rugăciunii pentru noi lui Dumnezeu ați adus;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 2:

Ştiutorul inimilor, Dumnezeu, văzând dorinţa ta cea tare de a-I sluji cu credinţă şi în adevăr Lui şi poporului credincios, a binevoit să te ungă pe tine, de Dumnezeu unsule ţar Nicolae, peste pământul Rusiei. Iar Tu, primind coroana împărătească precum o ascultare dată de Dumnezeu, te-ai străduit mult pentru înflorirea şi întărirea Rusiei, cântându-I Milostivului care ţi-a dat putere şi binecuvântare cântarea îngerească: Aliluia!

Icosul 2:

Cu minte luminată şi inimă curată supunându-te voii lui Dumnezeu, luând ca exemplu bunătatea lui Hristos, ai primit conducerea Rusiei, ţarule Nicolae. Ai zidit cu râvnă biserici şi mănăstiri, întărind Biserica Ortodoxă, şi i-ai cinstit pe slujitorii lui Dumnezeu. Pentru aceasta lăudăm străduința ta şi îţi cântăm acestea:

Bucură-te, că din tinerețe ți-ai dăruit inima lui Dumnezeu;

Bucură-te, că ai fost alesul şi unsul Lui;

Bucură-te, cel ce sceptrul împărătesc cu demnitate l-ai purtat;

Bucură-te, că slujirea împărătească cu frică de Dumnezeu ai plinit;

Bucură-te, că puterea şi slava Rusiei ai întărit;

Bucură-te, cel ce în popor dreapta închinare şi buna cinstire ai sădit;

Bucură-te, că de binele poporului te-ai îngrijit;

Bucură-te, că de atunci şi până acum pentru cei nevoiaşi în faţa Domnului ai mijlocit;

Bucură-te, cel ce cu biserici şi mănăstiri pământul Rusiei ai împodobit;

Bucură-te, cel ce apărător drept al Bisericii Ortodoxe ai fost;

Bucură-te, că pentru Rusia şi poporul rus sufletul ţi-ai pus;

Bucură-te, cel ce cu coroana împărăţiei de Împăratul Slavei ai fost încoronat;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 3:

Cu putere de sus fiind întărit, cu bărbăţie ai slujit Domnului, ţării, neamului tău şi popoarelor ortodoxe, fiind apărătorul lor. Ai condus spre biruinţă oastea rusească pentru salvarea Serbiei şi purtător de biruinţă împotriva duşmanilor Rusiei şi a credinţei ortodoxe te-ai arătat. Pentru aceasta, cu mulţumire Îi cântăm Domnului: Aliluia!

Icosul 3:

Având în inima ta încrederea nemărginită în ajutorul Atotputernicului Dumnezeu şi dorinţa arzătoare de a sluji Rusiei, ai spus, sfinte pătimitorule, că jertfa ta pentru binele ţării este adusă. Învaţă-ne şi pe noi să ne jertfim pentru credinţa noastră, împlinind porunca dragostei, şi cântându-ţi, Sfinte Țar Nicolae, acestea:

Bucură-te, mare râvnitor al credinţei ortodoxe;

Bucură-te, cel ce ai fost aprig păzitor al legii şi dreptăţii;

Bucură-te, milostivule şi blândule domnitor;

Bucură-te, podoaba împăraţilor şi a ţarilor;

Bucură-te, bunule slujitor, care de ţara ta ai fost iubit;

Bucură-te, cel ce de mersul ţării cu sârguinţă te-ai îngrijit;

Bucură-te, că sfaturile rele ale duşmanilor Rusiei le-ai dispreţuit;

Bucură-te, cel ce, în vremuri de restrişte, bărbăţie în hotărâri ai dovedit;

Bucură-te, că ţările şi popoarele ortodoxe le-ai ocrotit;

Bucură-te, că apărător al Rusiei de Domnul ai fost rânduit;

Bucură-te, cel ce stai în faţa Sfintei Treimi;

Bucură-te, cel ce, împreună cu toţi sfinţii, pentru sufletele noastre mijloceşti;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 4:

Furtuni de ispite a ridicat tatăl minciunii, diavolul, cu răutatea, cârtirea şi clevetirea celor fără de lege, adunându-i pe cei depărtaţi de Domnul ca să distrugă şi să risipească împărăţia Rusiei. Tu însă, dreptcredinciosule Ţar Nicolae, dorind să înlături uciderea între fraţi, ai părăsit puterea şi slava pământească, rugându-L pe Dumnezeu să-i păzească pe cei drepţi, ca toţi să-I cânte Lui: Aliluia!

Icosul 4:

Auzind şi văzând distrugerea ţării tale, te-ai rugat, sfinte țar, ca Preasfânta Născătoare de Dumnezeu să izbăvească împărăţia Rusiei. S-a arătat Împărăteasa Cerurilor luând sceptrul şi conducerea împărăţiei din mâna împăratului pământesc nedorit de popor, spre marea bucurie a credincioşilor care îţi cântă, sfinte pătimitorule:

Bucură-te, că voia ta voii lui Dumnezeu o ai dat;

Bucură-te, că slava pământească nepătată o ai păstrat;

Bucură-te, că ai schimbat coroana împărătească pe una de spini;

Bucură-te, că răbdării lui Hristos i-ai urmat;

Bucură-te, că hule şi năpaste, fără să cârteşti, ai răbdat;

Bucură-te, cel ce asemenea lui Iov mult-pătimitorul răbdare în suferinţe ai arătat;

Bucură-te, că ocrotirii Maicii Domnului ţara Rusiei o ai încredințat;

Bucură-te, că rugăciuni lui Dumnezeu pentru ţară ai adus înflăcărat;

Bucură-te, că dreapta credinţă până la sfârşit o ai păstrat;

Bucură-te, că de slavă împărătească în cer şi pe pământ ai fost învrednicit;

Bucură-te, că porfira împărătească cu sângele tău o ai înroşit;

Bucură-te, că, asemenea Domnului, suferinţă de bună voie ai primit;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condac 5:

Ca o stea călăuzită de Dumnezeu te-ai arătat, slăvită ţarină Alexandra, şi primind credinţa ortodoxă ai iubit din toată inima rugăciunile, locaşurile Domnului şi întreaga zidire a Tatălui Ceresc. În aceeaşi evlavie ţi-ai educat copiii şi i-ai pregătit ca o jertfă curată şi fără de prihană pentru Hristos, cântându-I cu mulţumire: Aliluia!

Icosul 5:

Văzând Domnul tăria credinţei tale şi puterea de a răbda, Sfântă Ţarină Alexandra, ţi-a dat ţie, soţului tău şi copiilor voştri să beţi cupa cea amară a suferinţelor şi moarte de mucenici să primiţi. Tu te-ai asemănat Mielului Hristos şi sufletul tău a cunoscut amară suferinţă, iar noi, amintindu-ne de chinurile tale, îţi cântăm acestea:

Bucură-te, că orfană fiind, de Maica Domnului în grijă ai fost luată;

Bucură-te, că în faţa icoanei Feodorovskaia, Maicii Domnului ai fost închinată;

Bucură-te, cea care cu dragoste şi înţelepciune de Dumnezeu ai fost înzestrată;

Bucură-te, cea care sfinţenia Ortodoxiei o ai preţuit;

Bucură-te, că împreună cu soţul tău în dragoste şi bunăcuviinţă ai trăit;

Bucură-te, că mamă iubitoare copiilor tăi te-ai arătat;

Bucură-te, cea care suferinţele ostaşilor ai uşurat;

Bucură-te, că Celui ce a spălat picioarele ucenicilor te-ai asemănat;

Bucură-te, că pe mamele Rusiei în întristări le-ai mângâiat;

Bucură-te, că eşti lauda şi bucuria soţiilor din Rusia;

Bucură-te, că în vasul tău ca pe un mir ai strâns milostenia;

Bucură-te, cea care faţă de ţară şi Ortodoxie până la moarte credincioşia ai păstrat;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 6:

Propovăduitori ai slavei lui Dumnezeu şi râvnitori ai bunei-cuviinţe fiind, Sfinţilor Nicolae şi Alexandra, chipul căsătoriei binecuvântate unită prin dragoste aţi arătat oamenilor credincioşi şi tuturor celor ce vă cinstesc. Mulţumind, să-I cântăm Celui ce v-a proslăvit: Aliluia!

Icosul 6:

Aţi strălucit ca stelele în dreptcredincioasa împărăţie rusească, încununaţi fiind de Dumnezeu, țarule Nicolae şi ţarină Alexandra. Voi ați avut în viaţa şi lucrarea voastră dragostea, milostenia şi credinţa. V-aţi crescut şi educat copiii în evlavie şi fiind luaţi prizonieri de cei ce luptau împotriva lui Dumnezeu, împreună v-aţi păstrat credinţa, nădejdea şi dragostea pentru Domnul. Iar sfârşit mucenicesc primind, v-aţi făcut părtaşi Împărăţiei Cerurilor. Cei ce sunteţi ocrotitori ai pământului rusesc, rugaţi-L pe Dumnezeu să salveze ţara şi pe toţi cei ce vă pomenesc şi cântă acestea:

Bucuraţi-vă, că aţi arătat chipul adevăratei căsnicii creştine;

Bucuraţi-vă, că dragostea cerească în voi cu adevărat a sporit;

Bucuraţi-vă, că săracilor şi celor din nevoi ocrotitori v-ați arătat;

Bucuraţi-vă, podoabe ale smereniei creştine,

Bucuraţi-vă, cei ce aţi fost izgoniţi pentru adevăr, că a voastră este Împărăţia Cerurilor;

Bucuraţi-vă, că plata voastră multă este în Ceruri;

Bucuraţi-vă, cei ce calea îngustă şi anevoioasă ați urmat;

Bucuraţi-vă, ai bunătăţilor cereşti moştenitori;

Bucuraţi-vă, că îngerii cu voi în cer se bucură;

Bucuraţi-vă, că poporul pe pământ vă slăveşte;

Bucuraţi-vă, cei ce de poporul rus sunteţi proslăviţi;

Bucuraţi-vă, cei ce cu Domnul şi Preacurata Sa Maică veşnic împărăţiţi;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 7:

Iubitorul de oameni Dumnezeu a adus bucurie poporului rus, dăruindu-i-l pe ţareviciul Alexei, copil luminat şi minunat mijlocitor şi ocrotitor al său. Acesta, cu inimă smerită zicea: „Când voi împărăţi eu, nu vor mai exista nevoiaşi şi săraci”. Multe necazuri, suferinţe şi chiar moartea ai răbdat de la cei fără de Dumnezeu, sfinte mucenice, prin acestea în Împărăţia Cerurilor intrând, iar acolo lăudându-L pe Dumnezeu cu bucurie ai cântat cântarea îngerească: Aliluia!

Icosul 7:

Un semn nou al bunăvoinţei lui Dumnezeu asupra Rusiei te-a arătat pe tine Domnul, ţareviciule Alexei, ca rod binecuvântat al rugăciunilor făcătorului de minuni Serafim din Sarov, slava şi nădejdea dreptcredincioşilor din întreaga Rusie. După voia Domnului, ca un miel fără prihană, sfârşit mucenicesc de la necredincioşi ai luat. Acum însă te bucuri, fiind moştenitor al împărăţiei cereşti, împodobit cu cununa biruinţei, alături de noii mucenici şi propovăduitori ortodocşi ruşi, iar noi îţi cântăm acestea:

Bucură-te, că lui Alexie, omul lui Dumnezeu cel mult încercat, te-ai asemănat;

Bucură-te, împreună moştenitor cu sfinţii copii de împăraţi;

Bucură-te, fiu vrednic al evlavioşilor părinţi;

Bucură-te, că cel mai tânăr oştean în armata tatălui tău ai fost înscris;

Bucură-te, al smereniei şi al blândeţii chip;

Bucură-te, că eşti podoabă pământului rus;

Bucură-te, cel ce boala grea cu bărbăţie o ai răbdat;

Bucură-te, că mulţumindu-I pentru toate, pe Dumnezeu L-ai lăudat;

Bucură-te, cel ce ai fost ca o oaie dusă la înjunghiat;

Bucură-te, jertfă curată adusă Domnului ca ardere de tot;

Bucură-te, cel ce în curăţie copilărească toată viața ta te-ai arătat a fi;

Bucură-te, cel ce în locul împărăţiei pământeşti pe cea cerească te-ai învrednicit a o primi;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 8:

Străin lucru este oamenilor iubitori de Hristos să vadă cum, mergând pe calea suferinţelor şi săvârşind călătoria pământească, fiica ţarului, Olga, asemenea apostolilor, cu bărbăţie s-a dat pe sine la moarte pentru Hristos, Domnul Vieţii. Pentru aceasta cununa muceniciei ai primit, sfântă pătimitoare Olga, iar acum cu îngerii înaintea Tronului

Domnului Hristos stai, cântând cântare de bucurie: Aliluia!

Icosul 8:

Toţi slujitorii cerului şi sfinţii pământului rus cu bucurie v-au primit, ţarilor mucenici, căci săvârşind încercata voastră viaţă pământească, în viaţa cea veşnică aţi intrat. Pentru aceasta, Biserica lui Hristos laudă dragostea voastră şi slujirea spre slava lui Dumnezeu şi a Preacuratei Sale Maici, mijlocitoarea lumii, prin rugăciuni sărbătorind pomenirea voastră şi cântări de laudă aducându-vă:

Bucuraţi-vă, că prin binefaceri cu sfinţii înaintaşi ai voştri v-aţi asemănat;

Bucuraţi-vă, că poporului vostru cu dreptate i-aţi slujit;

Bucuraţi-vă, că pe văduve şi pe orfani i-aţi ocrotit şi hrănit;

Bucuraţi-vă, cei ce pentru oameni milă şi împreună-pătimire aţi arătat;

Bucuraţi-vă, cei ce prin cucernicia creştină v-aţi încununat;

Bucuraţi-vă, cei ce cu supunere şi răbdare prin voia Domnului crucea o aţi purtat;

Bucuraţi-vă, cei ce cu smerenie ați răbdat prigoniri şi ocări;

Bucuraţi-vă, că Domnul v-a întărit în jertfe şi pătimiri;

Bucuraţi-vă, cei ce pentru credinţă şi iubire de neam mucenicia aţi primit;

Bucuraţi-vă, că în necazuri şi pătimiri bărbăţie duhovnicească ați avut;

Bucuraţi-vă, cei ce ne-ați încălzit cu căldura dragostei voastre;

Bucuraţi-vă, că ne-aţi învăţat să ne purtăm unii altora poverile noastre;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi

rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 9:

Toată făptura îngerească s-a uimit de răbdarea şi pătimirea ta, Sfântă pătimitoare Tatiana, binefăcătoare numindu-te şi ocrotitoarei tale, Sfintei Muceniţe Tatiana, asemănându-te, căci în rugăciuni ţi-ai dat sufletul în mâinile Domnului şi, în Împărăţia Cerurilor intrând, cu îngerii şi cu toţi sfinţii cânţi: Aliluia!

Icosul 9:

Ritorii cei mult vorbitori nu vor putea lăuda slava voastră din ceruri, sfinţilor țari mucenici, căci împlinindu-se cu bucurie cele prezise de Sfântul Serafim din Sarov, că „Domnul îl va proslăvi pe ţarul care îl va proslăvi pe el”, aducem mulţumiri Domnului, cinstind pomenirea voastră şi din toată inima vă cântăm acestea:

Bucurați-vă, cei ce întristările voastre Domnului I le-ați închinat;

Bucuraţi-vă, cei ce porunca dragostei până la capăt aţi ascultat;

Bucuraţi-vă, cei ce sfârşitul în suferinţă cu slavă vi l-ați dat;

Bucuraţi-vă, că din mâinile vrăjmaşilor, fără cârtire, moartea ați luat;

Bucuraţi-vă, că pe Hristos în inimile voastre L-aţi purtat;

Bucuraţi-vă, cei ce moştenitori ai veşnicei Împărăţii a lui Hristos vă numiţi;

Bucurati-vă, cei ce minunat de Biserica Ortodoxă sunteţi proslăviţi;

Bucurati-vă, cei ce în bucuria Domnului vostru ați intrat;

Bucuraţi-vă, căci cununi nepieritoare de la El aţi luat;

Bucuraţi-vă, că la viaţa cea veşnică înainte de vreme aţi trecut prin moarte;

Bucurați-vă, că în Biserica Domnului sunt preamărite suferinţele voastre;

Bucurați-vă, că în Sfânta Biserică cu laudă pomenirea voastră se face;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 10:

Dorind să-ţi salvezi sufletul, Sfântă Muceniţă Maria, ca un miel al Domnului te-ai pregătit pentru moarte şi ţi-ai curăţit sufletul prin căinţă caldă şi prin împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Domnului, unindu-te cu Hristos, Împăratul Slavei, cântându-I Celui ce le-a dăruit ţarilor, care au pătimit pentru credinţă, viaţa cea veşnică, cântarea de bucurie: Aliluia!

Icosul 10:

Ca un zid nesurpat şi ocrotitor v-a dat Domnul pe voi întregii Rusii, bineplăcuţilor ai lui Dumnezeu, sfinţilor ţari mucenici, ca să păziţi ţara voastră de toţi vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi. Pentru aceasta, Tatălui Ceresc, din inimi, mulţumire Îi aducem, iar vouă, întâistătătorilor, cântare de laudă vă înălţăm, zicând:

Bucuraţi-vă, cei dăruiţi de Dumnezeu pentru pământul Rusiei apărători;

Bucuraţi-vă, cei ce prin mucenicia voastră tuturor colțurilor Rusiei sunteți luminători;

Bucurați-vă, că bisericilor închinate vouă le sunteţi neobosiţi apărători;

Bucuraţi-vă, cei ce pentru ţară şi popor sunteţi minunaţi rugători;

Bucuraţi-vă, cei ce în nevoi şi necazuri sunteţi grabnic ajutători;

Bucuraţi-vă, cei ce bolilor trupeşti şi sufleteşti le sunteți vindecători;

Bucuraţi-vă, că familiilor creştine le sunteţi veghetori;

Bucuraţi-vă, că celor prigoniţi pentru adevăr le sunteţi mângâietori;

Bucuraţi-vă, cei ce înaintea Domnului pentru noi, păcătoşii, sunteţi mijlocitori;

Bucuraţi-vă, cei ce pentru toţi creştinii în faţa Domnului sunteţi rugători;

Bucuraţi-vă, că veşnica bucurie cerească aţi dobândit;

Bucuraţi-vă, că în chip minunat după moartea voastră de multe ori v-ați arătat;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 11:

Sfântă Muceniţă Anastasia, ţie şi celor şapte creştini ucişi împreună cu tine cântări de laudă vă aduce pământul Rusiei, cinstind pătimirea voastră. Pentru aceasta şi noi, cei încercaţi în nevoi şi necazuri, la voi alergăm şi nădăjduind în mijlocirea voastră, cu o gură şi cu o inimă neîncetat Îi strigăm binefăcătorului Dumnezeu: Aliluia!

Icosul 11:

Candele dătătoare de lumină fiind, cu lumina dragostei de Hristos şi cu focul minunilor, pământul rusesc l-ați luminat. Văzându-vă luminaţi în strălucirea slavei cereşti, vă cântăm şi vă proslăvim în cântări, zicând:

Bucuraţi-vă, candele care cu dragostea lui Dumnezeu ardeţi;

Bucurați-vă, cei ce sunteți luminaţi de razele bunătății lui Dumnezeu;

Bucurați-vă, cei ce sunteți luminaţi cu lumina cerească;

Bucuraţi-vă, cei ce de mirodeniile duhovniceşti ați fost înmiresmaţi;

Bucuraţi-vă, că în prealuminatul sobor de sfinţi ai poporului rus ca nişte stele străluciţi;

Bucurați-vă, cei ce în Rusia lumina lui Hristos răspândiţi;

Bucuraţi-vă, apărători ai celor ce pe nedrept sunt prigoniţi şi asupriţi;

Bucuraţi-vă, cei ce rugăciunile poporului rus la Domnul le duceţi;

Bucurați-vă, cei ce de la Domnul ocrotirea țării o cereţi;

Bucuraţi-vă, stâlpi de lumină care calea spre Împărăţia Cerurilor ne-o arătaţi;

Bucuraţi-vă, cei ce cu lumina nepământească sufletele noastre le luminaţi;

Bucuraţi-vă, că toate cererile noastre bune le împliniţi;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 12:

Darul bun dat vouă de Dumnezeu văzând, ţari pătimitori, cereţi prin rugăciuni Domnului Iisus Hristos ajutorul şi pacea Rusiei; ajutaţi poporul pe care l-aţi iubit până la jertfă, ca să dobândească bucurie duhovnicească, linişte sufletească, bărbăţie şi tărie în încercări. în credinţă dreaptă şi sfântă, bună-cinstire şi curăţie păstrându-l, împreună cu noi să-I cânta ti Domnului cântare de biruinţă: Aliluia!

Icosul 12:

Cântând minunata voastră arătare înaintea Domnului, sfinţilor ţari mucenici: țarule Nicolae, ţarină Alexandra, ţareviciule Alexei şi prinţeselor Olga, Tatiana, Maria şi Anastasia, Îl preamărim pe Împăratul Ceresc cel minunat întru sfinţii Săi. Mulţumindu-vă pentru sfârşitul vostru mucenicesc, vă lăudăm ştiindu-vă mijlocitori în rugăciune nu numai pentru poporul rusesc, ci şi pentru toţi drept-măritorii creştini. Credem că vi s-a dat puterea de a vindeca pe cei bolnavi, de a apăra pe cei ocărâţi, şi ca în adevărata credinţă să întăriţi şi pe calea adevărului să îi îndreptaţi pe toţi cei ce cu dragoste vă cinstesc, zicând:

Bucurați-vă, căci cu lumina întreit luminătoare sunteți luminaţi;

Bucuraţi-vă, cei ce cu Împărăteasa cerului şi a pământului pentru lume vă rugaţi;

Bucuraţi-vă, cei ce în toată vremea pe Creatorul şi Domnul vostru Îl vedeţi;

Bucuraţi-vă, cei ce împreună cu puterile cereşti pe Domnul Îl preaslăviţi;

Bucuraţi-vă, cei ce prin suferinţele voastre pe ruşi îi întăriţi;

Bucuraţi-vă, apărătorii noştri şi mijlocitori neîncetați;

Bucuraţi-vă, ai Domnului pătimitori şi ai diavolului biruitori;

Bucuraţi-vă, ai celor drepţi de răutatea şi înşelăciunea întunericului izbăvitori;

Bucurați-vă, candele luminoase care sufletele noastre cu evlavie le-ați luminat;

Bucuraţi-vă, că tot pământul, în Duhul Sfânt, prin voi s-a bucurat;

Bucuraţi-vă, flori neofilite şi bine-înmiresmate;

Bucuraţi-vă, izvoare de minuni pururea nesecate;

Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Condacul 13:

O, preaminunaţi sfinţi mucenici, ţarule Nicolae, ţarină Alexandra împreună cu copiii voştri, voi cei ce tuturor celor ce vi se roagă cu credinţă le sunteţi grabnic ajutători, primiţi aceste puţine rugăciuni ale noastre, pe care vi le aducem cu laudă. Ocrotiţi ţara, poporul rus, toate ţările şi oraşele creştine de foamete, de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de năvălirea străinilor asupra noastră şi de toată întâmplarea cea rea. Rugaţi-L pe Dumnezeu să ne ierte păcatele cele cu voie şi cele fără de voie şi să ne izbăvească de moartea cea veşnică prin rugăciunile voastre, ca noi cu bucurie să Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

(**Condacul 13** se zice de trei ori. Apoi se zice **Icosul întâi**: *Făcătorul îngerilor, Împăratul şi Domnul tuturor făpturilor...* şi **Condacul întâi**: *Aleşilor şi de toată lumea lăudaţi ţari mucenici...*)

Rugăciune

O, sfinte şi pătimitorule ţar Nicolae! Domnul te-a ales ca uns al Său prin mila şi dragostea Lui, pentru a-i judeca drept pe supuşii tăi şi să fii păzitor al Bisericilor Ortodoxe. Pentru aceasta ai slujit ca ţar şi ai ocrotit sufletele oamenilor cu frică de Dumnezeu, iar Domnul, încercându-te ca pe mult-pătimitorul Iov, a îngăduit asupra ta ponegrirea, chinurile amare, înşelarea şi trădarea celor de lângă tine, înstrăinarea celor apropiaţi şi ca în chinuri sufleteşti să părăseşti împărăţia pământească. Toate acestea pentru binele Rusiei le-ai răbdat, ca un fiu supus, ca un adevărat rob al lui Hristos, iar prin sfârşitul mucenicesc la Împăratul Ceresc ai ajuns, unde te îndulceşti de slavă în faţa Tronului Împăratului împăraţilor, împreună cu sfânta ta soţie, ţarina Alexandra şi cu copiii voştri Alexei, Olga, Tatiana, Maria şi Anastasia.

Voi, cei ce aveţi trecere în faţa lui Hristos Împăratul, rugaţi-L să ierte poporului păcatul lepădării de Dumnezeu şi în orice binefacere să ne întărească, pentru ca să ajungem la smerenie, blândeţe şi dragoste şi să ne învrednicim de Împărăţia cea Cerească, unde împreună cu voi şi cu toţi sfinţii noi mucenici ruşi să slăvim pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Amin.

Condac, glasul al 8-lea:

Celor aleşi de Împăratul împăraţilor şi Domnul Domnilor din neamul ţarilor ruşi, Cuvioşilor mucenici, chinuri sufleteşti şi moarte trupească pentru Hristos aţi primit, şi cu cununi cereşti aţi fost încununaţi. Vouă, ca unor ocrotitori milostivi ai noştri, cu dragoste mulţumindu-vă vă cântăm: Bucuraţi-vă, sfinţilor ţari mucenici, care pentru Rusia înaintea lui Dumnezeu sunteţi rugători şi preaslăviţi făcători de minuni!

Alte resurse găsite pe internet:

http://www.nicholasandalexandra.com/

http://www.alexanderpalace.org

http://sfintisiicoane.wordpress.com/tag/olga/

http://www.alexanderpalace.org/romalbum/index.html

POZE

Țarul Nicolae Romanov al doilea

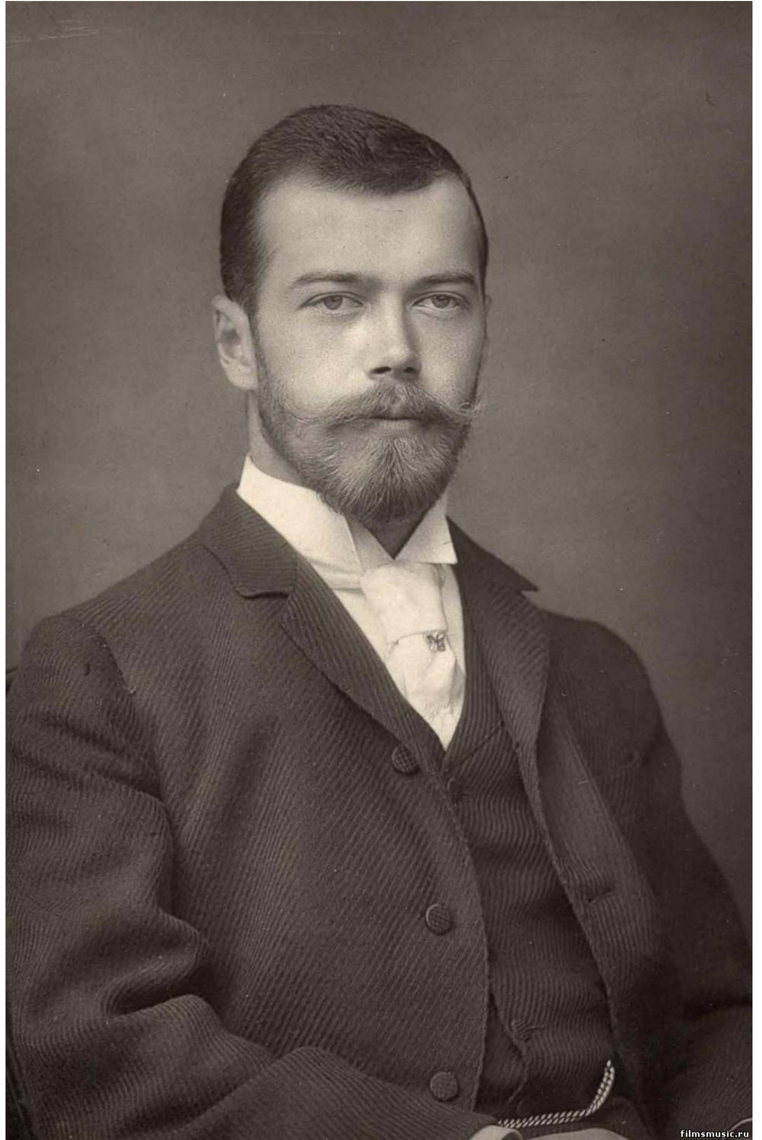

filmsmusic.ru

Photo by *Bulla,*

THE KING OF RUMANIA AND TSAR AT KRASNOJE SELO

Țarina Alexandra:

Prințesa Olga:

Prințesa Tatiana:

Prințesa Maria:

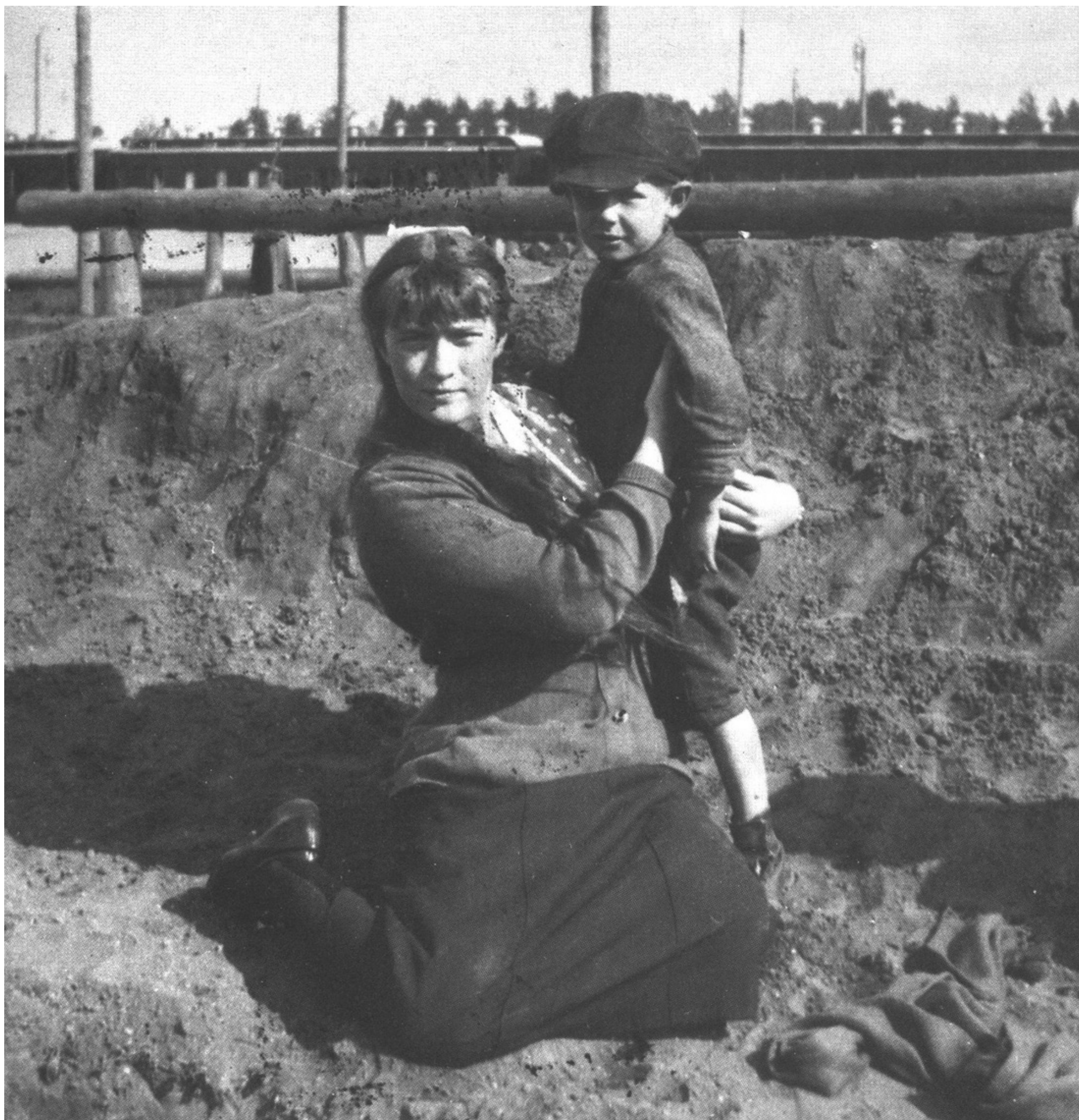

Prințesa Anastasia:

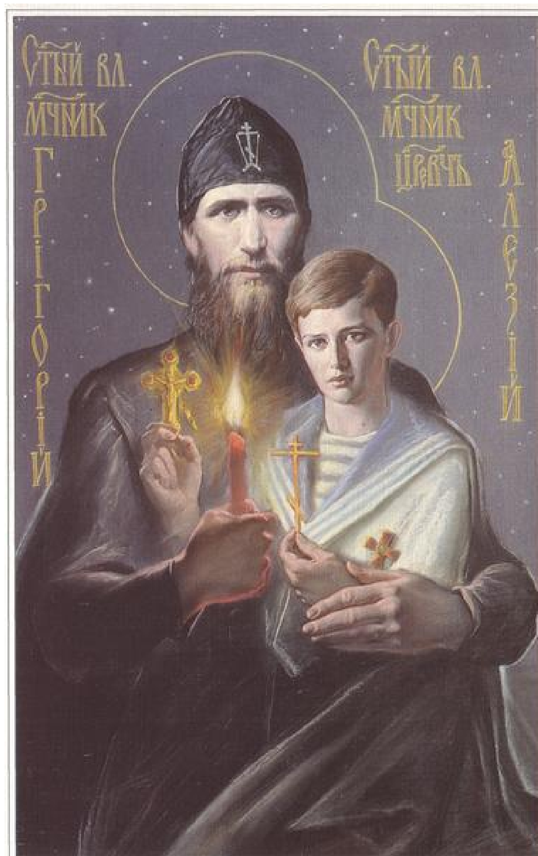

Țareviciul Alexei:

Алексей

The Romanov Web

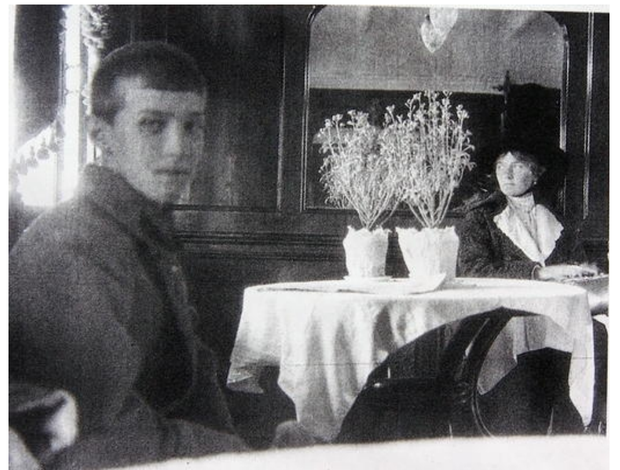

Palatul împărătesc:

Стїи царствен- нии мученицы
црь Нїколай
црца Алеѯандра
црна Ѻльга
црвчъ Алеѯїй
црна Марїа
црна Татїана
црна Анастасїа

Sfântul Serafim de Sarov cu icoana Sfinților Romanovi.

